

**Ευάγγελος
Βενιζέλος**
Μιλάει στην Α.Υ.
για το χρέος και
τη συμφωνία,
το συνέδριο της
ΔΗΣΥ, το ελληνι-
κό Watergate

Της Αγγελικής
Μπιρμπίλη

Αθήνα υπό σκιά

Των Φιλίππας Δημητριάδη, Θανάση Καρατζά

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Η αρχή και το τέλος του

Του Γιάννη Νένε

ΑΙΟΛΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΣΤΗ ΝΗΣΙΔΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΟ ΜΑΣ ΕΡΓΟ

Ένα έργο που αποτελεί τη μεγαλύτερη υλοποιημένη επένδυση στον τομέα ηλεκτροπαραγωγής από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας στην Ελλάδα, ύψους 150 εκ. ευρώ. Ένας σταθμός εγκατεστημένης ισχύος 73,2 MW που συνδέεται υποβρύχια με το ηπειρωτικό σύστημα. Ο αιολικός σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στη νησίδα του Αγίου Γεωργίου είναι δικό μας έργο. Έργο με πολλαπλά ενεργειακά και περιβαλλοντικά οφέλη. Έργο που καλύπτει τις ανάγκες περισσότερων από 40.000 νοικοκυριών τον χρόνο. Έργο που συνεισφέρει στην εξοικονόμηση άνω των 60.000 τόνων πετρελαίου και στην αποφυγή άνω των 180.000 τόνων εκπεμπόμενων ρύπων τον χρόνο. Έργο που πραγματοποιήθηκε από ελληνικά χέρια, με τη σύνθετη τεχνογνωσία και τις σπάνιες δεξιότητες των ανθρώπων της ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ. Χάρη σε αυτούς συνεχίζουμε να κάνουμε αυτό που ξέρουμε καλά. Να παράγουμε σπουδαία έργα. Αυτά είναι τα έργα μας. Έργα ζωής. Έργα ανθρώπινα.

 ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ
Ο Μ Ι Λ Ο Σ Γ Ε Κ Τ Ε Ρ Ν Α

www.terna-energy.com

Εκδότης-Διευθυντής Φώτης Γεωργελάς

Σύμβουλος Έκδοσης Διευθύντρια Σύνταξης
Σταυρούλα Παναγιωτάκη Αγγελική Μπιρμπίλη

Γενική Διεύθυνση Διαφήμισης
Λουίζα Ναθαναήλ

Art Director Φώτης Πεκλιβανίδης

Τεχνικός διευθυντής Βάσιος Συντσιρμάς

Αρχισυντάκτες Γιάννης Νένης,
Δημήτρης Μαστρογιαννίτης

Υπεύθυνος Ύλης Τάκης Σκριβάνος
Επιμέλεια Ύλης: Δημήτρα Γκρούς

Διαχείριση Web Βαγγέλης Κορωνάκης
vkoron@athensvoice.gr
Αρχισυντάξια Ελίζα Συναδιού

Συντακτική ομάδα: Δ. Αθανασιάδης, Δ. Αλικάκος, Ν. Αργυροπούλου, Ντ. Βλαχοπούλου, Σ. Βλέτσας, Κ. Βνάτσιου, Ν. Γεωργελάς, Ν. Γεωργιάδης, Κ. Γιαννακίδης, Α. Γκόρου, Β. Γραμματικογιάννη, Β. Γρυπάρης, Γ. Δημητρακόπουλος, Φ. Δημητριάδη, Θ. Ευθυμίου, Ν. Ζαχαριάδης, Μ. Ζουμπουλάκη, Κ. Καϊμάκης, Δ. Καραθάνος, Μ. Κοντοβά, Α. Κούλης, Μ. Μαρμαρά, Β. Ματζάρογλου, Μ. Μπλάτος, Ελ. Μπεζιριάνογλου, Κ. Νιαμονιτάκη, Ευτ. Παλλήκαρης, Κ. Παναγοπούλου, Η. Παρτσακουλάκη, Γ. Παυριανός, Κ. Περγρή, Κ. Ρήγος, Ζ. Σφυρή, Σ. Τριανταφύλλου, Ευ. Τσαβδάρη, Γ. Τσάκαλος, Σ. Τσιτσόπουλος, Δ. Φύσσας, Σ. Χαραμή, Λ. Χουρμούζη

Γραμματεία Σύνταξης Γεωργία Σκαμάγκα
info@athensvoice.gr

Υπεύθυνη οδηγού Δανάη Καμζόλα
avguide@athensvoice.gr

Ατελιέ Μορφούλα Βογιατζόγλου, Sotos Anagnos
Εικονογραφίες Θοδωρής Μπαργιώτας,
Β. Γκογκτζιλιάς, art@athensvoice.gr
Φωτό: Θανάσης Καρατζάς, Τάσος Βρεττός,
Έκτορας Δ. Βούτσας, Κώστας Αμοιρίδης,
Βαγγέλης Τάτσος, Ραφαήλ Φωτόπουλος

Group Advertising Manager
Αναστασία Μπαφούνη, anastasia@athensvoice.gr
Advertising Manager
Βίκυ Καλαντζή

Υπεύθυνη Direct Market Βούλα Καραβαγγέλη
Direct Market Θεοδώρα Θεμελή, Ρούλα Μαντή,
Κωνσταντίνα Τριανταφύλλου
Υποδοχή Διαφήμισης Μαρία Αυγερινού
marketing@athensvoice.gr
Ροή Διαφήμισης Web Έφη Ορφανάκου
efiorfanakou@athensvoice.gr

Διεύθυνση Λογιστηρίου Έφη Μούρτζη
Λογιστήριο Ουρανία Μιχάλη,
Μαρία Καραχοντζή, Γιώργος Άνθης

Διαχωρισμοί - Εκτύπωση
«Καθημερινές Εκδόσεις ΑΕ»
Διανομή: Free Sunday

Athens Voice S.A.
Χαρ. Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα
Σύνταξη: 210 3617.360, 3617.369
fax: 210 3632.317
Διαφημιστικό: 210 3617.530, fax: 210 3617.310
Αγγελίες: 210 3617.369
Λογιστήριο: 210 3617.170

www.athensvoice.gr

Αν δεν βρίσκετε την Α.Υ. στα σημεία διανομής,
μπορείτε να επικοινωνήσετε στα τηλέφωνα:
210 3617.360, 210 3617.369

Κωδικός εντύπου: 7021
ISSN 1790-6164

ATHENS!

Εβδομαδιαία εφημερίδα, διανέμεται δωρεάν.
Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή μερική,
η διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της έκδοσης
με οποιοδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό ή άλλο,
χωρίς προηγούμενη γραπτή έγκριση του εκδότη.

ΤΟ ΞΕΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Αυτή την εβδομάδα φωτογραφίζει ο Πάνης Οικονόμου. Γεννημένος το 1968 στην Αθήνα, ζει και εργάζεται στα Χανιά. Φωτογραφίζει αποκλειστικά σε φιλμ και θεματολογικά επικεντρώνεται στην απλή καθημερινότητα. Δημοσιεύει στην Athens Voice, έχει διακριθεί στον παγκόσμιο διαγωνισμό της SONY, έχει πραγματοποιήσει μία ατομική έκθεση στην Αθήνα και έργα του περιλαμβάνονται στη μόνιμη συλλογή του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης Κρήτης. Δείτε τη δουλειά του στο www.wallphotos.gr

Εσύ πόσα ξέρεις για τον καφέ των Starbucks; Μάθε και κέρδισε!

Είναι ο αγαπημένος σου καφές και η ιεροτελεστία της ημέρας. Κάθε πρωί τα Starbucks είναι η σπάνια στάση σου στο δρόμο προς τη σχολή ή τη δουλειά. Πόσα όμως ξέρεις για τον αγαπημένο σου καφέ; Ξέρεις, ως ποίμε, πότε ιδρύθηκαν τα Starbucks ή ποια είναι η ιδανική αναλογία καφέ-νερού για τον καλύτερο δυνατό espresso; Εντάξει. Ούτε εμείς ξέραμε. Στείλαμε όμως την Τζένη Μελιτά και τα μάθαμε όλα! Η Τζένη εκπαιδεύτηκε μια ολόκληρη ημέρα στα Starbucks ως εκκολαπτόμενη barista. Οι Coffee Masters των Starbucks τη μύησαν στον κόσμο του καφέ, μαθαίνοντάς της τα βασικά (και όχι μόνο!) για τον espresso και τα αγαπημένα ροφήματα με βάση τον espresso (ζεστά και κρύα). Η Τζένη όμως, που είναι μεγάλη ψυχή, τα μοιράστηκε όλα μαζί μας (και μαζί σας!). Διάβασε τα άρθρα της και έπειτα παίξε το κουίζ στο site της Athens Voice για να δεις πόσα έμαθες για τον αγαπημένο σου καφέ. Αν είσαι καλά διαβασμένος, θα κερδίσεις ένα πλήρες coffee kit από τα Starbucks που περιλαμβάνει μία πρέσα (καφετιέρα με έμβολο), 3 συσκευασίες καφέ Starbucks (ιδιαίτερη ποικιλίες), 2 κούπες και 1 θερμός.

Αν νιώθεις έτοιμος, το πιο ωραίο δώρο καφέ σε περιμένει στο www.athensvoice.gr

STARBUCKS®

Σε έξαλλη κατάσταση, 16άρα μαθήτρια, πολύ ελαφρά ντυμένη, με σορτοάκι και μπλε βαμμένο νύχι, μιλάει με αυστηρό και έντονο ύφος στο κινητό:

«Άκουσες τι σου είπα; Είναι επείγον να αλλάξω ΣΗΜΕΡΑ σκουλαρίκι!! Δεν μ' ενδιαφέρουν καθόλου τα αποτελέσματα των πανελληνίων όμως; Εγώ επείγομαι να αλλάξω σκουλαρίκι κι αυτό θα γίνει ΤΩΡΑ! Στα παλιά μου τα παπούτσια οι πανελληνιές κι οι μαλακίες τους, ΑΚΟΥΣ;»

(Πλατεία Αγίας Παρασκευής, μεσημέρι Παρασκευής με καύσιωνα)

«Αυτές τις μέρες του καύσιωνα αφήνουμε ένα μικρό κεσεδάκι με νερό στο πεζοδρόμιο για τους άνεργους πθοποιοούς που εξημεροβραδιάζονται Βυσινό-κρηπο Τσιν-Τσιν».

(Ποστ στο Facebook του Κώστα Κουτσουλέλου, Πέμπτη απόγευμα)

Εινοσιμένη, δυστυχιμένη, 60+βάλε, άσχημη, κακότροπη, αγενής, φασιστόμouτρο ολκής, τρώει στο εστιατόριο του Electra Palace στην Αθήνα, με την έφθβη κόρη της.

Γκρινιάζει non stop:

«Τι μουσική είναι αυτή η ξένη; Δεν μπορούν να βάλουν Χατζηδάκι;»...

...Και συνεχίζει απόπτη: «Γιατί πήραν κινέζο γκαρσόνι; Χάθηκαν οι Έλληνες;» κλπ, κλπ. Δίπλα η κόρη, αδιάφορη, παίζει με το κινητό της μουρμουρίζοντας συνέχεια:

«Ρατσιίστρια, ρατσιίστρια, ρατσιίστρια...»

(Τετάρτη μεσημέρι, Σύνταγμα)

Μπαμπάς 40άρης με την 10χρονη κόρη του επιστρέφουν από το σχολείο. Το κοριτσάκι έχει έκφραση «σκοτώστε με τώρα!» ενώ ακούει τον μπαμπά της να της λέει:

«...και ο Κανάρης τριπλάρει και δίνει πάσα στην Μπουμπουλίνα, ενώ εκείνη...»

(Καλλιθέρα, Τρίτη απόγευμα)

Γιαγιά μπαίνει στα Γκούντις, πλοιάζει τον πάγκο και ρωτάει:

«Γεια σας, από φαγητό τι έχετε;»

(Σόλωνος, Πέμπτη μεσημέρι)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΝΕΣ

→ panikoval500@gmail.com

ΦΤΙΑΞΕ ΜΟΥ ΤΗ ΜΕΡΑ

ΦΩΤΟ: ΒΑΡΒΑΡΑ ΣΑΒΒΙΔΗ

Ο κλιματισμός ξυρίζει... στην Αγγλικανική εκκλησία (Οδός Αμαλίας)

Info~DIET

Της ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ

ΑΛΗΘΙΝΟΣ SURVIVOR

Σάββατο μεσημέρι με 45 βαθμούς, να έχεις να πας σε γάμο.

ΞΕΡΕΙΣ ΤΙ ΘΑ ΚΑΝΕΙΣ ΦΕΤΟΣ ΤΟ ΧΕΙΜΩΝΑ

Τελειώνει το Survivor αλλά μη σκας, ξεκίνησαν ήδη οι οντισιόν για το επόμενο.

ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΟΝΟΜΑ ΨΑΡΟΤΑΒΕΡΝΑΣ

«Τρύπια βάρκα», βγαλμένη κατευθείαν από παλιά ελληνική ταινία του '60. (Στο Καβούρι)

ΟΔΟΣ ΑΧΑΡΝΩΝ

Ο ωραιότερος δρόμος της Αθήνας για να χαθείς στα υπέροχα αραβικά μαγαζιά και ψιλκατζίδικα. Κάντε μια βόλτα, θα με θυμηθείτε.

ΠΙΤΕΣ ΛΙΒΑΝΟΥ

Η στήλη ψάχνει και σας βρίσκει τα καλύτερα, στις φτηνότερες τιμές. Αν σας αρέσουν αυτές οι λεπτές αραβικές πίτες, μη δίνετε ένα σκασμό λεφτά για να αγοράσετε ένα πακέτο. Πηγαίνετε στο μίνι μάρκετ με το όνομα «Tanouss Nafeh Gerges» και αγοράστε το πακέτο προς 1 ευρώ. Είναι ολόφρεσκες και φανταστικές και διατηρούνται στην κατάψυξη για οκτώ μήνες. (Αχαρνών 52)

ΜΟΥΣΙ ΚΑΙ ΚΑΥΣΩΝΑΣ

Σας φαγουρίζει, ε;

ΡΑΧΗΛ ΜΑΚΡΗ

Η νέα Ελένη Λουκά.

ΜΝΗΜΕΙΟ ΕΡΤ

Το κακόμοιρο, είναι για λύπηση. Το τι τραβεί και (κυρίως το τι ακούει) δεν λέγεται.

ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ ΣΚΟΥΠΙΔΙΩΝ

Φυσικά ούτε λόγος για ανακύκλωση. Το ότι τα μαζεύουν είναι ήδη μια νίκη του δημοκρατικού κινήματος.

WIMBLEDON

Ένα από τα πιο εντυπωσιακά grand slam έχει αρχίσει και γίνεται χαμός. Μόνο εμείς εδώ παρακολουθούμε τις δίκες του Σκάι.

ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΑΦΙΣΑ ΒΥ ΠΟΛΑΚΗΣ

Καλά, πού έμαθε τόσο καλό φώτισσο ο υπουργός Υγείας;

ΕΠΙΚΑΙΡΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

-Πατρέ, με χτύπησε ο ήλιος.
-Κάτσε στη σκιά. 50 ευρώ.

ΚΩΣΤΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΗΣ DJ QUENTIN

Επιμέλεια: Γιάννης Νένες

Γιατί ήρθες ή πώς βρέθηκες στην Αθήνα;

Γιατί ήθελα να φύγω από το χωριό μου. Γιατί ήθελα να μπω στην Καλών Τεχνών. Γιατί γύρευα περιπέτειες. Ήρθα το '89.

Το πρώτο σου διαμέρισμα; Μικρό δωάρι στο Γαλάτσι, που το μοιραζόμουν με τη θεία μου. Οι γείτονες ήταν καχύποπτοι κι εγώ ονομαπάρια.

Πού ζεις τώρα; Ξέμεινα στο Γαλάτσι. Σε ένα άλλο δωάρι. Σε μια μικρή πολυκατοικία με νεαρά καλοσυνάτα ζευγάρια, ένα φοιτητή και ένα δωρικό λαϊκό τραγουδιστή. Με βόλευε γιατί ήμουν και κοντά στο κέντρο και κοντά στις διαφημιστικές εταιρίες που ήταν όλες προς βόρεια προάστια – και από την άλλη είναι και αυτό το καρναβάλι και λεπτατημένο βουνό, γητ μου. Ένα ταπεινό μεγαλείο.

Το αγαπημένο σου εστιατόριο; Υπάρχουν αρκετά ωραία και φτηνά. Τελευταία έφαγα πολύ όμορφα στο Μακάλο. Στη Νίκης.

Τι είναι αυτό που κάνει κάποιον Αθηναίο ή «άνθρωπο της πόλης»; Ανάλογα τι αναζητήσεις έχεις και πόσο διαθέσιμος είσαι. Πάντα οι πόλεις είναι καταφύγιο διαφόρων κουλτούρων και υποκουλτούρων. Αν κάτι από αυτές τις ομάδες σε ενοχλεί, φεύγεις.

Πού αλλού θα ήθελες να ζήσεις στην Ελλάδα; Κάπου κοντά σε θάλασσα ή σε ένα ποτάμι ή χωμένος μέσα σε ένα δάσος.

Σε έχουν συλλάβει; Κάπου το '90. Εξάρχεια, ταυτότητα, σωματικός έλεγχος, «τι γυρεύεις εδώ...»

Ποιο είναι το καλύτερο μέρος για να απομυθώνεσαι στην Αθήνα; Σπίτι μου.

Τι θα έκανες αν ήσουν δήμαρχος για μια μέρα; Θα αξιοποιούσα τα εγκαταλελειμμένα κτίρια και ακίνητα για ευπαθείς ομάδες. Α! Και ένα τεράστιο δημόσιο πάρκινγκ.

Ο αθηναϊκός φόβος σου; Τα ποντίκια.

Αγαπημένος αθηναϊκός ήχος; Ο ανεμιστήρας ένα πύρινο Καλοκαιρινό Μεσημέρι.

Πού μέθυσες για πρώτη φορά; Εξάρχεια. Στο «Άλλοθι», πάνω από τον Κάβουρα.

Ο αγαπημένος σου περίπατος; Ένας περίπατος είναι πάντα ωραίος όταν έχεις διάθεση. Αν δεν έχεις, κάθεται σε ένα παγκάκι ή σε μια στάση και επιτρέπεις τα μαύρα σου και τα μπλε σου να σε διαπεράσουν και εξαφανίζονται μέσα στην κίνηση, και όλα μέλι γάλα μετά.

Ο DJ Quentin παίζει σε αθηναϊκά κλαμπ (Jokers, Dude, Bartesera, Kínono, Boiler, Mosaiko, Σπίτι, Εφημερίδα ΑΘΗ) και πού και πού, αν κάτσει, εργάζεται ως γραφίστας.

ΖΩΝΤΑΝΟΣ ΣΤΟ ΖΟΝΑΡΣ

Του ΓΙΩΡΓΟΥ Θ. ΠΑΥΡΙΑΝΟΥ

Ολο το χειμώνα του 2007, τον είχα περάσει σαν την αρκούδα, σε χειμερία νάρκη. Οι πόνοι από το χαμό του πατέρα μου και της αδελφής μου, τα προηγούμενα χρόνια, δεν έλεγε να περάσει. Καθόμουν σπíti και έγλειφα τις πληγές μου. Δεν ήθελα να κάνω τίποτα, κοιμόμουν συνέχεια και όταν ξυπνούσα έκλαιγα. Την άνοιξη άλλαξα σπíti, νοίκιασα ένα δωμά στο Παγκράτι, κλείστηκα μέσα και δεν έβλεπα κανένα. Από δουλειά μηδέν, μόνο ένα τραγούδι για τον **Νταλάρα** είχα γράψει, με τίτλο «*Η Ελλάδα καίγεται*», σε μουσική του **Κυριάκου Παπαδόπουλου**. Δεν ήξερα όμως, θα το βάλει στο δίσκο, δεν θα το βάλει;

Τελικά μπήκε, ο δίσκος κυκλοφόρησε στις 29 Ιουνίου, ανήμερα στα γενέθλιά μου. Πήρα λίγο τα πάνω μου και το βράδυ πήγαμε στον «Ανταίο», με την **Τζέλλα Παυλάκου** και τον **Στάμο Σέμση**, για να γιορτάσουμε και τα δύο, κυκλοφορία δίσκου και γενέθλια. Η νύχτα ήταν ζεστή, καθίσαμε έξω, κάτω από τα δέντρα, φάγαμε, ήπιαμε, η αγαπημένη Τζέλλα είχε φέρει μια τούρτα σοκολάτα, έσβησα τα κεράκια και πήραμε από ένα κομμάτι για να φάμε. Τρώω την πρώτη κουταλιά, «*πολύ τραγανή είναι αυτή η σοκολάτα*» λέω και την ίδια στιγμή έρχεται τρέχοντας ο φίλος μας ο **Χάρης Κωνσταντίος** που δούλευε εκεί, «*Μην τινφάτε!*» μας λέει. «*Γιατί?*» «*Κοιτάξτε πάνω στα δέντρα!*» Κοιτάμε και τι να δούμε; Στάχτες έπεφταν σαν βροχή και πασπάλιζαν την τούρτα! Είχε πάρει φωτιά η Πάρνηθα και ο αέρας είχε μεταφέρει τα αποκαΐδια μέχρι τον «Ανταίο». Αυτό που εγώ νόμιζα τραγανή σοκολάτα ήταν καρβουνιασμένες πευκοβελόνες από την κατακαμένη Πάρνηθα! «*Παύρη, είμαι σίγουρος ότι εσύ έβαλες τη φωτιά, για να διαφημίσεις το τραγούδι σου*» μου λέει γελώντας ο Σέμσης, αλλά η κάρνα είχε πλέον εξαπλωθεί παντού, δεν μπορούσαμε να αναπνεύσουμε, αναγκαστήκαμε να μπούμε μέσα στο μαγαζί.

Ήμουν που ήμουν τα χάλια μου, το περιστατικό αυτό με έκανε χειρότερα. Όλο το καλοκαίρι η Ελλάδα καιγόταν απ' άκρου εις άκρον και το τραγούδι μου δεν είχε παιχτεί ούτε μια φορά στα ραδιόφωνα, στο σπíti του κρεμασμένου δεν μιλάνε για σκοινί. Μέχρι το φθινόπωρο είχα πέσει στα Ζαпах. Καθόμουν μπροστά στην τηλεόραση κόκαλο και παρακολουθούσα την κηδεία του αρχιεπισκόπου Χριστόδουλου, την εκλογή του Σαρκοζί, την παραίτηση του Μπλερ, την επανεκλογή του Κώστα Καραμανλή, τέτοια ευχάριστα.

«*Μα τόσο γκαντέμης είμαι!*» λέω ένα βράδυ στη φίλη και κουμπάρα μου **Μανίνα Ζουμπουλάκη**, που με είχε πάρει τηλεφώνω. «*Εντάξει μωρέ, δεν φταις εσύ που έγραψες ένα προφητικό τραγούδι. Είσαι σαν την Κασσάνδρα*» προσπάθησε να με παρηγορήσει. «*Παύρη Κασσάνδρα!*» της λέω και για πρώτη φορά, μετά από πολλούς μήνες, άρχισα να γελώ. «*Θέλεις*», μου λέει η Μανίνα, «*να πάμε το βράδυ σε ένα πάρτι που κάνει η Athens Voice; Θα είναι όλοι οι φίλοι μας εκεί, ο Γιάννης Νένης, ο Γιώργος Πανόπουλος, ο Φώτης Γεωργελές, η Σταυρούλα Παναγιωτάκη...*» «*Α, παπαπά, βαριέμαι. Έχω πάρει και ένα Ζαпах, θα κάτσω σπíti να δω τηλεόραση*» «*Έλα μωρέ, βγες λίγο έξω να ξεσκουριάσεις! Θα μιλήσεις και με τα παιδιά, μπορεί να θέλουν να συνεργαστείς με την Athens Voice*». Μόνο που το ακούω, φρικάρω. «*Δεν θα γράψω ποτέ ξανά σε έντυπο!*» λέω, αλλά βαθιά μέσα μου νιώθω μια νοσταλγία για την εποχή που δουλεύαμε όλοι μαζί παρέα στα περιοδικά. «*Έλα, ένα ποτάκι θα πιούμε, εγώ δεν κάνω να πιω παραπάνω*». «*Γιατί?*» «*Δεν στο είπα; Είμαι έγκυος!*» «*Αγάπη μου! Μόνο για σένα θα έρθω, να σου δώσω ένα γλυκό φιλί!*»

Πήγαμε λοιπόν στο πάρτι και, θες από το Ζαпах, θες από τη δυνατή μουσική, θες από τα ποτά, θες από όλα αυτά μαζί, έγινα γκολ. Βλέπω τον Πάννη Νένη, είναι αρχισυντάκτης στην εφημερίδα, αγκαλιές, φιλιά, ο Πάννης είναι ο σοφός μου γλύκος, με αγαπάει και μου δίνει πάντα σωστές συμβουλές σε ό,τι κάνω. «*Επιτέλους, η κουμπάρα σε έβγαλε από το σπíti!*» μου λέει. «*Μαύρα μάτια κάναμε για να σε δούμε. Πατί χάθηκες τόσο καιρό!*» «*Μεταφράζω την "Αποκάλυψη" του Ιωάννη σε δεκαπεντασύλλαβο*» του λέω. «*Θέλετε να τη δημοσιεύσετε σε συνέχειες στην Athens Voice;*» «*Βρε Παύρη, άσε την "Αποκάλυψη" και έλα να γράψεις αυτά τα ωραία κείμενα που έγραψες παλιά στο "Κλικ"!*» μου λέει ο σοφός μου γλύκος. «*Απαπαπά, δεν ξαναγράφω κείμενα για κωμικά και μουσιά!*» «*Τέλος πάντων, έλα και θα βρούμε τι θα γράψεις. Να, εκεί είναι ο Φώτης, πήγαινε και συνηνοήσου!*». Βρίσκω τον Φώτη και τη Σταυρούλα, «*Έλα αύριο από το γραφείο να τα πούμε με την ψυχία μας*» μου λένε. Βλέπω και τον Πανόπουλο που γράφει τα ζώδια με τρομερή επιτυχία, «*Αντε*», μου λέει, «*Ξεκουνήσου! Βγες λιγάκι από το καβούκι σου, τα άστρα είναι ευνοϊκά!*» Είχα αρχίσει να τσιμπάω. «*Αϊ στο διάολο!*» σκεφτόμουν «*Και τι κατάλαβα τόσο καιρό μακριά από τους αγαπημένους μου; Φτάνει πια το πένθος! Οι πεθαμένοι με τους πεθαμένους και οι ζωντανοί με τους ζωντανούς!*» Και την άλλη μέρα πήγα στη Χαριλάου Τρικούπη 22, στα γραφεία της **Athens Voice**.

Στην αρχή έγραφα στίχους, ένα επίκαιρο ποίημα, σε στιλ Σουρή. Εντάξει, ήταν επιτυχημένα, αλλά ένας στίχος χωρίς τη μουσική είναι μισός, όσο ενδιαφέρον και να έχει. «*Πατί δεν γράφεις μια ιστορία για το Τρίτο Πρόγραμμα;*» μου λέει μια μέρα ο Νένης. «*Μα, βρε αγάπη μου, εγώ γράφω ακόμα με χαρτί και μολύβι, δεν έχω υπολογιστή για να σου στείλω το κείμενο ηλεκτρονικά*». «*Γράψε εσύ την ιστορία, φέρ' την και θα τη χτυπήσει η Γεωργία Σκαμάγκη, η γραμματέας μας*». Έκατσα να γράψω. Από τη μια ήταν πολύ εύκολο γιατί όλα μου τα κείμενα με χάρμι τώρα ήταν βιωματικά, για να καταλάβεις, όταν επρόκειτο να γράψω για το χάπι Ecstasy ας πούμε, δεν ρώταγα αυτούς που το είχαν πάρει, έπαιρνα ένα εγώ και έγραφα την εμπειρία μου. Από την άλλη, όμως, δυσκολευόμουν να αφηγηθώ μια ιστορία που είχα ζήσει χρόνια πριν. Πρώτον γιατί πολλά από τα γεγονότα δεν τα θυμόμουν πια. Ευτυχώς που ο αδελφικός μου φίλος **Γιώργος Ευσταθίου** και ο άνθρωπος της ζωής μου **Δημήτρης Λέκκας**, έχουν μνήμη ελέφαντα. Οποτε κόλλαγα τους έπαιρνα τηλεφώνω και μου έλεγαν ξεχασμένες λεπτομέρειες. Δεύτερον, έπρεπε να βρω έναν τρόπο να αφηγηθώ την ιστορία. Προτίμησα το πρώτο πρόσωπο και τον ιστορικό ενεστώτα: «*Είμαι στην κουζίνα της Αλίκης και με ταίτζει ψαράκια με τα κεράκια της*». Τρίτο και φαρμακερό, έπρεπε να ψάξω σε κουτιά και συρτάρια, να βρω φωτογραφίες και ό,τι άλλο για την εικονογράφηση του κειμένου. Αυτό ήταν το πιο επώδυνο, να βλέπεις παλιές φωτογραφίες, να σκαλίζεις χαρτιά και σημειώματα. Πέρναγα ώρες βλέποντας τον εαυτό μου σε διαφορετικές ηλικίες, μετάνιωσα πολλές φορές που δεν είχα βγάλει μια φωτογραφία με σημαντικούς ανθρώπους που γνώρισα, έκλαιγα όταν έγραφα για αγαπημένα πρόσωπα. Πριν ένα χρόνο κοιμόμουν, τώρα άρχιζα και θυμόμουν...

Για 7 χρόνια έκανα αυτό το flashback. Μερικά κείμενα μου έβγαιναν αμέσως, άλλα μου έπαιρναν μήνες. Τα έδινα στη Γεωργία, στραβωνόταν η καμμένη μέχρι να διαβάσει το χειρόγραφο, τα χτυπούσε στο κομπούτερ, και μετά ο Νένης καθόταν κι έκανε editing. Αυτός με καθοδηγούσε σιγά-σιγά και με έμαθε τι μπαίνει σε μια ιστορία και τι δεν μπαίνει, τι έχει ενδιαφέρον και τι όχι. Μετά τους έριχνε και μια ματιά η Σταυρούλα «*γιατί μας διαβάζουν και*

παιδιά» και τελικά πήγαινε στο ατελιέ, στους γραφιστές μας, τον **Φώτη Πεχλιβανίδη**, τον **Sotos Anagnos** και τη **Μορφούλα Βογιατζόγλου**, για να γίνει το layout. Η δημοσίευση της πρώτης ιστορίας άρεσε στους αναγνώστες. Και στη συνέχεια, όταν πήρα υπολογιστή και μπήκα στο fb, κάθε φορά που ανέβαζα μία, είχε θετικά σχόλια, τα περισσότερα κατέληγαν με την επωδό: «*Πατί δεν βγάζετε αυτές τις ιστορίες σε βιβλίο!*»

Αρχές του 2016, έχω σταματήσει να γράφω στην Athens Voice, μου βγήκε το εικαστικό, σχεδίασα και τύπωση, με δανεικά που μου έδωσε ο **Βασίλης Ζούλιας**, 100 συλλεκτικά ημερολόγια. Ήμουν στο φιλόξενο σπíti του **Δημήτρη Ξανθούλη** και ανήμεσα στους γνωστούς και φίλους που έχουν έρθει να αγοράσουν, είναι δύο καλοί μου φίλοι, η **Χριστίνα Πολίτη** και ο **Χρύσανθος Πανάς**. «*Να έρθεις να γράψεις στο Cosmopoliti*» μου λέει η Χριστίνα. «*Εγώ, που είμαι ερμημίτης, να γίνω ξαφνικά κοσμοπολίτης; Δε νομίζω, Χριστινάκι!*» «*Θα σε κάνω εγώ ξεφτερί! Θα βγαίνουμε μαζί κάθε βράδυ! Στα καλύτερα θα σε πάω!*» μου λέει και νιώθω να με τυλίγει η σιγουριά του Αιγόκερου. «*Να πάρεις την παρέα σου και να έρθετε στο Zonars!*» μου λέει ο Χρύσανθος Πανάς και νιώθω να με τυλίγει η γοητεία του Σκορπιού. Τα έκανα και τα δύο τελικά. Αρχισα να γράφω στο Cosmopoliti, έβγαينا με τη Χριστίνα κάθε βράδυ, έγινα «*η αρραβωνιάρα μου*», έτσι την παρουσίαζα στους έκπληκτους φίλους μου. Και, τουλάχιστον μια φορά το μήνα έτρωγα με φίλους στο Zonars.

Ένα μεσημέρι φάγαμε με τον παλιό μου φίλο και κάποτε συγκάτοικο, **Γιώργο Χρονά**. «*Οι ιστορίες σου μου αρέσουν, θα τις εκδώσω, ως το τέλος του μηνός θέλω να έχω τα κείμενα, βρες τίτλο, βρες εξώφυλλο, κάνε γρήγορα, δεν θα προλάβουμε!*» μου λέει με το γνωστό του ύφος. Με έπιασε ένα σφίξιμο στην καρδιά, πήγα να αγχωθώ, μετά έσφιξα τα δόντια, γύρισα σπíti, έκατσα στο γραφείο και έπιασα δουλειά. Ο Χρονάς με βομβάρδιζε με μηνύματα: «*Τελείωνει!*», «*Πού είναι το κείμενο που λείπει!*», «*Αργείς πολύ και θα χάσουμε τις ημερομηνίες!*». Μέσα σε 40 μέρες πήρα ιστορίες που γράφτηκαν σε διάστημα 10 χρόνων, τις διόρθωσα, τις έβαλα σε χρονολογική σειρά, όπου έβλεπα να υπάρχει χρονικό κενό έγραφα μια καινούργια, βγήκαν 24 ιστορίες, μία για κάθε ώρα της ημέρας. Ο ταλαντούχος φίλος μου **Γιώργος Χαδούλης** έκανε ένα εξώφυλλο, όπως το είχα φανταστεί. Βρήκα και τον τίτλο, μου άρεσε το «*Ζωντανός στο Zonars*», έχει μέσα δύο φορές τη λέξη «*ζω*» και αναφέρει δύο πράγματα που ποτέ

δεν είχα φανταστεί ότι θα μου συμβούν: Να είμαι ζωντανός και να πηγαίνω να τρώω στο Zonars!

Αυτές οι 24 ιστορίες, είναι η ζωή μου σε 24 καρέ. Μπορεί να φαίνεται ότι είμαι εγώ ο πρωταγωνιστής, αλλά δεν είναι αλήθεια, εγώ είμαι ο αφηγητής, ο σκηνοθέτης. Πρωταγωνιστές είναι έτσι κι αλλιώς όλοι αυτοί οι διάσημοι άνθρωποι που εμφανίστηκαν σε διάφορες στιγμές της ζωής μου και την επηρέασαν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Θα μπορούσες να πουν εσύ στη θέση μου και θα σε συμβούλευα να μπει, αν θες να απολαύσεις με τη δική σου οπτική την κάθε ιστορία... **Α**

TA TWEETS ΤΟΥ FORREST GUMP

Από τον ΝΙΚΟ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ

(Μέλος της επιτροπής αγώνα για το ομοιόμορφο γέμισμα των σνακ με αραβική πίτα που πουλιούνται στα περίπτερα)

ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΕΣ ΤΟΥ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

Εφόσον δεν χρειάζεται να υπάρχουν νεκροί για να γίνει ένα μνημείο, ο Νίκος Παππάς μπορεί να προλάβει τις εξελίξεις και να αποτίσει φόρο τιμής στους νεκρούς αστροναύτες που θα πέσουν θύματα της μνημονιακής βαρύτητας, μέχρι να πραγματοποιηθεί η πρώτη επιτυχημένη αποστολή στο διάστημα από Έλληνες. Μάλιστα δεν χρειάζεται καν να πραγματοποιηθεί αποστολή στο διάστημα, γιατί θα υπάρξει σύντομα και ένα μνημείο που θα τιμάει αυτούς που θα εργαστούν για τη συγκεκριμένη αποστολή. Και εξάλλου άμα έχει κάνει photoshop ο Πολάκης που δείχνει το δορυφόρο σε τροχιά, η πραγματικότητα μπορεί να βγάλει το σκασμό.

● Γενικά, πάντως, το πρόβλημα του Διονύση Τσακνή είναι ότι το «σκάσε» έπρεπε να το έχει πει λίγο καιρό πριν... Για την ακρίβεια, τον Μάιο του 2015, όταν δέχονταν καταϊγισμό ερωτήσεων από τη Ζωή Κωνσταντοπούλου που εξέταζε την καταλληλότητά του για την προεδρία της ΕΡΤ...

Χρησιμοποιώντας μάλιστα την ίδια ρητορική που χρησιμοποιούσε και η Ραχήλ Μακρή στα αποκαλυπτήρια του μνημείου.

● Τη μια μέρα ο Νίκος Τόσκας κατηγορεί τους πυροσβέστες ότι βάζουν την επικοινωνία πάνω από τη δουλειά τους, με το επιχείρημα ότι «όσο εκείνοι περιφέρονται στα κανάλια, κάποιοι άλλοι σβήνουν φωτιές...»

● Και την αμέσως επόμενη μέρα, ενώ μαίνεται η φωτιά στη Μάνη, ο Αλέξης Τσίπρας επισκέπτεται με κάμερες τη βάση των Canadair στην Ελευσίνα. Είναι αυτό που λένε «ο πρωθυπουργός "άδειασε" τον υπουργό του»...

● Η διαφορά του Μνημείου της ΕΡΤ με τα υπόλοιπα μνημεία: τα υπόλοιπα μνημεία γίνονται για να μας θυμίζουν κάτι που συμφωνούμε όλοι ότι συνέβη.

Το μνημείο της ΕΡΤ έγινε για να πείσουν μια ολόκληρη χώρα ότι κάτι συνέβη.

● Και για να της πουν ότι όποιος δεν το πιστεύει, είναι προδότης.

● Το πρόβλημα δεν είναι ότι τελειώνει το Survivor. Το πρόβλημα είναι ότι όλοι αυτοί που το παρακολουθούσαν και σχολίαζαν τους παίκτες, τώρα θα επιστρέψουν πάλι κοντά μας.

● Και επιπλέον, λόγω κεκτημένης ταχύτητας θα αρχίσουν να μας σχολιάζουν πάλι με τον ίδιο τρόπο που σχολίαζαν τον Ντάνο.

● Το δίδαγμα της εβδομάδας από το σύνθημα «Μπροστά και Αριστερά» που προέκυψε από το συνέδριο της Δημοκρατικής Συμπράταξης:

● Κανένας δεν παίρνει σοβαρά μια πολιτική θέση που συνοψίζεται σε μια φράση που λέει καθημερινά ένας ταξιθέτης ή κάποιος που δίνει οδηγίες για να παρκάρεις στο ferry boat.

ΑΠΑΝΘΡΩΠΗ
ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Ψυχίατρος
της Ραχήλ
Μακρή

η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ της εβδομάδας

Διονύσης Τσακνής «Στα κάγκελα της ΕΡΤ δεν μπήκε το τανκς και κανένας Ντερτιλής δεν δολοφόνησε τον Διομήδη Κομνηνό και τα άλλα παιδιά την επομένη του Πολυτεχνείου. Στην ΕΡΤ μπήκε όμως το τανκς της ανεργίας και της ανασφάλειας και η ανεργία είναι που έστειλε τους ανθρώπους στον άλλο κόσμο...»

Μετάφραση Δηλαδή, τι; Θα είμαστε ίσα κι όμοια με τους υπάλληλους του ιδιωτικού τομέα που ζουν με την ανασφάλεια και την ανεργία καθημερινά; Ε όχι, κύριοι! Εμείς είμαστε εκλεκτοί. Έχουμε φίλους πολιτικούς που μας διόρισαν. Και είμαστε κι ευαίσθητοι. Δεν μπορούμε άμα δεν έχουμε εξασφαλίσει ότι οι άλλοι θα δουλεύουν για να μας πληρώνουν με τους φόρους τους...

Η (ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ) ΑΠΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

● Θεωρητικά, αν κάποιος δικός σου που δούλευε στον ιδιωτικό τομέα (και που δεν συμφωνούσε με το «μαύρο») έχει πεθάνει από φυσικά αίτια την περίοδο που ήταν κλειστή η ΕΡΤ, δεν θα έπρεπε να θεωρείται κι αυτός «νεκρός της ΕΡΤ», αφού το μνημείο αφορά όχι μόνο τους εργαζόμενους αλλά και τους αλληλέγγυους;

Η (ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ) ΑΠΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ Νο 2

● Όταν ο Νίκος Παππάς λέει πως οι αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας πρέπει να ικανοποιούν το κοινό αίσθημα, θεωρεί ότι πρέπει να βγαίνουν κατόπιν ψηφοφορίας του κοινού σε televoting, όπως και οι νικητές της Eurovision;

Η (ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ) ΑΠΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ Νο 3

● Το τέταρτο κεφάλι αριστερά στο νέο λογότυπο της Δημοκρατικής Συμπράταξης έχει χρώμα «μπλαβί» γιατί το έχουν στριμώξει τα άλλα τρία και παθαίνει ασφυξία;

ΘΑ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΥΠΑΡΧΕΙ ΜΙΑ ΛΕΞΗ ΓΙΑ...

«**Ερκοντιλονικία**» Η διαφωניה ανάμεσα σε δύο συναδέλφους σε ένα γραφείο, για τους βαθμούς στους οποίους πρέπει να είναι ρυθμισμένο το Air Condition

Κεντροαριστερά: «Το φαινόμενο του Θερμοκηπίου»

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Η πολιτική ύπαρξη της Κεντροαριστεράς δεν αποδεικνύεται από τη βεβαιότητα και τις διαβεβαιώσεις των πολιτικών που κατά δήλωσή τους την εκπροσωπούν, αλλά από την ανταπόκριση που ένα τέτοιο σχήμα διαθέτει στην κοινωνία. Η σύμπτωση λοιπόν ήταν μοιραία να σχολιαστεί. Την ημέρα που ο τελευταίος ηγέτης του Σοσιαλιστικού Κόμματος της Γαλλίας Μπενουά Αμόν υπέβαλε την παραιτήσή του από το κόμμα του κλείνοντας τον ιστορικό κύκλο του Ερίναγ και την ώρα που μία δημοσκοπήση στη Γερμανία κατέγραφε το ιστορικό χαμηλό των Σοσιαδημοκρατών του Μάρτιν Σουλτς σε αυτή την προεκλογική εκστρατεία, στην Αθήνα τα κεντροαριστερά σπαράγματα του άλλοτε κραταιού ΠΑΣΟΚ εκδήλωναν τη σιγουριά τους για τη συγκρότηση ενός νέου φορέα με σήμα πέντε ανθρωπάκια που παραπέμπουν στον Γαϊτη μεν αλλά που δεν εμπνέουν τόσο όσο οι απεικονίσεις του Ζωγράφου.

Στην πολιτική δεν συντελούνται θαύματα, ούτε η ιστορία εκβιάζεται. Πρόκειται για δύο αρχές ανυπέβλητες. Ο συνδυασμός μηχανισμών διαφόρων «θερμοκηπίων» δεν είναι σε θέση να επιβάλει ένα μοντέλο πολιτικής εκπροσώπησης ενός συγκεκριμένου πολιτικού χώρου. Ούτε οι πολιτικές επιρροές των μηχανισμών αθροίζονται δημοσκοπικά, πόσο δε μάλλον στην κάλπη. Οι μηχανισμοί λειτουργούν απλά ως δομές αυτοσυντήρησης, κάτι σαν πολιτικό ψυγείο. Διά της μεθόδου αυτής αποτρέπεται βραχυπρόθεσμα η διαδικασία αποσύνθεσης. Δεν αποτρέπεται ωστόσο το μοιραίο.

Το συνέδριο της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ήταν άλλη μία απόδειξη πως στην Ελλάδα, κάποιοι, βιώνουν μία εικονική πραγματικότητα. Αυτήν της φαντασιακής επιβολής ενός μοντέλου το οποίο προδιαγράφει, προβλέπει και προδιαθέτει την κοινωνία για τις μελλοντικές ανάγκες της.

Πρόκειται για καταδικασμένη υπόθεση. Στην εποχή του διαδικτύου αυτά τα εγχειρήματα είναι αδύνατον να καρποφορήσουν. Βεβαίως, η προοπτική συγκρότησης ενός νέου φορέα προσδίδει αυτοπεποίθηση στους μηχανισμούς που τον συγκροτούν. Ήταν φανερό πως η Φώφη Γεννηματά είχε ούριο άνεμο στα πανιά της κατά την εμφάνισή της τη Δευτέρα που μας πέρασε στη Βουλή. Μόνο που η αυτοϊκανοποίηση ως εργαλείο πολιτικής ανασυγκρότησης καταλήγει πολύ σύντομα σε αφροσύνη. Ιδιαίτερα όταν τα κεντροαριστερά σπαράγματα, που λόγω ανάγκης συννευρέθηκαν, διακατέχονται από μία αφόρητη τάση να υπονομεύουν τους συνεταιίρους τους αλλά και τον εαυτό τους. Υφίσταται έστω και μία πιθανότητα να χαρακτηρίζονται από αλληλοεκτίμηση οι σχέσεις μεταξύ του Ευάγγελου Βενιζέλου και της Φώφης, του Ανδρουλάκη και του Θεοχαρόπουλου, του Σημίτη και του Παπανδρέου, του Βενιζέλου και του Ραγκούση κι όλων μαζί με τη Φώφη εκ νέου; Όχι βέβαια. Μία διαχρονική αλληλουχία ίντριγκας, εσωκομματικών διαγκωνισμών, οικογενειακών εμφυλίων συγκρούσεων, αντιθετικών συμφερόντων, διαφορετικών κύκλων επιρροής, διαφορετικών pay roll, βρε αδερφέ, έχουν στιγματίσει τις διαπροσωπικές και τις διασυλλογικές σχέσεις. Μιλάμε για μία μαγνητική τομογραφία συγκρούσεων και αλληλο-υπονομεύσεων που χαρακτηρίζουν την ελληνική κεντροαριστερά από το 1974 έως την παρούσα φάση του 6%.

Η υπόθεση σπκώνει μεγάλη συζήτηση στο κεντρικό καφε-νείο «Η Ελλάς». Υποτίθεται πως κάπου στο τέλος του φθινο-

πώρου θα υπάρξει εκλογή αρχηγού και κατόπιν ή παράλληλα η συγκρότηση του φορέα. Όλα αυτά εντός των «θερμοκηπίων» με την κοινωνία ως παρατηρητή και κατά τις προσδοκίες των «κnpουρών της πολιτικής ανθοκομικής», η οποία θα κληθεί στο τέλος να επικροτήσει τη διαδικασία με την ψήφο της στην κάλπη. Πρόκειται για μία αυταπάτη, τόσο έκδηλη, που διερωτάται ο οποιοσδήποτε αν έχουμε να κάνουμε με μία πρωτοφανή επίδειξη ανοησίας ή ένδειξη μιας αφόρητης πολιτικής αυταρέσκιας.

Οι ευρωπαϊκές κοινωνίες έδειξαν εσχάτως πως δεν παρακολουθούν ούτε τις κινήσεις εντός των θερμοκηπίων, που τις αφήνει παγερά αδιάφορες, ούτε όμως και τις προσωπικές διαδρομές φιλόδοξων πολιτικών πρωταγωνιστών σε ψευδο-περιβάλλον reality show.

Προτιμούν άραγε οι κοινωνίες τις original παραγωγές μέσω των οποίων οι πολίτες, αν το επιθυμούν, έχουν τη δυνατότητα να φαντασιώνουν; Αλλιώς πώς εξηγείται ο μαζικός και πολλαπλός οργανισμός της αμερικανικής κοινωνίας με τον πρωταγωνιστή του γιγαντιαίου πολιτικού reality που στήθηκε εύστοχα και λειτούργησε άψογα παγιδύοντας όσους στις ΗΠΑ διαθέτουν IQ ραδικιού; Και είναι πολλοί, πάρα πολλοί. Μπορεί. Στην Αμερική. Στη Ρωσία πιθανότατα. Στην Ευρώπη ωστόσο οι τελευταίες εξελίξεις κατέδειξαν κάτι το διαφορετικό. Στη Μεγάλη Βρετανία η κοινωνία επανήλθε στα ίσα της ασχολούμενη με την πραγματικότητα της και όχι με εικονικά σχήματα. Στην Ιταλία παρατηρείται η ανάλογη μεταστροφή. Στην Ολλανδία η διαδικασία συνεχίζεται με αργότερους ρυθμούς. Στη Γαλλία η κοινωνία ανέλαβε ρόλο πρωταγωνιστή. Στη Γερμανία τα πράγματα δείχνουν πως υφίσταται σαφής αναδόμηση στις προτεραιότητες και εγκατάλειψη των εύκολων απορρίψεων.

Στην Ελλάδα τα κύματα των ανατροπών, θεωρητικά, τεχνολογικά, πολιτικά, οικονομικά αλλά και πνευματικά, κατέφθαναν στο παρελθόν με καθυστέρηση μεγάλη. Οι συμπεριφορές δεν είναι πλέον οι ίδιες. Η εικόνα της συνεδριακής διαδικασίας το Σαββατοκύριακο που μας πέρασε με πρωταγωνιστή την κεντροαριστερά ήταν έκδηλα εκτός ρεύματος, όχι διότι υφίσταται κάποιο άλλο ρεύμα, γοπητικότερο ή αισθητικά αναβαθμισμένο, αλλά διότι το ίδιο το πλαίσιο του Deja vu ήταν αρκετό για να απωθήσει, ή στην καλύτερη, να απογοητεύσει.

Το χειρότερο ωστόσο δεν ήταν ούτε η εικόνα ούτε το περιεχόμενο. Ήταν το ίδιο το κυρίαρχο στοιχείο που επεβλήθη ως «φάντασμα», ο δράκος της ιστορίας. Η μόνη λέξη που αβίαστα έρχεται στο νου είναι «Εκβιασμός». Ναι, αυτή η αίσθηση του μη χείρον βέλτιστον, αυτή η συλλογική αποδοχή της ανημποριάς. Αυτή η αδυναμία εξεύρεσης δυναμικής. Αυτή η γλιστερή ανάγκη του συμβιβασμού με τη μετριότητα. Ε, λοιπόν, όχι. Η μετριότητα δεν έχει καμία σχέση με το μέτρο. Η μετριότητα είναι η παιδική ασθένεια της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας. Το μέτρο θα ήταν το αντίδοτο.

Κάτι τελευταίο. Ο νεανικότερος ενδεχομένως πολιτικά αρθρωμένος λόγος που ακούστηκε το περασμένο Σαββατοκύριακο ήταν του γηραιού Κώστα Σημίτη. Ο πληρέστερος πολιτικά ήταν του Βαγγέλη Βενιζέλου. Αυτή και μόνο η διαπίστωση καταδεικνύει την πενία του εγχειρήματος. Ο πρώτος ολοκλήρωσε τον κύκλο του. Ο δεύτερος έχει «κάψει» το προσωπικό του πολιτικό κοντέρ. Οι υπόλοιποι απλώς κινούνται σ'αυτές τις μαριονέτες του Γκινόλ. Αενάως. **A**

Ο ΝΕΑΝΙΚΟΤΕΡΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΑΡΘΡΩΜΕΝΟΣ ΛΟΓΟΣ ΉΤΑΝ ΤΟΥ ΓΗΡΑΙΟΥ ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ. Ο ΠΛΗΡΕΣΤΕΡΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΤΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ. ΑΥΤΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟ ΚΑΤΑΔΕΙΚΝΥΕΙ ΤΗΝ ΠΕΝΙΑ ΤΟΥ ΕΓΧΕΙΡΗΜΑΤΟΣ.

Σώτη
Τριανταφύλλου

ΟΙ
ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ
ΤΩΝ
ΠΕΔΙΑΔΩΝ

ΦΩΤΟ: ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

Ο χρόνος είναι πυκνός και μετέωρος: μοιάζουμε ακινητοποιημένοι, αλλά δεν είμαστε· η σκέψη και ο διάλογος προχωρούν – ό,τι ήταν ανήκουστο χτες, μπορεί να ακουστεί σήμερα.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

Αυτό το βιβλίο είναι μια μικρή συμβολή στη σκέψη, στον διάλογο και στην υπέρβαση των δυσκολιών μας, που οφείλονται σε χρόνια σιωπής, ψιθύρων και σύγχυσης.

ATHENS
voice books

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ATHENS VOICE BOOKS

Κεντρική Διάθεση: Χαρ. Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα, 210 3617.170
(εσωτ. 115), fax: 210 3617.310, www.athensvoice.gr

Τα 17 πράγματα που μάθαμε για το μεταναστευτικό

Ο Δανιήλ Εσδράς επικεφαλής του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης στην Ελλάδα απέναντι στην κρίση προτείνει τη λύση της διαδραστικότητας και της πολυπολιτισμικότητας

Της ΜΑΡΙΑΝΑΣ ΜΑΡΜΑΡΑ

Ποιος είναι ο απολογισμός του ενός χρόνου ισχύος της Συμφωνίας ΕΕ - Τουρκίας; Γιατί καθυστερεί η διαδικασία παροχής ασύλου; Κατά πόσο προχωράει η μετεγκατάσταση των προσφύγων σε άλλες χώρες της ΕΕ; Τι είναι οι εθελοντικοί επαναπατρισμοί; Τι σημαίνει η φοίτηση των προσφυγούλων στα ελληνικά σχολεία; Υπάρχει σχέση μετανάστευσης - τρομοκρατίας;

Ήταν μόνο μερικά από τα ερωτήματα που θέσαμε στον επικεφαλής του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ) στην Ελλάδα, κ. Δανιήλ Εσδρά. Τον συναντήσαμε στον Αλιμο, στις κτιριακές εγκαταστάσεις του Οργανισμού και μας έλυσε όλες τις απορίες.

1. Συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας

Ο κ. Εσδράς εν πρώτοις ξεκαθαρίζει ότι δεν πρόκειται περί Συνθήκης. «Είναι μια κοινή δήλωση (common statement). Δεν είναι κάτι δεσμευτικό. Ωστόσο, οι ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Τουρκίας συμφώνησαν να τηρήσουν κάποια πράγματα: Η Τουρκία να εμποδίζει κατά το δυνατόν να έρχονται από τα εδάφη της στα ελληνικά νησιά πρόσφυγες και μετανάστες, ενώ για όσους έρχονται τελικά στην Ελλάδα να ισχύει ότι είτε θα επιστρέφουν στην Τουρκία είτε θα ζητούν άσυλο, αλλά με την προϋπόθεση ότι δεν θα προωθούνται στην ηπειρωτική χώρα». Επίσης, ο ΔΟΜ εκτός από αυτές τις επιλογές έχει δώσει μία ακόμη. Σε συνεργασία με το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη εφαρμόζει το πρόγραμμα των εθελοντικών επαναπατρισμών για τους παράτυπους μετανάστες των οποίων η χώρα κρίνεται ασφαλής για επιστροφή, «προκειμένου να αποσυμφορηθούν τα νησιά».

2. Η αιτία στην καθυστέρηση της ολοκλήρωσης των διαδικασιών ασύλου

Αναφορικά με τις αιτίες της καθυστέρησης που έχει παρατηρηθεί στα αιτήματα για παροχή ασύλου, ο επικεφαλής του ΔΟΜ απαντά υπενθυμίζοντας ότι «πριν από τη Συμφωνία, το ποσοστό αιτήσεων στην Ελλάδα ήταν μόλις 2,7%. Μετά τη συμφωνία το ποσοστό εκτοξεύθηκε στο 98%! Έτσι, οι ίδιοι υπάλληλοι κλήθηκαν να ανταπεξέλθουν σε έναν τεράστιο όγκο δουλειάς».

3. Ο ρόλος της ΕΕ

Την ίδια ώρα, κι ενώ η ΕΕ είχε δεσμευτεί να μεταθέσει στην Ελλάδα υπαλλήλους, τελικά στην πράξη παρατηρήθηκε το εξής: Κατά τον κ. Εσδρά πρέπει πρώτα από όλα να εξετάσουμε «για τι είδους προσωπικό μιλάμε». Εν προκειμένω, πρόκειται για «δημόσιους υπαλλήλους που εργάζονται σε άλλα κράτη-μέλη και θα έρχονταν να στηρίζουν την Ελληνική Υπηρεσία Ασύλου χωρίς

να δικαιούνται να λάβουν αποφάσεις. Επιπλέον, δεν ήρθαν όσοι έπρεπε να έρθουν, ενώ ακόμη κι εκείνοι που τελικά έφτασαν εδώ, μπορούσαν ανά πάσα ώρα και στιγμή να δηλώσουν ότι θέλουν να επιστρέψουν στην υπηρεσία τους».

4. Η ανάγκη για ενιαία και κοινή ευρωπαϊκή πολιτική στα θέματα ασύλου

Η ΕΑΣΟ, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο, όπως μας πληροφόρησε ο κ. Εσδράς, δεν αρκεί να δώσει λύση στο πρόβλημα που προέκυψε κυρίως στην Ελλάδα με το ξέσπασμα της προσφυγικής κρίσης, επειδή ακριβώς «έχει μόνο υποστηρικτικό ρόλο και όσο και να στηρίζει την Ελληνική Υπηρεσία δεν δικαιούται να λάβει αποφάσεις. Έτσι, γεννήθηκε η ανάγκη δημιουργίας Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας με τους δικούς της υπαλλήλους, η οποία ανά πάσα στιγμή θα στελεκώνει τις εκάστοτε εθνικές υπηρεσίες».

5. Τα κριτήρια, το μεγαλύτερο πρόβλημα για το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου

«Αυτό, αν και συζητείται αυτό το διάστημα στις Βρυξέλλες, είναι κάτι που θα πάρει χρόνο» δηλώνει ο κ. Εσδράς, «κυρίως επειδή πρέπει όλες οι χώρες-μέλη να συμφωνήσουν στο κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου. Και το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι τα κριτήρια». Για παράδειγμα, «στην Ιταλία, οι Αφγανοί έχουν acceptance rate των αιτήσεών τους κατά 85%, στην Ελλάδα περίπου 55%, σε άλλες χώρες το ποσοστό πέφτει στο 5%! Η ουσία είναι να μπορέσουν οι Ευρωπαίοι να ενοποιήσουν όλα τα κριτήρια, καταλήγοντας σε μια συμβιβαστική λύση που θα ισχύει παντού στην ΕΕ».

6. Το άσυλο είναι ζήτημα ζωής και θανάτου

Μετά το ξέσπασμα του πολέμου στη Συρία, παρατηρήθηκε ένα τεράστιο κύμα προσφύγων και ο τρόπος διαχείρισης της κρίσης από την Ευρώπη έτυχε πολλαπλών επικρίσεων. Ο επικεφαλής του ΔΟΜ στην Ελλάδα, απαντώντας για το θέμα, τονίζει ότι «το άσυλο είναι εξατομικευμένη υπόθεση. Για αυτόν το λόγο γίνονται οι συνεντεύξεις από έμπειρους υπαλλήλους που εξετάζουν την κάθε περίπτωση χωριστά. Το άσυλο είναι ένα θέμα ζωής και θανάτου! Και για αυτό κανένας που απολαμβάνει άσυλο στην Ελλάδα ούτε επιστρέφει στη χώρα καταγωγής του ούτε στην Τουρκία. Όσοι επιστρέφουν είναι επειδή έχουν απορριφθεί οι αιτήσεις παροχής ασύλου. Οι Σύριοι που γυρίζουν στην Τουρκία είναι επειδή οι ίδιοι το έχουν ζητήσει».

7. Η Συρία είναι χώρα παραγωγής προσφύγων;

«Το άσυλο είναι ατομική υπόθεση και δεν αφορά

Μπροστά και Αριστερά

Του ΛΕΩΝΙΔΑ ΚΑΣΤΑΝΑ

εθνικότητες» επαναλαμβάνει συνεχώς ο κ. Εσδράς. Ωστόσο, μετά το ξέσπασμα του πολέμου, «οι Σύριοι τυγχάνουν πιο γρήγορης διαδικασίας ασύλου. Ναι, η Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες αναφέρει ότι η Συρία έχει μετατραπεί σε χώρα παραγωγής προσφύγων, αλλά μπορεί να προέρχεται και από μια χώρα που δεν παράγει πρόσφυγες και να δικαιούσαι άσυλο».

8. Εθελοντικοί επαναπατρισμοί, το δώρο της ΕΕ στους παράτυπους μετανάστες

Το πρόγραμμα των εθελοντικών επαναπατρισμών πραγματοποιείται με ευρωπαϊκά κονδύλια. Ο κ. Εσδράς διευκρίνισε ότι αρχικά το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη είχε αποφασίσει «όσων η αίτηση για παροχή ασύλου απορριφθεί και δεύτερη φορά, δεν δικαιούνται να υπαχθούν στο πρόγραμμα». Γεγονός που σημαίνει ότι θα επέστρεφαν στις χώρες τους με ίδια χρήματα. Ωστόσο, «για τον ΔΟΜ δεν τίθεται τέτοιο θέμα. Αν κάποιος μετανάστης του οποίου η αίτηση έχει απορριφθεί, εμφανιστεί στον Οργανισμό και ζητήσει να ενταχθεί στο πρόγραμμα, θα ενταχθεί ανεξαρτήτως των φορών που έχει απορριφθεί η αίτησή του».

Ο εθελοντικός επαναπατρισμός «δεν είναι κεκτημένο δικαίωμα, αλλά δώρο», που δίνεται στους παράτυπους μετανάστες ώστε να διευκολυνθούν.

9. Μετεγκατάσταση προσφύγων από την Ελλάδα στα υπόλοιπα κράτη-μέλη της ΕΕ

Από τη συζήτηση δεν μπορούσε να λείπει και η αργή μετεγκατάσταση –του λεγόμενου relocation– των προσφύγων από την Ελλάδα σε άλλες χώρες της ΕΕ. Για ακόμα μία φορά, αιτία είναι «η διαφορά στην πολιτική ασύλου μεταξύ των κρατών - μελών». «Σε εκείνη τη Σύνοδο Κορυφής είχε συμφωνηθεί ότι το πρόγραμμα μετεγκατάστασης θα ίσχυε για τους πρόσφυγες με ποσοστό αναγνώρισης σε όλη την ευρωπαϊκή επικράτεια άνω του 75%. Αρχικά, οι Αφγανοί, για παράδειγμα, κυμαίνονταν στο 70%, τώρα κάπου στο 50%. Τα ποσοστά αλλάζουν. Η Σύνοδος Κορυφής το έχει αποφασίσει. Σωστό ή λάθος, είναι η απόφαση και αυτήν εφαρμόζουμε» αναφέρει ο κ. Εσδράς.

10. Γιατί καθυστερεί η μετεγκατάσταση των Συρίων

Ειδικά για τους Σύριους, διαβεβαιώνει ότι «όσοι έχουν εγγραφεί στην Ελληνική Υπηρεσία Ασύλου, θα φύγουν όλοι». Ωστόσο, «ο πρώτος χρόνος ήταν πολύ αργός διότι καθυστέρησαν οι χώρες υποδοχής. Η δεύτερη χρονιά κυλά πολύ ταχύτερα».

11. Καρία χώρα δεν θα μπορούσε να ανταποκριθεί στον τεράστιο όγκο προσφύγων

Όσο για το πώς η Ελλάδα αντιμετώπισε την προσφυγική κρίση, ο επικεφαλής του ΔΟΜ θεωρεί ότι οι Αρχές έχουν κάνει «εξαιρετική δουλειά». «Το έζησα και δεν το πιστεύω!» αναφέρει, «κάθε μέρα έφταναν στα νησιά 10.000 νέα άτομα. Σε όποια χώρα και να συνέβαινε αυτό, όσο οργανωμένη και να ήταν, δεν θα μπορούσε να αντεπεξέλθει».

12. Το πρόγραμμα μετεγκατάστασης στην ΕΕ απευθείας από την Τουρκία

Μια από τις αιτίες που έχει παρατηρηθεί μείωση των αφίξεων στα νησιά, είναι κατά τον ΔΟΜ, η απευθείας μετεγκατάσταση (resettlement) των προσφύγων στην ΕΕ από την Τουρκία. Έτσι, «οι

πρόσφυγες δεν έχουν πλέον ανάγκη να ρισκάρουν τη ζωή τους στη θάλασσα. Επιπλέον, έκλεισε η βαλκανική οδός. Βέβαια, δεν σημαίνει ότι οι διακινητές θα σταματήσουν. Το οργανωμένο έγκλημα δεν έχει πατρίδα» επισημαίνει ο Δανιήλ Εσδράς.

13. Σεξ επιβίωσης και trafficking

Στην ερώτησή μας για το λεγόμενο σεξ επιβίωσης στο οποίο καταφεύγουν τα ασυνόδευτα προσφυγόπουλα, ο κ. Εσδράς αναγνωρίζει ότι «δυστυχώς, το θέμα trafficking (διακίνηση) με την προσφυγική κρίση θεριεύει. Και όσο υπάρχουν ασυνόδευτα ανήλικα, είναι βέβαιο ότι θα καταλήξουν θύματα εμπορίας κι αντικείμενα προς πώληση».

14. ΔΟΜ και πρόσφυγες

Αν και ο ΔΟΜ είναι οργανισμός με αντικείμενο τους μετανάστες και όχι τους πρόσφυγες, στην Ελλάδα διατηρεί έξι camps. «Στόχος είναι να λειτουργήσουν ως camps μόνο για δύο με τρία χρόνια μέχρι να ολοκληρωθεί το relocation. Για όσους πρόσφυγες δεν κάνουν χρήση της επανεγκατάστασης, τότε στόχος είναι να μην έχουν ανάγκη τα camps, τα οποία ο ΔΟΜ σκοπεύει να τα παραχωρήσει αργότερα στους δήμους».

15. Η φοίτηση προσφυγόπουλων στα ελληνικά σχολεία

Εκτός από το relocation και τους επαναπατρισμούς, ο ΔΟΜ έχει αναλάβει και τη φοίτηση των προσφυγόπουλων στα δημόσια σχολεία. Ο κ. Εσδράς ξεκαθαρίζει ότι ο ΔΟΜ «εξαρχής ήταν αντίθετος με την εκπαίδευση στα κέντρα φιλοξενίας», καθώς έτσι τα παιδιά θα απομονώνονταν από την κοινωνία. Παράλληλα, τονίζει ότι οι όποιες αντιδράσεις ήταν «μεμονωμένες» και πως υπήρξε «πλήρης στήριξη» από τη μαθητική κοινότητα, ενώ θετικό στοιχείο είναι πως «όλοι οι πρόσφυγες έστειλαν τα παιδιά τους στα σχολεία».

16. Το πρωτοποριακό πείραμα της Ευρώπης

Απώτερος σκοπός του προγράμματος είναι να υπάρξει ένας ακόμη χρόνος παράλληλης φοίτησης και κατόπιν, για όσους πρόσφυγες δεν έχουν μετεγκατασταθεί, να υπάρξει η ενσωμάτωση στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Το πρόγραμμα της παράλληλης φοίτησης «είναι ένα πρωτοποριακό πείραμα στην Ευρώπη» επισημαίνει και κάνει ειδική μνεία στη συμβολή του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου που ανταποκρίθηκε σε 20 διαφορετικούς πολιτισμούς, σε παιδιά που είχαν να πάνε σχολείο 2 και 3 χρόνια! «Αυτό το πρόγραμμα πρέπει να καθιερωθεί σε όλες τις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης» εκτιμά.

«Η παιδεία είναι το πιο σημαντικό πράγμα στην αντιμετώπιση της κρίσης. Τα παιδιά δεν γκετοποιούνται κι ενσωματώνονται στις κοινωνίες των χωρών υποδοχής, ενώ μένοντας σε καταυλισμούς συμβαίνει το ακριβώς αντίθετο» αναφέρει.

17. Μετανάστευση και τρομοκρατία

Στο συγκεκριμένο θέμα, ο επικεφαλής του ΔΟΜ είναι κάθετος: «Δεν κάνουν οι μετανάστες τρομοκρατικά χτυπήματα. Αυτοί που τα έκαναν είναι Ευρωπαίοι, παιδιά που γεννήθηκαν στην Ευρώπη, αλλά δεν ενσωματώθηκαν ποτέ και κατά συνέπεια έγιναν ευάλωτοι στη στρατολόγηση και τον εξτρεμισμό».

Η λύση; Διαδραστικότητα και πολυπολιτισμικότητα. **Α**

Η παράσταση στον κινηματογράφο «Η ΩΡΑΙΑ ΕΛΛΑΣ» είχε αρχίσει και το σκοτάδι ήταν πυκνό. Στο νανί προβάλλονταν μια παλιά ασπρόμαυρη ταινία με τίτλο «Κρίση» και όταν μπήκε δεν έβλεπε ούτε τη μύτη του. Απελπισμένος στράφηκε προς την ταξίθέρια με το μικρό φακό.

- Πού θα βρω, αγαπητή μου, καλές και κενές θέσεις εξουσίας να κάτσω αναπαυτικά όπως παλιά;

- Μπροστά και αριστερά, κύριε, έχει μερικές άδειες.

- Μα εκεί κάθονται άλλοι.

- Ε δεν πειράζει, μπορείτε να κάτσετε δίπλα τους, εν ανάγκη, πάνω τους.

Η έξοδος από το σκοτάδι της ελληνικής κοινωνίας ήταν πάντα στην κατεύθυνση «ΑΡΙΣΤΕΡΑ». Το «ΜΠΡΟΣΤΑ» ήταν πλεονασμός. Η Αριστερά είναι συνώνυμο της προόδου και ο αριστερός του προοδευτικού. Π' αυτό και κάθε άλλη παράταξη χαρακτηρίζεται ως συντηρητική. Το δυστύχημα είναι ότι η Αριστερά υποστηρίζει

προοδευτικά και δημοκρατικά αιτήματα μόνο ως αντιπολίτευση και ως μειοψηφία. Οι χώρες στις οποίες έγινε εξουσία και επέβαλε τη δική της κοσμοθεωρία και το δικό της οικονομικό σύστημα, διακρίθηκαν για τη φτώχεια, την προσωπολατρία, τη βία και την ανελευθερία, πριν καταρρεύσουν ή μεταλλαχθούν. Μερικές στέκουν ακόμα. Η Β. Κορέα, η Κούβα, η Βενεζουέλα. Κανείς αριστερός όμως δεν θα 'θελε να ζει σ' αυτές.

Η υποκρισία της ελληνικής κοινωνίας είναι η υποκρισία της αριστεράς. Δηλώνει ότι ενθουσιάζεται με τα αιτήματα της ισότητας, της δικαιοσύνης και της ελευθερίας, αλλά αναζητά κυβερνήσεις που θα κάνουν ό,τι μπορούν για να ευνοήσουν ομάδες, κάστες και συντεχνίες εις βάρος του συνόλου. Το αίτημα της αξιοκρατίας δεν ήταν ποτέ ισχυρό, αφού ο διορισμός δεν ήταν συνήθως αξιοκρατικός. Το αίτημα της ισονομίας δεν ήταν ποτέ λαοφιλές, αφού οι νόμοι υπάρχουν για να περνάμε από τα παράθυρα που αφήνουν. Το αίτημα της ελευθερίας δεν ήταν ποτέ ειλικρινές μιας και εννοούνταν ως αυθαιρεσία προς ικανοποίηση ατομικών συμφερόντων.

Το σημαντικό είναι ότι σε μια χώρα εξόχως αριστερόστροφη, δεν θα μπορούσαν παρά και η Δεξιά ή το Κέντρο να κλίνουν προς τα αριστερά προκειμένου να ικανοποιούν τα αιτήματα του λαού και να αναπαράγουν την εξουσία τους. Ακόμα και ο παραδοσιακός

εθνοκεντρισμός μεταλλάχτηκε από την αριστερά σε εθνολαϊκισμό και κατήγαγε νίκες λαμπρές. Οι δημοκρατικοί θεσμοί (σύνταγμα, δικαιοσύνη, δημόσια ασφάλεια κ.λπ.) θεωρούνταν πάντοτε μηχανισμοί των μεγάλων συμφερόντων που είχαν ως αποστολή τον περιορισμό των ελευθεριών του λαού και την προστασία των εκόντων. Είναι τα λεγόμενα «θεσμικά εμπόδια». Φυσικά σε μια «λαϊκή δημοκρατία», σε ένα σοσιαλιστικό σύστημα, οι θεσμοί θα απελευθέρωναν τις παραγωγικές δυνάμεις και θα έκαναν δίκαιες τις παραγωγικές σχέσεις. Κάτι σαν τη Σοβιετική Ένωση, ας πούμε.

Σήμερα ζούμε τα τελευταία σπαράγματα της κυρίαρχης ιδεολογίας που άνθησε στη μεταπολίτευση. Μόνο που οι «ΕΟΚ και ΝΑΤΟ το ίδιο συνδικάτο» εγγυήθηκαν την ασφάλεια της χώρας, τη σταθεροποίηση της δημοκρατίας και την άνοδο του βιοτικού μαςπέδου σε κλίμακες που δεν είχαμε ξαναδεί. Αυτό δεν μας εμπόδιζε να καταγγέλλουμε τους διεθνείς οργανισμούς ως μίσθαρνα όργανα του καπιταλισμού τα ελέη του οποίου καταναλώναμε αφειδώς. Πηγαίναμε μπροστά με δεξιές πολιτικές και φιλελεύθερα δά-

νια, αλλά δεν πάψαμε ποτέ να δηλώνουμε «αριστερά». Και να αναζητούμε τον άλλο κόσμο, το σοσιαλιστικό, που ήταν πάντα εφικτός. Πλην όμως φτώχος και τελείως ανεπιθύμητος, για μας.

Πρόσφατα η χώρα μας έκανε την υπέρβαση και ανέδειξε την Αριστερά στην εξουσία. Μόνο που δεν ήταν Μπροστά αλλά Πίσω, πίσω ολοταχώς. Ένα Πίσω τόσο σπλάτερ που βγάζει γέλιο. Δυστυχώς, δεν βρήκε τις λύσεις που πάντοτε ζητούσε. Σήμερα που το συνειδητοποιεί, απελπίζεται, οργίζεται και ετοιμάζεται να μεταβεί σε δεξιές πολιτικές με την ελπίδα ότι αυτές θα παράγουν τον πλούτο που τόσο της λείπει. Δεν θα πάψει βεβαίως να δηλώνει «Μπροστά και

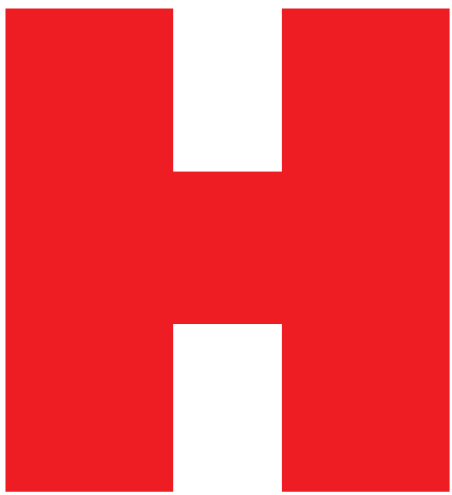
Αριστερά» την ώρα που θα γεύεται και πάλι τα ελέη του καπιταλισμού.

Όταν κάθισε στη κενή θέση, μπροστά και αριστερά, διαπίστωσε ότι μια τεράστια κολόνα δεν τον άφηνε να έχει πρόσβαση σε ολόκληρη την οθόνη. Δεν έβρισκε διέξοδο προς την «Κρίση». Σκούνησε ελαφρά αυτόν που κάθονταν μπροστά του.

- Κύριε, μήπως μπορείτε να κάνετε το κεφάλι σας λίγο αριστερά για να βλέπω και γω από τα δεξιά σας;

*- Όχι, κύριε. Και γω αριστερός είμαι, αλλά φως βλέπω μόνο από τα δεξιά. **Α***

ΠΗΓΑΙΝΑΜΕ ΜΠΡΟΣΤΑ ΜΕ ΔΕΞΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΑ ΔΑΝΕΙΑ, ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΠΑΨΑΜΕ ΠΟΤΕ ΝΑ ΔΗΛΩΝΟΥΜΕ «ΑΡΙΣΤΕΡΑ». ΚΑΙ ΝΑ ΑΝΑΖΗΤΟΥΜΕ ΤΟΝ ΑΛΛΟ ΚΟΣΜΟ, ΤΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ, ΠΟΥ ΗΤΑΝ ΠΑΝΤΑ ΕΦΙΚΤΟΣ. ΠΛΗΝ ΟΜΩΣ ΦΤΩΧΟΣ ΚΑΙ ΤΕΛΕΙΩΣ ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ, ΓΙΑ ΜΑΣ.

Η εξώπορτα ανοίγει και αντικρίζω

έναν ωραίο αθηναϊκό πίνακα του Αντώνη Στάβερη που καλύπτει όλο τον τοίχο της αίθουσας συσκέψεων. Μου δείχνουν ένα διάδρομο στ' αριστερά που οδηγεί σε δύο γραφεία. Από το ένα, το πολύ μικρό, βγαίνει ο Βενιζέλος με γαλάζιο πουκάμισο χωρίς γραβάτα. Δύο εξαιρετικά στριμωγμένες πολυθρόνες, ένα τραπεζάκι και μια βιβλιοθήκη μόλις που χωράνε. Εδώ μέσα κυριαρχεί ο ίδιος. Είναι στο χώρο του, άνετος και χαλαρός. Δεν έχω πρόβλημα λέει, να ρωτήσετε ό,τι θέλετε και προσωπικά, αλλά αυτό το τελευταίο ήταν μια υπόσχεση που δεν θα πραγματοποιηθεί γιατί η επικαιρότητα μας παρασύρει. Με κοινοβουλευτικούς καβγάδες για τη συμφωνία, «αμφισβητήσεις» για το ΣΤΕ, σκουπίδια και θυμωμένους συμβασιούχους, τηλεφωνήματα σε ισοβίτες, ένα συνέδριο που «θέλει» να ενώσει την κεντροαριστερά, δεν υπάρχει μυαλό για ιστορίες προσωπικές. Το πρόσφατο βιβλίο του για το χρέος στο οποίο εξηγεί αναλυτικά πώς φτάσαμε το 2012 στο κούρεμα, το PSI, και απαντά στις κατηγορίες για «καταστροφική» επέμβαση αναφορικά με ασφαλιστικά ταμεία, τράπεζες και ιδιώτες παραμένει επίκαιρο.

Ένα είναι σίγουρο. Ο Βενιζέλος βρίσκεται κάτω από την απόλυτη εξουσία της πολιτικής. Είναι πολιτικός, σκέφτεται πολιτικά, διατυπώνει στη Βουλή, σε βιβλία, στα συνέδρια του «Κύκλου Ιδεών» ενδιαφέρουσες πολιτικές θέσεις και απόψεις. Έχει φίλους και εχθρούς, αλλά την ευστροφία, την οξυδέρκεια, την ευρυμάθειά του, αυτά του τα αναγνωρίζουν όλοι. Ένας παλιός γνωστός δημοσιογράφος, και παπανδρεϊκός, μου μιλούσε για την ικανότητά του να κατανοεί τα πιο περίπλοκα θέματα και να τα αφομοιώνει με αστραπιαία ταχύτητα. Οι συνεργάτες του πάντως ισχυρίζονται ότι η ζωή του δεν είναι μόνο η πολιτική. Έχει μεγάλο ενδιαφέρον για ένα σωρό πράγματα, φιλοσοφία, ιστορία, διαβάζει πολύ. Σπάνια φωνάζει, λένε, έχει χιούμορ και είναι ψύχραιμος. Ακόμα και αν γίνει κάποιο λάθος λέει απλά «θα το διορθώσουμε».

Ευάγγελος Βενιζέλος

Η υπόθεση Καμμένου-Γιαννουσάκη

είναι το ελληνικό Watergate του Τσίπρα

Της ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

Ο πρωθυπουργός είπε ότι «κατά γενική ομολογία έχουμε καλή συμφωνία» και ότι οι επενδυτές «πετάνε στο καλάθι των αχρήστων την καταστροφολογία και το επιχείρημα ότι δήθεν αυτή η απόφαση δεν είναι τίποτε άλλο από μια επανάληψη της απόφασης του 2012», επιχείρημα το οποίο «αγγίζει τα όρια της ανοησίας». Εσάς πώς σας φάνηκε η συμφωνία της 15ης Ιουνίου; Κατά την άποψή σας διαμορφώνει έναν καθαρό ορίζοντα για τη χώρα; Πρόκειται για μία πολιτική αλλά και τεχνική αποτυχία. Δημιουργείται η ψευδαίσθηση, για μία ακόμη φορά, ότι αντιμετωπίζεται το ελληνικό ζήτημα, ενώ στην ουσία διατηρείται η εκκρεμότητα. Επαναλαμβάνονται όσα είχαν ειπωθεί στη συμφωνία της 12ης Ιου-

λίου 2015 και όσα είχε, κατά κάποιον τρόπο, τεχνικώς εξειδικεύσει το Eurogroup τον Μάιο και τον Νοέμβριο 2016. Παρότι η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ με πολύ μεγάλη καθυστέρηση προσχώρησε στη δική μας αντίληψη και «προσκυνά» την παρέμβαση που κάναμε το 2012 στο χρέος με το PSI και το OSI, δεν κατάφερε να πάρει αυτό που είχαν δεσμευτεί οι εταίροι μας να μας δώσουν, ήδη από το 2012. Δηλαδή πρόσθετα συμπληρωματικά μέτρα τα οποία μειώνουν το χρέος ακόμη περισσότερο σε παρούσα αξία, διασφαλίζουν τη βιωσιμότητά του για μία μεγάλη περίοδο και διαμορφώνουν ένα χώρο δημοσιονομικής αναπνοής, προκειμένου η Ελλάδα να στραφεί προς την πραγματική οικονομία, προς την ανάπτυξη, δηλα-

Ξαναγυρίσει τώρα στο 2014. Δηλαδή τρία χρόνια μετά αγωνιζόμαστε να ξαναγυρίσουμε εκεί που είχαμε φτάσει πριν τις εκλογές του 2015. Δυστυχώς δεν χάσαμε απλώς τρία χρόνια, χάσαμε μία δυναμική ολόκληρη, η οποία δεν είναι μόνο η δυναμική του χρέους που έγινε ξανά μη βιώσιμο, αλλά είναι και η απώλεια του κλίματος αισιοδοξίας και εμπιστοσύνης που είχε διαμορφωθεί το 2014 και της προοπτικής για θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης ήδη από το 2015.

Πιστεύετε ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα της χώρας δεν είναι το χρέος, ως οικονομικό πρόβλημα, αλλά ως «νοοτροπιακό». Και ότι τεχνικά αν πάρουμε πρόσθετες παραμετρικές αλλαγές που μειώνουν αρκετά την παρούσα αξία βασισμένες στη σωστή απεικόνιση του χρέους, η ελληνική οικονομία μπορεί μπει σε τροχιά ανάπτυξης. Εντούτοις (το γράφετε και στο τελευταίο σας βιβλίο «Μύθοι και Αλήθειες για το Δημόσιο Χρέος, 2012-2017», εκδ. Επίκεντρο), η κυβέρνηση δεν το πετυχαίνει αυτό ούτε μπορεί να το διαπραγματευθεί. Μπορείτε να μας το εξηγήσετε; Νομίζω ότι το πρόβλημα το ιδεολογικό, το πολιτικό, το επικοινωνιακό της κυβέρνησης συνοψίζεται σε μία μικροκομματική αντίληψη για τη διαπραγμάτευση. Η χυδαιότητα και η ψευδολογία με την οποία αντιμετώπισαν το ζήτημα του χρέους μέχρι τον Ιούλιο του 2015, μέχρι δηλαδή και την επομένη του δημοψηφίσματος, τους δημιούργησε μία αγκύλωση πολιτική και επικοινωνιακή. Δεν μπορούν να πουν ότι αυτό που έγινε το 2012 ήταν το σωστό, ότι ήταν κάτι πολύ σημαντικό και επάνω σε αυτό πρέπει να οικοδομήσουμε τα συμπληρωματικά μέτρα, συνεπώς δεν αξιοποιούν και την τεχνική την οποία έχουμε αποκτήσει. Επιπλέον, θέλουν να εμφανίσουν ότι κάνουν κάτι πολύ σημαντικό και για να το κάνουν αυτό αναγκάζονται να προσχωρήσουν στην ακριβώς αντίθετη λογική από αυτήν που τους έφερε στην εξουσία και ήταν το βασικό τους όχημα, που είναι η λογική των πρωτογενών πλεονασμάτων. Ενώ η πολιτική ρητορεία του ΣΥΡΙΖΑ και γενικά του αντιμνημονιακού χώρου, συμπεριλαμβανομένου και του ακροδεξιού εθνικολαϊκιστικού, ήταν ότι τα υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα είναι κακά για τη χώρα, οδηγούν σε υπερφορολόγηση, οδηγούν σε υπερεπιβάρυνση με ασφαλιστικές εισφορές, οδηγούν σε συμπίεση και αντιαναπτυξιακά αποτελέσματα, αυτοί πήγαν στο άλλο άκρο και είπαν: «ενώ είχαμε την υποχρέωση να φέρουμε πρωτογενή πλεονάσματα 0,5% το 2016, υπό συνθήκες ύφεσης ακόμη, οριακής στασιμότητας, φέραμε 4,2%. Άρα έχουμε τη δυνατότητα να το ξανακάνουμε!»!

Άρα 3,5% το 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 και 2022, σκεφθείτε, επτά χρόνια επάνω από 3,5% και μέχρι στιγμής χωρίς ανάπτυξη. Το να έχεις μία χώρα, επτά χρόνια, με πρωτογενές πλεόνασμα, το οποίο είναι τουλάχιστον 3,5%, και να θες επάνω σε αυτό να βάλεις 1% τουλάχιστον επιπλέον, δηλαδή 4,5%, για να κάνεις αναδιανομή της μιζέριας μέσω των λεγόμενων αντιμέτρων, είναι, όπως ειπώθηκε από έναν πολύ έγκυρο αναλυτή, ένας δημοσιονομικός ζουρλομανδύας. Προσθέστε τώρα ότι η κυβέρνηση ήδη δεσμεύθηκε για την περίοδο 2023-2060, δηλαδή για 37 χρόνια, σε πρωτογενές πλεόνασμα τουλάχιστον 2,2%, χωρίς ακόμη να έχει διαμορφωθεί η καμπύλη των τόκων του χρέους για την ίδια

περίοδο. Το πόσο πρωτογενές πλεόνασμα χρειάζεται εξαρτάται όμως από το βάρος των τόκων και το ρυθμό ονομαστικής διόγκωσης του ΑΕΠ. Τέτοιες εκτιμήσεις για 40 χρόνια είναι πρακτικά αδύνατο να γίνουν.

Η κοινωνία πώς το αντιλαμβάνεται όλο αυτό; Η κοινωνία αυτήν τη στιγμή είναι διχασμένη σε δύο ημισφαίρια και ο φόβος φωλιάζει στο ημισφαίριο το πιο φιλοευρωπαϊκό, το πιο εκσυγχρονιστικό, δημιουργικό και ανταγωνιστικό, γιατί αυτοί θεωρούν ότι έχουν να χάσουν, ότι υπάρχουν πράγματα που διακινδυνεύονται. Υπάρχει το άλλο μισό της κοινωνίας, το οποίο δεν φοβάται, ενώ έχει πάρα πολλά να χάσει, γιατί βρίσκεται δυστυχώς σε κατάσταση οργής, παραίτησης ή απόγνωσης.

Ποιοι είναι αυτοί που δεν φοβούνται; Νομίζω ότι είναι αυτοί οι οποίοι δίνουν μία μάχη οπισθοφυλακής, σε σχέση με το καθεστώς τους στον δημόσιο τομέα. Είναι και αυτοί οι οποίοι βρίσκονται αυτήν τη στιγμή εκτός παραγωγικής διαδικασίας, σε κατάσταση ανεργίας, σε αδιέξοδο μετά από το κλείσιμο των μικρών τους επιχειρήσεων. Είναι ένα πολύ μεγάλο μέρος των συμπιεζόμενων μεσαίων στρωμάτων, των επαγγελματιών, των επιτηδευματιών, ένα μέρος του αγροτικού πληθυσμού. Είναι και ένα πολύ σημαντικό τμήμα των συνταξιούχων και μάλιστα των συνταξιούχων οι οποίοι παίρνουν μικρές συντάξεις, γιατί δυστυχώς είχαν και πάρα πολύ μικρές εισφορές, πολύ μικρό ασφαλιστικό χρόνο στη διάρκεια της ζωής τους και άρα τώρα γίνονται θύματα μίας πολύ κακής πρακτικής, η οποία έχει διάρκεια δεκαετιών. Άρα, αυτό πρέπει να σπάσουμε, αυτόν το φαύλο κύκλο, στον οποίο έχει μπει η χώρα. Αυτό προσπαθήσαμε να κάνουμε με το «Ελλάδα Μετά».

Το κόμμα σας ευθύνεται για αυτές τις πρακτικές. Καλλιέργησε ιδιοτέλειες, δημιούργησε «κεκτημένα» και στρεβλές νοοτροπίες. Βεβαίως έχετε κάνει αυτοκριτική, έχετε αναλάβει τις «ιστορικές σας ευθύνες», αλλά αυτό δεν σημαίνει πολλά για τον κόσμο.

Ποια συγκεκριμένα λάθη έγιναν δεν μας λέτε, σε ποιους τομείς, γιατί τόσα φαινόμενα διαφθοράς σε αυτό το κόμμα; Έχουν μεγάλη ευθύνη όλοι αυτοί που κατέστησαν επίχρυσο και όχι πραγματικά χρυσό το κεκτημένο της μεταπολίτευσης. Το κεκτημένο της μεταπολίτευσης είναι πάρα πολύ σημαντικό, αλλά δεν είχε το αναγκαίο βάθος. Η εποχή της μεταπολίτευσης δεν τελείωσε το 2004, συνεχίστηκε από το 2004 έως το 2010, τον Οκτώβριο του 2009. Θα έλεγα ότι η περίοδος 2001-2009 είναι μία περίοδος αυτοτελής, υπό την έννοια ότι είναι η περίοδος της Ευρωζώνης και πρέπει να δει κανείς πόσο αρνητική σημασία είχε η πενταετία 2004-2009 και ιδίως η δεύτερη φάση της, 2007-2009, η οποία επιδείνωσε όλα τα δημοσιονομικά και μακροοικονομικά μεγέθη. Από την άλλη μεριά, όταν μιλάμε για την ευθύνη του ΠΑΣΟΚ, πρέπει να σας πω ότι εγώ την έχω αναγνωρίσει με την άνεση του ανθρώπου που δεν είχε καμία συμμετοχή στη δεκαετία του '80. Μπήκα στην πολιτική το φθινόπωρο του 1993 και από τη στιγμή που μπήκα στη Βουλή και στην κυβέρνηση

αγωνίζομαι για μία δημοσιονομική προσαρμογή. Όταν έγινα υπουργός για πρώτη φορά και ήμουν κυβερνητικός εκπρόσωπος, η κυβέρνηση, η τελευταία κυβέρνηση του Ανδρέα Παπανδρέου, είχε παραλάβει τη χώρα με πληθωρισμό 14% και οι επιχειρήσεις δανειζόντουσαν από τις τράπεζες με επιτόκιο 25%. Έπρεπε να κάνουμε μία κολοσσιαία προσπάθεια δημοσιονομικής προσαρμογής για να μπει η χώρα, επτά χρόνια μετά, στην ΟΝΕ, για να μην μείνει στο περιθώριο των ευρωπαϊκών εξελίξεων. Μετά ήρθε η οικονομική κρίση, η οποία ήταν ορατή από το 2007, όχι από το 2010. Άρα πρέπει να δει κανείς συνολικά ποια είναι η κοινωνία στην οποία απευθυνόμαστε, γιατί το ΠΑΣΟΚ έχασε το κοινωνικό του ακροατήριο το οποίο μετακόμισε στον ΣΥΡΙΖΑ. Υπό την έννοια αυτή ο ΣΥΡΙΖΑ καταγγέλλει το παλιό και τη μεταπολίτευση, επαγγελλόμενος την εξακολούθησή του και έτσι απέκτησε πρόσβαση στην κοινωνική βάση του ΠΑΣΟΚ.

Πατί πιστεύετε ότι το ΠΑΣΟΚ υπέστη τις μεγαλύτερες απώλειες, ενώ όπως υποστηρίζει το ίδιο, έδειξε όταν ξέσπασε η κρίση την πιο υπεύθυνη στάση; Πατί, κατά τη γνώμη μου, ανέλαβε μόνο του το βάρος της διαχείρισης της κρίσης το 2010. Ήμουν ριζικά αντίθετος με αυτό, είχα προτείνει να ζητηθεί συμμετοχή και της Νέας Δημοκρατίας, με την πρότασή μου για αυξημένη πλειοψηφία, για 180 ψήφους. Δεν συμφώνησε ο τότε πρωθυπουργός. Το 2011 ζήτησε να γίνει κυβέρνηση συνεργασίας, ήταν πολύ αργά όμως. Επιπλέον η κοινωνική βάση του ΠΑΣΟΚ φλέρταρε με την εξακολούθηση αυτής της κατάστασης και γι' αυτό εκλογικά μετακόμισε σε πολύ μεγάλο βαθμό στον ΣΥΡΙΖΑ.

Το «μόρφωμα ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ», όπως λέτε, με ψεύδη, οξύ αντιμνημονιακό λόγο, λαϊκισμούς κ.λπ. δίδαξε την κοινωνία. Τώρα κάποιοι οικονομικοί και μιντιακοί παράγοντες ισχυρίζονται ότι «λογικεύτηκαν», μήπκν σε μια «κανονικότητα». Κατά τη γνώμη σας ισχύει αυτό; Η άποψή μου είναι ότι εξορισμού η κυβέρνηση αυτή έχει μία διπλή στρατηγική. Η παραμονή της στην εξουσία

της επιβάλλει μία ευρωπαϊκή νομιμοφροσύνη. Αλλά η επαναστατική προσπάθεια μίας βάσης εκλογικής, η οποία είναι δυσανεκτή στην «εξοριστική», δυσανεκτή στην «εξοριστική» σε μία αντισυστημική βάση, δεν μπορεί να επιτευχθεί μέσα από σοσιαλδημοκρατικά μοτίβα και μέσα από μία ευρωπαϊκή αντίληψη των πραγμάτων. Ο κόσμος αντιλαμβάνεται το προφανές, ότι

ήταν αποτυχία η διαπραγμάτευση, ότι δεν έγινε καμιά ικανοποιητική συμφωνία, ότι η χώρα δεν έχει κερδίσει έναν καθαρό ορίζοντα, αυτά τα λένε και οι ψηφοφόροι του ΣΥΡΙΖΑ φυσικά, δεν το λένε μόνο το υπόλοιπο κοινωνικό σώμα. Άρα κοντά στο χρόνο των εκλογών οι κινήσεις της κυβέρνησης θα είναι πολιτικές και ακραίες. Κινήσεις πολιτικές αλλά, και θεσμικές όξυνσης. Θα δούμε πολλά παιχνίδια με το Σύνταγμα, τη Δικαιοσύνη, το μηχανισμό του δημοψηφίσματος.

Υπάρχει και μία θεσμική παρακμή με φαινόμενα που σε άλλες εποχές θα είχαν δημιουργήσει πολιτικό σεισμό. Πού οφείλεται κατά την άποψή σας αυτή η κοινωνική α-

δή προς τον παρονομαστή του κλάσματος «δημόσιο χρέος προς ΑΕΠ».

Η κυβέρνηση με τη συμφωνία κερδίζει πολιτικό χρόνο; Η συμφωνία αυτή μεταθέτει τις κρίσιμες αποφάσεις στο τέλος του προγράμματος, τον Ιούλιο του 2018, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι η χώρα κερδίζει χρόνο διότι αυτό το φαινόμενο της στασιμότητας θα εξακολουθήσει να υπάρχει. Αν θεωρήσουμε ότι οι ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ κερδίζουν πολιτικό χρόνο, η χώρα χάνει ζωτικό εθνικό χρόνο. Οι εκπρόσωποι των Ευρωπαϊκών Θεσμών, της Τρόικας, όπως ο D. Costello της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ο K. Regling του ESM, λένε –στο πρόσφατο συνέδριο του «Economist»– ότι η Ελλάδα μπορεί να

voχή, να μην πω απάθεια; Υπάρχει μία κοινωνία η οποία βιώνει καθημερινά εκβιασμούς, απειλές, διάχυτη βία, οργανωμένο έγκλημα, ανασφάλεια και κυρίως έναν ευτελισμό των θεσμών, με κορυφαίο παράδειγμα τη δικαιοσύνη, με χαρακτηριστικότερο ίσως δείγμα την υπόθεση αυτή των συνομιλιών ενός κορυφαίου υπουργού και πολιτικού εταίρου της κυβέρνησης με έναν κατάδικο προκειμένου να κατασκευαστούν μαρτυρικές καταθέσεις, ανεξαρτήτως από την ουσία της υπόθεσης. Αυτό που γίνεται είναι ένα ελληνικό Watergate, το οποίο δεν αντιμετωπίζεται ως τέτοιο, λόγω της αλλοίωσης των ανακλαστικών της κοινωνίας, δηλαδή λόγω του μιθριδατισμού, λόγω της στάγδην δηλητηρίασης της κοινωνίας με το δηλητήριο της υπερανεκτικότητας απέναντι σε φαινόμενα, τα οποία μέχρι το 2015 θα είχαν προκαλέσει πολιτική έκρηξη. Σκεφθείτε να είχε γίνει αυτό επί των ημερών της κυβέρνησης της λεγόμενης Σαμαρά-Βενιζέλου, υπάρχει αυτή η ανισότητα στις αντιδράσεις το οποίο δεν είναι καθόλου θετικό στοιχείο για το μέλλον. Διότι μία κοινωνία και ένας λαός χωρίς ανακλαστικά απέναντι σε ζητήματα θεσμών και αξιών δεν έχει και την αναγκαία, ως το πούμε έτσι, επιθυμία, την αναγκαία διάθεση να αγωνιστεί και στο πεδίο της οικονομίας. Γι' αυτό πρέπει να μιλήσουμε και στο δεύτερο ημισφαίριο της κοινωνίας, το ημισφαίριο που νιώθει ότι είναι ηττημένο, που νιώθει ότι βρίσκεται μακριά από τις εξελίξεις αλλά ότι δεν υπάρχει και μέλλον για αυτό. Πρέπει να μιλήσουμε και σε αυτό, λέγοντας ότι όσοι έχουν λίγα, κινδυνεύουν δυστυχώς να χάσουν περισσότερα, να χάσουν δηλαδή τα πάντα.

Να έρθουμε και στο χώρο του Κέντρου και της Κεντροαριστεράς. Έχει ήδη φανεί η αδυναμία της σοσιαλδημοκρατίας να διατυπώσει συγκροτημένη και προοδευτική εναλλακτική στρατηγική σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Υπάρχει μια διαδεδομένη αντίληψη ότι η διάκριση συντηρητικών - προοδευτικών, κεντροδεξιάς - κεντροαριστεράς έχει ξεπεραστεί και η παρούσα αντίθεση είναι κοινοβουλευτικές, μεταρρυθμιστικές ευρωπαϊκές δυνάμεις εναντίον λαϊκισμού. Η εκλογή Μακρόν ενισχύει αυτή τη διαπίστωση. Τι είναι αυτό που έρχεται; Υπάρχει και μία, ως το πούμε, αμφισβήτηση του άξονα αριστερά-δεξιά, η οποία νομίζω ότι εμφανίστηκε με εκρηκτικά χαρακτηριστικά στη Γαλλία μέσα από την ανάδειξη ενός νέου κεντρώου χώρου, που με πολύ μεγάλη άνεση υπερβαίνει και τη γαλλική δεξιά και τη γαλλική αριστερά στην οποία ανήκει το σοσιαλιστικό κόμμα, το οποίο παραδοσιακά δεν λέει ότι είναι κεντροαριστερά, λέει ότι είναι αριστερά. Ο μεσαίος χώρος είναι ο χώρος ο οποίος θα μπορούσε να παίξει τον καθοριστικό ρόλο. Καταρχάς σε όλη την Ευρώπη υπάρχει μία εμφανής κρίση της ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας, η οποία είναι αμήχανη, η οποία ταλαντεύεται ανάμεσα στον κυβερνητισμό και τον λαϊκισμό. Βλέπουμε ότι ένα κραταιό κόμμα, πανίσχυρο μέχρι πριν από λίγες εβδομάδες στο γαλλικό κοινοβούλιο, το γαλλικό σοσιαλιστικό κόμμα, κατέρρευσε. Βλέπουμε ότι ένα άλλο κόμμα το οποίο έχει μακρά ιστορία, που είναι το ισπανικό σοσιαλιστικό κόμμα, δικάστηκε βαθιά, στρατηγικά, ως προς τη συνεργασία με τους Podemos ή την ανοχή της συντηρητικής κυβέρνησης Ραχόι. Βλέπουμε το διαφορετικό τρόπο με τον οποίο εξελίσσεται ο πολιτικός λόγος των Γερμανών σοσιαλδημοκρατών με τον Schulz και των Βρετανών εργατικών με τον Corbyn. Υπάρχει ένα πρόβλημα ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας, το οποίο οφείλεται στο γεγονός ότι η σοσιαλδημοκρατία ως αντίληψη της κοινωνίας και των θεσμών σχετίζεται με τη δεύτερη βιομηχανική επανάσταση και τώρα βρίσκεται υπό συνθήκες τέταρτης βιομηχανικής επανάστασης. Έχει αλλάξει η διαστρωμάτωση της κοινωνίας και άρα αλλάζουν οι συμπεριφορές, τα πολιτιστικά μοντέλα, οι αντιλήψεις, τα πάντα. Αλλάζουν και οι εργασιακές σχέσεις, βεβαίως, που ήταν το θεμέλιο της σοσιαλδημοκρατικής αντίληψης. Το κοινωνικό κράτος που είναι το μεγάλο κεκτημένο της ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας υφίσταται μία κρίση δημογραφική και μία κρίση δημοσιονομική, η οποία οφείλεται και στο ότι έχουν αλλάξει οι εργασιακές

σχέσεις, διότι το μοντέλο αυτό βασιζόταν στην καλά αμειβόμενη πλήρη απασχόληση, η οποία κάλυπτε ένα πολύ μεγάλο ποσοστό του ενεργού πληθυσμού.

Το Σαββατοκύριακο έγινε το συνέδριο της Δημοκρατικής Συμπράταξης με στόχο μεταξύ άλλων την πολιτική ενοποίηση του χώρου. Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο πραγματικός λόγος που παραμένει τόσο καιρό πολυδιασπασμένος ο χώρος του Κέντρου; Είναι η «καρέκλα» η αιτία, ποιος θα γίνει αρχηγός; Ή κάτι άλλο πιο «πολιτικό και ανομολόγητο»; Ο μεσαίος χώρος στην Ελλάδα πρέπει να πάψει να κινείται συμπλεγμικά και ενοχικά προς τη μεριά του ΣΥΡΙΖΑ, ο οποίος τσαλαβουτάει στα νερά της ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας και της κεντροαριστεράς, ενώ είναι ένα συνονθύλευμα δήθεν αριστερού ριζοσπαστισμού και ακροδεξιού εθνικολαϊκισμού. Οι ΑΝΕΛ είναι πια μία πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ στην πραγματικότητα, δεν είναι άλλο κόμμα, δεν μοιράζονται απλώς την ίδια κυβέρνηση, μοιράζονται την ίδια αισθητική, την ίδια ηθική αντίληψη για τα πράγματα, ηθική με την αρνητική έννοια του όρου. Υπάρχουν όμως και παλιά αντιδεξιά ανακλαστικά που κάνουν κάποιους να ντρέπονται επειδή η ΝΔ προσχώρησε το Νοέμβριο του 2011 στη δική μας πολιτική. Είναι έτοιμοι να χαρίσουν το έργο των κυβερνήσεων Παπαδήμου και ΝΔ - ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ στη ΝΔ, ενώ δική μας ήταν η στρατηγική κατεύθυνση. Ως εκ τούτου το μεγάλο πρόβλημα του μεσαίου χώρου, όπως είπα και στο συνέδριο της Δημοκρατικής Συμπράταξης, δεν είναι το οργανωτικό, το να μαζευτούμε όλοι μαζί και να είμαστε κάπως περισσότεροι. Το μεγάλο πρόβλημα είναι ο καθαρός λόγος, η στρατηγική, δηλαδή η διεκδίκηση του προοδευτικού κέντρου. Εάν ο μεσαίος χώρος δεν εκφράσει όλο το προοδευτικό κέντρο, που μπορεί να γίνει η κοίτη του μέλλοντος για την ελληνική κοινωνία και να λειτουργήσει ως υπέρβαση της παραδοσιακής διάκρισης αριστεράς-δεξιάς, θα είμαστε καταδικασμένοι να παίζουμε ένα δευτερεύοντα λόγο, ενώ, όπως είπα στο συνέδριο, την ουσιαστική εξουσία την έχει τελικά αυτός που καθορίζει την ατζέντα. Αυτά δεν είναι νέες δικές μου προτάσεις. Είναι η ομόφωνη απόφαση του τελευταίου συνεδρίου του ΠΑΣΟΚ του Ιουνίου 2015. Υπαναχωρούν κάποιοι από την ομόφωνη αυτή απόφαση, ενώ οι εξελίξεις από το 2015 έως σήμερα δικαιώνουν πλήρως τη συλλογική μας απόφαση του Ιουνίου 2015.

Η πρόσκληση της ΔΗΣΥ σε άλλα κόμματα, όπως το Ποτάμι, σε νέες κινήσεις, σε πρωτοβουλίες, σε πρόσωπα, είναι ειλικρινής; Υπάρχει το Ποτάμι και υπάρχουν διάφορες εκδοχές του ΠΑΣΟΚ. Το Ποτάμι δεν το βάζω στις εκδοχές αυτές, όπως δεν θα έβαζα και ότι έχει μείνει από τη ΔΗΜΑΡ, αλλά και η ΔΗΜΑΡ και το Ποτάμι ήθελαν να εισχωρήσουν σε ένα χώρο που κάλυπτε προηγουμένως το ΠΑΣΟΚ, άρα υπάρχει ένας προσδιορισμός σε σχέση με το εναπομείναν ΠΑΣΟΚ. Έχει σημασία λοιπόν εάν θα προσδιορίσεις το μεσαίο χώρο με όρους παρελθόντος, δηλαδή με ό,τι έχει σχέση με το ΠΑΣΟΚ, ό,τι έχει σχέση με τις διασπάσεις του ΠΑΣΟΚ ή με αυτούς που διεκδίκησαν να παίξουν το ρόλο του ΠΑΣΟΚ. Αυτό είναι μία θεώρηση, η οποία, χωρίς να υποτιμά την τεράστια συμβολή του ΠΑΣΟΚ τις προηγούμενες περιόδους, είναι μία παρελθοντολογική, ιστορική προσέγγιση. Υπάρχει και η προσέγγιση του μέλλοντος, την οποία προσπάθησα να συνοψίσω μιλώντας για την «Ελλάδα μετά» και για το προοδευτικό κέντρο.

Δεν είναι προς το συμφέρον της χώρας μια αυτοδύναμη κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας; Όχι, διότι προγραμματικά εξακολουθεί να είναι ένα κόμμα το οποίο είναι συντηρητικό. Η επόμενη κυβέρνηση θα πρέπει να είναι μία κυβέρνηση ευρύτατης συνεργασίας των δημοκρατικών φιλοευρωπαϊκών δυνάμεων, δηλαδή σε τελευταία ανάλυση των δυνάμεων που θα συμφωνήσουν με τη δική μας προγραμματική αντίληψη.

ψη. Το 2011 στην κυβέρνηση Παπαδήμου και το 2012, όταν κάναμε την κυβέρνηση με τη Νέα Δημοκρατία και τη ΔΗΜΑΡ, οι άλλοι προσχώρησαν στη δική μας αντίληψη, εμείς δεν αλλάξαμε την αντίληψή μας, άρα εμείς καθορίσαμε τη στρατηγική αυτών των κυβερνήσεων, και έτσι πρέπει να γίνει. Θα μου πείτε, μήπως αυτό έχει κάποιο στοιχείο υπερβολής ή έπαρσης; Δεν λέω ότι και οι άλλοι πολιτικοί χώροι δεν δικαιούνται να προβάλλουν τη δική τους προγραμματική πρόταση, λέω ότι κανείς δεν δικαιούται να πει ανεύθυνα πράγματα, κανείς δεν δικαιούται να αναπαράγει ψευδαισθήσεις, κανείς δεν δικαιούται να υιοθετεί ένα εθνικολαϊκιστικό πρότυπο. Αν αυτά τα απορρίψουμε, από εκεί και πέρα οι λύσεις είναι απλές.

Οι δημοσκοπήσεις πάντως δείχνουν πως η υπόσχεση μιας «αστικής κανονικότητας» του Κυριάκου Μητσοτάκη έχει απήχηση διευρύνοντας το ακροατήριο της ΝΔ προς το χώρο του κέντρου, φτάνοντας ακόμα και στις παρυφές της Κεντροαριστεράς... Αυτά τα έχουν πει και για το ΠΑΣΟΚ την περίοδο Κ. Σημίτη. Όλα αυτά εξαρτώνται από το τι έχεις να πεις. Ο Κ. Σημίτης είχε να πει πράγματα, είχε μία ολοκληρωμένη αντίληψη περί εκσυγχρονισμού. Μπορούσε να συμφωνεί ή να διαφωνεί κανείς, αλλά ήταν ένα σχέδιο, ήταν ένα πρόταγμα. Αυτό το πρόταγμα τώρα δεν είναι καθαρό και ούτως ή άλλως τώρα η πολυπλοκότητα και η δυσκολία είναι πάρα πολύ μεγάλη, διότι όλα έχουν κριθεί στην πράξη, όλα έχουν δοκιμαστεί. Τώρα λοιπόν πρέπει να έχεις ένα ολοκληρωμένο εφαρμόσιμο σχέδιο, χωρίς καμία ανεφάρμοστη υπόσχεση. Με επίγνωση των δυσκολιών. Αυτό προσπαθήσαμε να κάνουμε με τον «Κύκλο Ιδεών», με τις εκδηλώσεις, με το συνέδριο και συνεχίζουμε φυσικά να το κάνουμε. Αυτό δεν αφορά μόνον τη Δημοκρατική Συμπράταξη ή το μεσαίο χώρο, αφορά όποιον Έλληνα πολίτη πιστεύει ότι πρέπει να είναι συμμετέχων του μέλλοντος, γι' αυτό μιλάμε για την «Ελλάδα μετά». Δεν είναι οργανωτικά τα κριτήριά μας, αφορούν οποιονδήποτε πιστεύει στην «Ελλάδα μετά», οποιονδήποτε θέλει να συνομιλήσει με το μέλλον. Αλλιώς η Ελλάδα θα κυνηγά έναν κινούμενο στόχο, αλλά θα είναι πάντα πίσω από το στόχο της, γιατί και ο στόχος μετακινείται, η Ευρώπη μετακινείται, ο κόσμος μετακινείται. Άρα, θα πρέπει να κινηθεί στον ίδιο ρυθμό και να καλύψει ταυτόχρονα και το χαμένο έδαφος, γιατί δεν ξεκινά από την ίδια αφετηρία, ξεκινά από αρνητική αφετηρία, έχει χαμένο χρόνο και χαμένο χώρο και πρέπει να τον ανακτήσει.

Μου περιγράψτε έναν, ως πούμε, νέο πόλο; Δεν είναι πόλος, είναι κοίτη.

Μία κοίτη που βλέπει το μέλλον μέσα στη Δημοκρατική Συμπράταξη; Η Δημοκρατική Συμπράταξη είναι ένα κόμμα, είναι ένα οργανωτικό σχήμα. Αυτά που σας λέω έχουν σημασία για όλους, έχουν σημασία και για όσους ψηφοφόρους του ΣΥΡΙΖΑ θα ήθελαν να σκεφθούν την εμπειρία τους, έχουν σημασία για ένα πολύ μεγάλο μέρος της Νέας Δημοκρατίας, έχουν μεγάλη σημασία για ανένταχτους πολίτες οι οποίοι δεν έχουν κομματική ταυτότητα και δεν τους ενδιαφέρει η κομματική ταυτότητα. Βεβαίως μπορούν να έχουν σημασία και για τη Δημοκρατική Συμπράταξη εάν τα υιοθετήσει.

Θα τα υιοθετήσει; Δεν το ξέρω, αυτό θα το δούμε. Σήμερα που με ρωτάτε δεν το ξέρω. Έχω καθήκον να πω τι πιστεύω. Έχω ένα πατριωτικό καθήκον, με την εθνική έννοια του όρου, αλλά είναι και παραταξιακό καθήκον, που αφορά την ευρύτερη Δημοκρατική παράταξη, να πω αυτό που πιστεύω. Το λέω, λοιπόν. Δεν μπορώ να κάνω τίποτα άλλο. Εν πάση περιπτώσει, όπως έχω πει, όλοι όσοι φοβούνται ότι θα με βρουν μπροστά τους, θα με βρουν μπροστά τους και μόνο εκ του λόγου ότι αυτό φοβούνται, δηλαδή είναι μία αυτοεκπληρούμενη προφητεία. **Α**

ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΝΤΟΥΤΣΕ

Φασίστας ή πλουτοκράτης;

Της ΣΩΤΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Συνεχίζω σχολιάζοντας την κυβέρνηση του Ντόναλντ Τραμπ, όχι μόνο επειδή ζω κατά κάποιον τρόπο τον αντίκτυπό της (έχει αλλάξει το καθημερινό ιδίωμα: οι μέχρι πρότινος καταπιεσμένοι μικροαστοί εκφράζουν ανέμελα τις πιο εθνικιστικές και μισαλλόδοξες απόψεις) αλλά και επειδή διαβάζω πολλές ενδιαφέρουσες αναλύσεις για το εν λόγω θλιβερό φαινόμενο. Ο Ρόμπερτ Ο. Πάξτον (ένα από τα βιβλία του, «Η ανατομία του φασισμού», έχει μεταφραστεί στα ελληνικά από τις εκδόσεις Κέδρος) αναρωτιέται σε άρθρο του στο περιοδικό "Harper's": Είναι ο Ντόναλντ Τραμπ φασίστας ή πλουτοκράτης; Αντίθετα από την κοινή αντίληψη, δεν μπορεί να είναι και τα δύο: ο φασίστας είναι λαϊκιστής, βρίσκεται «κοντά» στον μικρό άνθρωπο· ο πλουτοκράτης δεν είναι· ενεργεί σύμφωνα με τα συμφέροντα του μεγάλου κεφαλαίου.

Πολλοί από το Δημοκρατικό Κόμμα χαρακτηρίζουν τον Τραμπ φασίστα: τα νταπλίκια, η γκροτέσκα θεατρικότητα και η δημαγωγία που επιτρέπει στον όχλο να κραυγάζει «ΗΠΑ! ΗΠΑ! Κλειδώστε την!» (τη Χίλαρι Κλίντον) θυμίζουν τον Μουσολίνι και τον Χίτλερ. Στις ομιλίες του, ο Τραμπ ζωγραφίζει εικόνα εθνικής παρακμής την οποία αποδίδει στους «ξένους»· περιφρονεί τους νόμους· ενθαρρύνει τη βία εναντίον των διαφωνούντων· υποτιμά τις γυναίκες· σιχαίνεται οτιδήποτε έχει υπερεθνικό χαρακτήρα (εμπόριο, θεσμούς και συνθήκες)· εμπνέεται από θεωρίες συνωμοσίας και ανορθολογισμού— όλα αυτά είναι στοιχεία του φασισμού. Αλλά, ο Ρόμπερτ Πάξτον πιστεύει ότι δεν πρέπει να βιαστούμε να αποδώσουμε στον Τραμπ τον πιο τοξικό από τους πολιτικούς χαρακτηρισμούς.

Ο φασισμός, συνεχίζει, αποκρινόταν σε επείγουσες ανάγκες—πολύ διαφορετικές από τις σημερινές— και ευδοκίμησε σε λαούς που είχαν ηττηθεί ή ταπεινωθεί. Οι πρώτοι φασίστες υπόσχονταν την ενίσχυση του κράτους υποβάλλοντας τα συμφέροντα των ατόμων σ' εκείνα της κοινότητας και εκκαθαρίζοντας τον πληθυσμό από τους εσωτερικούς εχθρούς και τους αντιφρονούντες. Οι φασίστες και οι ναζιστές αναδείχθηκαν ως η μοναδική δύναμη που μπορούσε να αναχατίσει τον μπολσεβικισμό. Και το μοιραίο λάθος των συντηρητικών στον Μεσοπόλεμο ήταν ότι τους ανέχθηκαν ή και συνεργάστηκαν μαζί τους πιστεύοντας ότι μπορούσαν να τους τιθασεύσουν και να τους ενσωματώσουν στη συντηρητική παράταξη. Όμως τα πράγματα εξελίχθηκαν διαφορετικά. Ο Μουσολίνι και ο Χίτλερ δεν είχαν πρόθεση να αφήσουν τις δυνάμεις της αγοράς να ρυθμίσουν τα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά ζητήματα: πίστευαν ότι το ισχυρό κράτος ήταν η προϋπόθεση του ενοποιημένου, «ρωμαλέου» έθνους. Και οργάνωναν την οικονομία ως κρατικό στρατιωτι-

κο-βιομηχανικό σύμπλεγμα εφαρμόζοντας ευρεία κοινωνική μηχανική: πρώιμο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (όχι για όλους: οι Εβραίοι και οι τσιγγάνοι αποκλείονταν) και οργάνωση ακόμα και του ελεύθερου χρόνου των εργαζομένων— η κεντρική ιδέα ήταν η αναχαίτιση του σοσιαλισμού μέσω του εθνικοσοσιαλισμού. Όσο για τους βιομηχάνους και τους επιχειρηματίες, αν και οι λαϊκές και κολεκτιβιστικές παρορμήσεις του φασισμού τους απωθούσαν, είχαν ως προτεραιότητά τους τον θρίαμβο εναντίον του μπολσεβικισμού· έτσι, παραδόθηκαν λίγο-πολύ στα φασιστικά κινήματα για να αποζημιωθούν στο τέλος μέσω της καταστροφής των ανεξάρτητων συνδικάτων και της απαγόρευσης των απεργιών, καθώς και μέσω κερδοφόρων συμβολαίων για δημόσια έργα και εξοπλισμούς.

Βεβαίως, ο Ντόναλντ Τραμπ δεν έχει σκοπό να χτίσει κρατική οικονομία· αυτό τον διαχωρίζει από τους φασίστες. Αλλά—κι εδώ ίσως διαφωνώ κάπως με τον Ρόμπερτ Πάξτον— ο φασισμός δεν είναι μόνο οικονομικό και κοινωνικό πρόγραμμα· είναι τρόπος σκέψης, ψυχοσύνθεση και ύφος άσκησης εξουσίας. Η προεδρία Τραμπ σημαίνει ριζοσπαστικοποίηση της αμερικανικής δεξιάς: εξασθένιση της ομοσπονδιακής κυβέρνησης (που ίσως είναι ενοχλητική αλλά ταυτοχρόνως είναι η μόνη που μπορεί να ρυθμίζει στρατηγικά ζητήματα όπως το νερό, τον αέρα, τη χλωρίδα)· φορολογικές ελαφρύνσεις για τους πλουσιότερους (πράγματι, η φασιστική φορολογία ήταν κλιμακωτή ενώ εκείνη της ριζοσπαστικής δεξιάς ευνοεί τα υψηλά εισοδήματα) και εγκατάλειψη των κοινωνικών προγραμμάτων για τους αδύναμους.

Αν και το καθεστώς του Ντόναλντ Τραμπ διαφέρει σε πολλές του συστατικές από τα ολοκληρωτικά καθεστώτα του Μεσοπολέμου, αποτελεί επίσης μια αντίδραση σε ήττα και ταπείνωση φαντασιακού τύπου: η άλλοτε σιωπηλή πλειοψηφία που υπέστη τα πολιτιστικά πειράματα της δεκαετίας του 1960—φεμινισμό, δικαιώματα ομοφυλοφίλων, φυλετική ισότητα— έχει εξεγερθεί· τα ένστικτα της μάζας ενθαρρύνονται όπως ακριβώς συνέβη μετά τα κοινωνικά πειράματα της δημοκρατίας της Βαϊμάρης και στη διάρκεια του Λαϊκού Μετώπου στη Γαλλία. Ο Λεόν Μπλουμ—ο πρώτος

Ο Ντόναλντ Τραμπ γεφυρώνει την πλουτοκρατία με το μικροαστικό φασιστικό κίνημα: είναι ομορτωτιστής· η αυταρχική του προσωπικότητα συνδυάζεται με πλήρη απουσία ηθικών αξιών και πολιτικού σχεδίου εκτός από την προώθηση των επιχειρήσεών του

Εβραίος και σοσιαλιστής πρωθυπουργός της Γαλλίας— ήταν κόκκινο πανί για τους φασίστες: το ίδιο ήταν ο Μπαράκ Ομπάμα για τους Αμερικανούς rednecks, τους θρησκοόληπτους, τους ρατσιστές και όλο τον συρφετό που, χωρίς μόρφωση ή επιτεύγματα, επιμένει στην America First.

Ο Ντόναλντ Τραμπ γεφυρώνει την πλουτοκρατία με το μικροαστικό φασιστικό κίνημα: είναι ομορτωτιστής· η αυταρχική του προσωπικότητα συνδυάζεται με πλήρη απουσία ηθικών αξιών και πολιτικού σχεδίου εκτός από την προώθηση των επιχειρήσεών του. Όπως συνέβαινε στην περίοδο του φασισμού, όπου οι ηγέτες απολάμβαναν λαϊκής συναίνεσης, ο Ντόναλντ Τραμπ, εκτός από έναν εσώτερο κύκλο ακροδεξιών (Στηβ Μπάνον, Στήβεν Μίλερ), έχει μαζί του εκείνο το κομμάτι των ΗΠΑ που μοιάζει ακινητοποιημένο στον χρόνο. Τις τελευταίες δεκαετίες, τη διεύρυνση του χάσματος πλουσιών-φτωχών (οι πλούσιοι έγιναν πολύ πλούσιοι και οι φτωχοί, αν και εξελίχθηκαν, δεν είχαν ανάλογη οικονομική πρόοδο) συνόδευσε η διεύρυνση του πολιτιστικού χάσματος: οι ελίτ της Ουάσιγκτον επέβαλαν συνθήκες απαράδεκτες για τον μικροαστό της ενδοχώρας, τον επιρρεπή, ανεπίγνωστα, σε φασιστικούς πειρασμούς.

Η κατάσταση είναι δύσκολη μολονότι η οικονομία λειτουργεί— με τον τρόπο της. Η ανεργία είναι χαμηλή, η εκμετάλλευση όμως εντείνεται· όπως ο ίδιος ο Τραμπ δημιουργεί το πλαίσιο για αχαλίνωτη εξουσία (επιτίθεται στα ΜΜΕ και στους δικαστές: δεν μπορώ να μη δω τις ομοιότητες με το δικό μας καθεστώς ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ), έτσι και η εργοδοτική τάξη δημιουργεί το πλαίσιο για μεγαλύτερα κέρδη.

Πρόκειται για την κορυφή της αμερικανικής πλουτοκρατίας που μπορεί να καταλήξει σε φασιστικές πρακτικές: ο Ντόναλντ Τραμπ δεν έχει κανέναν ενδοιασμό να κηρύξει, λόγω χάρη, στρατιωτικό νόμο ή πόλεμο αν το θεωρήσει απαραίτητο (π.χ. μετά από τρομοκρατικό χτύπημα ή πρόκληση)· επίσης, δεν έχει κανέναν ενδοιασμό να απορρυθμίσει πλήρως την επιχειρηματική δραστηριότητα αφήνοντας εντελώς ελεύθερο το πεδίο στο μεγάλο κεφάλαιο. Ότι μπορεί να πάει στραβά με την κυβέρνηση Τραμπ θα πάει στραβά όποιο όνομα και να της προσδώσουμε. ■

Όταν το νοσοκομείο του Ρίου έβγαλε κέρδη

Το πρότζεκτ που εφαρμόστηκε το 2012 και έφερε χρήματα στα ταμεία, αλλά πέρασε στη λήθη

T

Το ξέρατε ότι το 2012 το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο της Πάτρας στο Ρίο έβγαλε κέρδος 3,5 εκατ. ευρώ; Απίστευτο κι όμως αληθινό!

Η Υγεία είναι από τους τομείς που ατιμετωπίζουν τα μεγαλύτερα οικονομικά προβλήματα. Όμως το σχέδιο που εφάρμοσε το πανεπιστημιακό νοσοκομείο της Πάτρας, χωρίς να χρησιμοποιηθεί ούτε ένα ευρώ από τον κρατικό κορβανά αλλά αποκλειστικά με ξένη χρηματοδότηση και κυρίως με την απόλυτη συνεργασία του ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού, αποδεικνύει πως η Υγεία μπορεί να εξυγιανθεί και μάλιστα σε χρόνο ρεκόρ. Αρκεί να γίνουν μερικές μικρές κι αυτόνοτες αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας που θα συμπυκνώσουν το χρόνο έγκρισης προμηθειών, θα ελαφρύνουν το νοσηλευτικό προσωπικό από γραφειοκρατική δουλειά κ.ά.

«Ψυχή» του προγράμματος ο τότε διοικητής του νοσοκομείου Απόστολος Λέτσιος. Ο κ. Λέτσιος ανέλαβε μέσω ορεγκον καθήκοντα αναπληρωτή διοικητή τον Απρίλιο του 2010 και τον Ιούνιο του ίδιου έτους έγινε διοικητής του νοσοκομείου. Στις αρχές του 2011 έβαλε σε λειτουργία ένα πρωτοποριακό σχέδιο διοίκησης σε δύο πολυδάπανες κλινικές (το Αιμοδυναμικό Τμήμα και την Επεμβατική Ακτινολογία) από τις 60 περίπου του νοσοκομείου.

«Εκτελεστής» του σχεδίου ήταν η βρετανική εταιρεία Unipart Expert Practices, μια εταιρεία που στην ουσία μεταφέρει την τεχνογνωσία διοίκησης, μαθαίνοντάς την στο προσωπικό των οργανισμών αυτών. Ωστόσο, σύμφωνα με τον κ. Λέτσιο, το πρότζεκτ εξαρχής είχε ένα τεράστιο αρνητικό. Επρόκειτο για μια ξένη εταιρεία, με Βρετανούς που δεν μιλούσαν γρι ελληνικά, την ώρα που υπήρχαν εργαζόμενοι στο νοσοκομείο που δεν καταλάβαιναν αγγλικά.

Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Μιλάμε για τα έτη 2010 και 2011. Η Ελλάδα είχε ήδη υπαχθεί σε προγράμματα διάσωσης με τη συμμετοχή του ΔΝΤ και για την Υγεία δεν υπήρχε ευρώ. Προκειμένου να αλλάξει η κατάσταση στο νοσοκομείο, «απευθυνθήκαμε σε όσους θα ήταν ωφελιμένοι από αυτό το πρότζεκτ εκτός του ελληνικού Δημοσίου, δηλαδή στις φαρμακευτικές εταιρείες και τους προμηθευτές» επισημαίνει ο κ. Λέτσιος.

Οι εταιρείες AbbVie, Boston Scientific, Genesis Pharma, Gilead, GSK και Novartis ανταποκρίθηκαν και χρηματοδότησαν το προϋπολογισμού 250 χιλιάδων ευρώ σχέδιο, το οποίο κόστισε τελικά 180.000. «Βρήκαμε πολύ θερμή ανταπόκριση, γεγονός που δεν το περιμέναμε» λέει ο κ. Λέτσιος.

«Εμείς θέλαμε να εξετάσουμε πώς μπορούμε να βελτιώσουμε την απόδοση του νοσοκομείου. Θεωρούμε ότι στην Υγεία υπάρχει πεδίο κακοδιαχείρισης, σπατάλης και αδιαφάνειας. Δημιουργήθηκε ένα consortium φαρμακευτικών με ηγέτη την AbbVie» αναφέρει από την πλευρά του στέλεχος της AbbVie για τους λόγους που αποφάσισε να είναι ένας εκ των χρηματοδοτών.

Επόμενη πρόκληση ήταν να πειστούν οι εργαζόμενοι του νοσοκομείου. «Αυτό ίσως ήταν το μέρος του πρότζεκτ που μας πήρε τον περισσότερο χρόνο. Επρεπε να βρούμε μία φόρμουλα για το πώς θα συνυπάρχουν και θα συνλειτουργούν μέσα στον ίδιο χώρο Αγγλοι

και Έλληνες, ειδικά όταν βρισκόμαστε μέσα σε ένα ευαίσθητο χώρο, όπως ο νοσοκομειακός. Έπρεπε να γίνει με έναν τρόπο που δεν θα έθιγε τους ασθενείς» εξηγεί ο κ. Λέτσιος.

Για να εφαρμοστεί το σχέδιο μίλησε η γλώσσα του σώματος

«Το καταφέραμε με έναν απλούστατο τρόπο. Καλέσαμε όσους θεωρήσαμε ότι θα εμπλεκούν στο πρότζεκτ σε μια διαδικασία διαβούλευσης. Η αγγλική εταιρεία παρουσίασε σε όλους το σχέδιο για το νοσοκομείο. Η αρχική επαφή όλων των μερών ήταν λίγο σοκαριστική» θυμάται ο πρώην διοικητής, «οι Αγγλοι δεν μιλούσαν ελληνικά και κάποιοι Έλληνες δεν μιλούσαν αγγλικά. Τελικά, μίλησε η γλώσσα του σώματος και το πρότζεκτ αυτό καθεαυτό. Από τους εργαζόμενους υπήρξε σχεδόν άμεση ανταπόκριση και κυρίως από το νοσηλευτικό προσωπικό, διότι κατάλαβαν ότι καταρχήν θα αναδειχθεί η δουλειά τους και θα ελαφρύνονταν από το διοικητικό έργο που έκαναν».

Η εφαρμογή

Στην αρχή και για περίπου 1,5 μήνα οι Αγγλοι εφάρμοσαν το σύστημα Big Brohter. Ακολουθούσαν κατά πόδας τους εργαζόμενους και κατέγραφαν τις κινήσεις τους, πώς λειτουργεί το νοσοκομείο σε σχέση με τον τρόπο των προμηθειών, των εγκρίσεων κ.λπ.

ΡΕΠΟΡΤΑΖ

ρδος 3,5 εκατ. ευρώ!

Της ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ ΜΑΡΜΑΡΑ

Σοκαριστικές διαπιστώσεις

- Νοσηλεύτες και νοσηλεύτριες είχαν αναλάβει τόσα γραφειοκρατικά καθήκοντα και πηγαίνονταν άσκοπα μέσα στο νοσοκομείο για θέματα που δεν σχετιζόνταν άμεσα με το αντικείμενό τους που, σύμφωνα με υπολογισμούς, μέσα στη διάρκεια του χρόνου διένευαν περί τα 560 χιλιόμετρα, σαν να περπατούσαν δηλαδή πάνω-κάτω τη γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου 200 φορές!
- Την ίδια ώρα για να εγκριθεί έστω και μία αγορά για γάζες απαιτούνταν τόσες υπογραφές, που η διαδικασία καθυστερούσε περί τις 10 ημέρες.
- Εντωμεταξύ, αναλώσιμα υλικά σάπιζαν κι έληγαν μέσα στις αποθήκες εξαιτίας της άναρχης φύλαξής τους με αποτέλεσμα να γίνονται συνεχώς παραγγελίες.

Τα αποτελέσματα

- Τελικά, διοίκηση και προσωπικό προχώρησαν στην αναδιάρθρωση των αποθηκών και στην απλοποίηση των υπογραφών που απαιτούνταν, ώστε οι προμήθειες να μη χρειάζονται πάνω από δύο με τρεις ημέρες να εγκριθούν.
- Εξαιτίας της αναδιάρθρωσης των αποθηκών, εξορθολογίστηκε και η διαδικασία των προμηθειών. Πλέον υπήρχε όση ακριβώς χρειάζονταν, ούτε περισσότερη ούτε λιγότερη.
- Ταυτόχρονα, μειώθηκαν και οι λεγόμενες παρακαταθήκες, τα υλικά δηλαδή που τοποθετούσαν οι προμηθευτές στο νοσοκομείο χωρίς αυτά να έχουν εξαγοραστεί, κάτι το οποίο γίνεται άμα τη χρησιμοποίησή τους.
- Όμως, η μεγαλύτερη εξοικονόμηση, που είχε κι άμεσο αντίκτυπο στην παροχή των υπηρεσιών προς τον ασθενή, ήρθε στο χρόνο που αφιέρωνε το προσωπικό σε μη νοσηλευτικά καθήκοντα. Ο κ. Λέτσιος αναφέρει πως «υπήρξαν περιπτώσεις που αυτή η εξοικονόμηση σε χρόνο έφτασε στο 50% και στο 70%! Ωστόσο, η εκτίμησή μας είναι ότι συνολικά κατά μέσο όρο ο χρόνος των νοσηλευτών εξοικονομήθηκε κατά 33%! Αν το εφαρμόζαμε σε όλο το νοσοκομείο το πρόγραμμα, αυτό σε εργατώρες θα σήμαινε πως το νοσοκομείο θα λειτουργούσε σαν να είχαμε προσλάβει 160 νοσηλεύτριες επιπλέον! Κι αυτό είναι σημαντικό γιατί ο χρόνος επενδύεται πλέον στα νοσηλευτικά καθήκοντα».
- Έτσι, το Δημόσιο δεν κέρδισε μόνο από τον εξορθολογισμό των προμηθειών το άμεσο οικονομικό κέρδος, δεδομένου ότι πλέον δεν αγοράζονταν πλεονάζοντα υλικά, αλλά και από το χρόνο παραμονής του ασθενή

μέσα στο νοσοκομείο ο οποίος μειωνόταν και άρα μειωνόταν και το έξοδο για το ταμείο του. Πλέον, το υλικό που απαιτείτο για μια επέμβαση, για παράδειγμα, έφτανε την επομένη κι έτσι ο ασθενής δεν περίμενε τρεις και τέσσερις ημέρες για να υποβληθεί στην επέμβαση.

- Τέλος, κατά τον πρώην διοικητή του νοσοκομείου, «το βασικό είναι ότι αυτό το πρόγραμμα έγινε χωρίς το ελληνικό δημόσιο να ξοδέψει ούτε ένα ευρώ. Κι αυτό γιατί τα πράγματα στην Υγεία αφορούν όλους όσους εμπλέκονται, όταν λοιπόν κάθονται όλα τα μέρη στο ίδιο τραπέζι και συνηνοούνται τότε μπορούν να γίνουν πράξη όλα, αρκεί να υπάρχει καλή θέληση και διαφάνεια. Και για αυτόν το λόγο το συγκεκριμένο ήταν ένα επιτυχημένο πρότζεκτ».

Για την ιστορία, τα 3,5 εκατ. ευρώ που εξοικονομήθηκαν το 2012 έμειναν στον «κουμπαρά» του νοσοκομείου κι επανεπενδύθηκαν στις ανάγκες του ιδρύματος.

Και τώρα;

Ο κ. Λέτσιος, έπειτα από 44 μήνες στο τιμόνι της διοίκησης του νοσοκομείου, μετατέθηκε στο νοσοκομείο του Αγίου Ανδρέα. Τι έγινε όμως με το πρόγραμμα; «Το πρότζεκτ συνεχίστηκε στα δύο αυτά τμήματα για κάποιο χρονικό διάστημα, αλλά τώρα φαντάζομαι ότι έχει σταματήσει. Γιατί θα έχει αλλάξει όλη η φιλοσοφία, με την έννοια ότι δεν πρόκειται για ένα στατικό πρόγραμμα και χρειάζεται συνεχώς ανανέωση. Οι κωδικοί μόνο που έχουν αλλάξει όλα αυτά τα χρόνια απαιτούν update και από τη στιγμή που δεν υπάρχουν οι σύμβουλοι και οι άνθρωποι εσωτερικά να το κάνουν... Μπορεί να είχαν εκπαιδευτεί κάποια στελέχη του νοσοκομείου, αλλά δεν ξέρω κατά πόσο το συνέχισαν» μας λέει ο κ. Λέτσιος.

Συνολικό όφελος 1,1 δισ. ευρώ, όσο δηλαδή ο μισός ΕΝΦΙΑ

Τέλος, αυτό που αξίζει να αναφερθεί είναι ότι σύμφωνα με τους υπολογισμούς της βρετανικής εταιρείας, αν το συγκεκριμένο πρόγραμμα εφαρμοζόταν για τρία χρόνια, το νοσοκομείο θα είχε όφελος 24 εκατ. ευρώ. Ενώ αν γινόταν μόνο στα μεγάλα νοσοκομεία της χώρας, το συνολικό όφελος για την Υγεία και κατά συνέπεια για τον ελληνικό προϋπολογισμό θα άγγιζε, σύμφωνα με μετριοπαθείς υπολογισμούς, τα 1,1 δισ. ευρώ! Τα μισά περίπου από αυτά που παίρνει το κράτος από τους πολίτες που πληρώνουν ΕΝΦΙΑ! **A**

Δεν βλέπουμε σε ποια χώρα γεννήθηκε:

Βλέπουμε
ένα παιδί που μας έχει ανάγκη

Είμαστε οι Γιατροί
Χωρίς Σύνορα

210 5 200 500 • www.msf.gr • msf.greece

WWW.

TRAVEL
FOOD
PEOPLE

.COM

Ανθρώπινες ανάγκες, πάθη και άλλες ιστορίες πίσω από τις κλειστές πόρτες των δημόσιων αποχωρητηρίων της πόλης

Του ΤΑΚΗ ΣΚΡΙΒΑΝΟΥ
Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

«Η γυναίκα που ζωγράφισε. Θυμάσαι; Και τρέμουν τα πόδια σου. Αυτός που θα 'ρθει μετά από σένα... Τέλος πάντων, η γυναίκα που διάλεξε μ' αρέσει. Και δεν θα αργήσει να γίνει γυναίκα όλου του κόσμου» - από το βιβλίο «Τουαλέτες» (εκδ. Γραμμή, 1981), του Σάκι Μαυρέλη, για τη ζωγραφική στις δημόσιες τουαλέτες

Ο μύθος λέει ότι πίσω από κάθε κλειστή πόρτα δημόσιας τουαλέτας παραμονεύει ένας τύπος που θέλει να σε πάρει μάτι, ακόμα και να σου επιτεθεί. Αλλά κι αν ο τύπος εκείνη την ώρα απουσιάζει θα είναι πολύ βρόμικα, το πάτωμα θα γλιστράει και δεν θα υπάρχει χαρτί.

Βγαίνοντας από το μετρό του Συντάγματος, ντρεπόμουν να μπω σε ένα κατάστημα και να ρωτήσω πού είναι οι τουαλέτες, κι έτσι κατευθύνθηκα προς τις δημόσιες, ακριβώς κάτω από τα σκαλάκια στην πλευρά της Όθωνος. Μια κυρία, εργαζόμενη εκεί, μου έδωσε στο χέρι χαρτί υγείας. Στις δημόσιες τουαλέτες της πλατείας Συντάγματος, οι οποίες είναι 24ωρης λειτουργίας και τις επισκέπτεται πολύς κόσμος, άνδρες και γυναίκες, οι ανάγκες σε χαρτί είναι μόλις περίπου 50 ρολά την ημέρα. Αν υπήρχε μόνιμως χαρτί στην καμπίνα θα το έκλεβαν οι περαστικοί και μπορεί να χρειάζονταν έως και 500 ρολά ημερησίως. Έτσι, δίνονται χέρι με χέρι.

Στον Δήμο Αθηναίων, σύμφωνα με την ενημέρωση του Γραφείου Αφοδευτηρίων, λειτουργούν 11 σταθερές δημόσιες τουαλέτες (κτίσματα), 10 σταθερές αυτοπλενόμενες και 26 μετακινούμενες χημικές. Στις σταθερές υπάρχει πάντα ένας άνθρωπος που φροντίζει για την καθαριότητα του χώρου, ο οποίος είναι μόνιμος υπάλληλος του δήμου και απαγορεύεται αυστηρά να πάρει χρήματα από οποιονδήποτε επισκέπτη. Υπεύθυνος του Γραφείου Αφοδευτηρίων είναι ο Ανδρέας Στεφανόπουλος, ο οποίος τριγυρνάει με το μηχανάκι για τυχόν προβλήματα, έλλειψη χαρτιού, καθαριστικά, μήπως έπαθε καμιά ζημιά το καζανάκι ή η βρύση. Και είχε την καλοσύνη να μας κάνει μια μικρή ξενάγηση.

Η ουρά των τουριστών στον Διόνυσο

Στον Διόνυσο, στη Ροβέρτου Γκάλι, βρίσκονται οι δημόσιες τουαλέτες που εξυπηρετούν τον περισσότερο κόσμο. Περίπου 2.000 άτομα την ημέρα, στη μεγάλη τους πλειονότητα τουρίστες. Τα πούλμαν παρκάρουν απ' έξω, ποιος ξέρει πόσες ώρες ταξίδευαν, κι ο κόσμος μπαινοβγαίνει ασταμάτητα. Η τουαλέτα εδώ έχει τέσσερις καμπίνες για τις γυναίκες, τέσσερις για τους άνδρες και τρεις ουρητήρες, καθώς και τουαλέτα που εξυπηρετεί Άτομα με Ειδικές Ανάγκες (ΑΜΕΑ). Στου Μακρυγιάννη, απέναντι ακριβώς από την ουρά που σχηματίζουν οι τουρίστες για να επισκεφθούν την Ακρόπολη, από την κάτω της είσοδο, η ταμπέλα WC κάτω από τον ίσκιο δείχνει τον υπόγειο δρόμο της ανακούφισης. Και στη Βαρβάκειο, από την πλευρά που είναι οι πάγκοι με τα λαχανικά, βρίσκεται η αρχαιότερη δημόσια τουαλέτα, μαζί με αυτή στου Ψυρρή. Στη Βαρβάκειο, μια φορά που ο υπάλληλος χρειάστηκε να λείψει για ένα τέταρτο βουτήξανε τις βρύσες. Αν εξαιρέσεις ότι τουλάχιστον στις «τουριστικές» το χαρτόνι που γράφει με μαρκαδόρο «MEN» και «WOMEN» θα μπορούσε να αντικατασταθεί με μια πινακίδα, όλες τους ήταν καθαρές και σε όλες υπήρχε μια γυναίκα με τη σφουγγαρίστρα στο χέρι. Λένε ότι κάποιοι επισκέπτες ζητάνε χαρτί και κάποιοι άλλοι έχουν δικό τους, ότι μπαίνουν χρήστες για να κάνουν χρήση και άστεγοι που θέλουν να πλυθούν, ότι γυναίκες κυρίως πετάνε στη λεκάνη μωρομάντιλα και βουλώνει, ότι κάποιες κοπέλες, άστεγες ή χρήστριες, ή και τα δύο, ζητούν χαρτί γιατί είναι στις μέρες τους και δεν έχουν λεφτά ούτε για σερβιέτες. Κι ότι κάποιοι άνδρες ερωτοτροπούν στους ουρητήρες και αυτές τρομάζουν. Δύσκολη δουλειά για τα λίγα λεφτά που παίρνουν, με το προσωπικό να έχει μειωθεί έτσι κι αλλιώς, καθώς όσοι βγαίνουν στη σύνταξη δύσκολα αντικαθιστώνται.

Στην τουαλέτα του καφέ

Θες επιτακτικά να πας τουαλέτα και μπαίνεις στο

πρώτο καφέ. «Μήπως θα μπορούσα να χρησιμοποιήσω την τουαλέτα σας, παρακαλώ;». Είναι η αμήχανη στιγμή που, πολλές φορές, το ζεστό χαμόγελο του υπαλλήλου παγώνει.

Ο Σταύρος είναι ιδιοκτήτης γνωστής αλυσίδας καφέ στη Σόλωνος και διηγείται: «Κατά μέσο όρο μπαίνουν περίπου 30 περαστικοί την ημέρα και ζητούν τουαλέτα. Τι να τους πεις, "όχι, να τα κάνεις πάνω σου;". Δεν γίνεται. Εκτός αυτού, μπορεί να είχε έρθει ο άνθρωπος πριν δυο μέρες ως πελάτης. Για να καταλάβεις, στα 100 άτομα που θα χρησιμοποιήσουν την τουαλέτα μου, οι 30 με 40 δεν είναι πελάτες. Αυτό εμένα μου βγάζει ένα κόστος περίπου 10 ευρώ την ημέρα. Υπολόγισε 30 καζανάκια επί 10 λίτρα το καθένα, το χαρτί, το σαπούνι, το απολυμαντικό, όλα αυτά μαζεύονται και κοστίζουν. Άσε που μερικοί αφήνουν τη βρύση ανοιχτή να τρέχει και μπορεί να το καταλάβεις μετά από κανένα τέταρτο. Κάποιοι, πάντως, έχουν και ένα τακτ και αγοράζουν ένα μπουκαλάκι νερό. Φαντάσου τι γίνεται στα μεγάλα καταστήματα στο Σύνταγμα, θα πρέπει να έχουν έναν υπάλληλο μόνο για να αλλάζει τα χαρτιά και να καθαρίζει. Γι' αυτό πολλά έχουν κωδικό στην τουαλέτα, για να μπορούν να τη χρησιμοποιούν μόνο οι πελάτες τους, με την απόδειξή τους».

Είμαι η Λώρα και τα κάνω όλα

Ο Αντρέας λέει ότι κάποιοι από εμάς θέλουμε έναν άνθρωπο από πίσω μας να καθαρίζει τις βρωμιές που αφήνουμε. Κι αν στις σταθερές η εικόνα είναι καλή, επειδή υπάρχει κι ένας υπάλληλος μέσα, στις χημικές και στις αυτοπλενόμενες, όπου δεν υπάρχει κανείς, τα πράγματα αλλάζουν. Οι αυτοπλενόμενες, οι οποίες είναι βαριές κατασκευές, λειτουργούν με αισθητήρες. Εάν είσαι όρθιος, θα το «πιάσει» το μηχανήμα και θα αρχίσει να ρίχνει νερό. Αν πατήσεις το κουμπί, ο μηχανισμός θα τραβήξει τη λεκάνη μέσα, θα την πλύνει, και μετά από 10 δευτέρα θα τη βγάλει πάλι έξω. Και δυο τρεις φορές την ημέρα περνάει ένας υπάλληλος του δήμου να δει αν λειτουργούν όλα σωστά. Οι αυτοπλενόμενες δόθηκαν για δωρεάν χρήση από το 2007. Μέχρι τότε έπρεπε να ρίξεις 50 λεπτά στο ειδικό μηχανήμα. Όμως διάφοροι τύποι έσπαζαν αυτούς τους κουμπαράδες, με αποτέλεσμα η ζημιά να είναι πολλαπλάσια από τα κέρματα που κλάπηκαν, κι έτσι καταργήθηκε το επί πληρωμή. Οι χημικές βρίσκονται στην ευθύνη ιδιωτικής εταιρείας η οποία συνεργάζεται με το δήμο. Όσες βρίσκονται στο κέντρο, καθαρίζονται από τις 11 το βράδυ έως τις 6 το πρωί, ώρες που επιτρέπεται βαριά φορτηγά να κινούνται στην πόλη. Και λειτουργούν σαν αυτές στα τροχόσπιτα, έχουν ένα χημικό υγρό στο ντεπόζιτο κάτω από τη λεκάνη που διαλύει τα πάντα. Υπάρχουν ανδρικές και γυναικείες, το χερούλι τους είναι πράσινο (δεν είναι κανείς) ή κόκκινο (κάποιος είναι) κι έχουν και καθρέφτη. Και πολλά συνθήματα του τύπου «τα κάνω όλα, πάρε με στο 69...»

Στην Ακαδημία, στην εκκλησία της Ζωοδόχου Πηγής, υπάρχει μία από αυτές, όμως ένας μαγαζάτορας από δίπλα λέει ότι δεν την προτιμάει κανείς, «πάνε όλοι πίσω στο μικρό στενάκι της Γ. Γενναδίου». Πάντως, ανοίγοντας εκείνο το μεσημέρι την πόρτα διαπίστωσα ότι κάποιος την είχε προτιμήσει. Την ίδια χημική τουαλέτα έτυχε να επισκεφθώ και κατά τη μία μετά τα μεσάνυχτα. Δεν είχε περάσει κάποιος να καθαρίσει, αλλά τουλάχιστον υπήρχε χαρτί. Φαίνεται πως οι χημικές τουαλέτες απευθύ-

Σταθερές δημόσιες τουαλέτες (κτίσματα)

24ωρη λειτουργία: Σύνταγμα (εντός πλατείας), **Βαρβάκειος** (Αθηνάς & Αριστογείτονος), **Ψυρρή** (Μισούλη & Πλ. Ηρώων). **Επίσης: Διόνυσος** (Ροβέρτου Γκάλι, 7.30-20.30), **Μακρυγιάννη** (Δ. Αεροπαγίτου & Θρασύλλου, 7.30-20.30), **Παγκράτι** (Σπ. Μερκούρη & Δουρίδος, 7.00-20.00), **Ιχθυαγορά** (εντός, 4.00-17.00), **Τραλλέων & Συρακουσών** (8.00-21.00), **Παλ. Αγορά** (Καπνικαρέας & Καλογριώνη, 8.00-21.00), **Πλ. Αμερικής** (Σπάρτης & Λευκωσίας, 8.00-21.00), **Πλ. Αβσσοσυνίας** (Ηφαίστου & Αβσσοσυνίας, 8.00-21.00)

Αυτοπλενόμενες τουαλέτες

Υψηλάντου & Μαρασλή (έναντι εισόδου Ευαγγελισμού), **Παναθηναϊκό Στάδιο** (Ηρώδου Αττικού & Β. Κωνσταντίνου), **Πλατεία Κολωνακίου**, **Ίδρυμα Ερευνών** (Ριζάρη & Β. Κωνσταντίνου), **Πλατεία Κλαυθμώνος** (Π. Πατρών Γερμανού), **Πλατεία Ειρήνης** (Ευελπίδων, Ακαδημία Πλάτωνος (Μοναστηρίου), **Μετρό Πανόρμου** (Λαρίσης & Λουίζης Ριανκούρ), **Μέγαρο Μουσικής** (Β. Σοφίας έναντι 66), **Μετρό Φιξ** (Συγγρού 49 & Καλλιρόης)

Όλες λειτουργούν 7.00-23.00 και είναι προσβάσιμες για ΑμΕΑ.

Χημικές τουαλέτες

Δεληγιάνη (έναντι ΟΣΕ), **Πλατεία Τράιμπερ**, **Σατωβριάνδου & Κοτοπούλη**, **Πλατεία Λαυρίου**, **Σατωβριάνδου & Δώρου**, **Πλατεία Ομονοίας**, **Πλατεία Κλαυθμώνος & Παπαρρηγοπούλου**, **Κλάδου 2 & Βρυσακίου 9** (Πλάκα), **Πλατεία Καραμάνου**, **Λεωφόρος Βασιλίσσης Όλγας** (Ζάππειο), **Πατέρα**, **Σκοπετέα & Κόνιαρη** (περιφερειακός Λυκαβητού), **Πλατεία Έλενας Βενιζέλου**, **Πάρκινγκ Δώρας Στράτου**, **Πειραιώς & Σοφοκλέους**, **Πλατεία Ζωοδόχου Πηγής** (Ακαδημίας).

Όλες οι χημικές τουαλέτες είναι 24ωρης λειτουργίας και μέσα στον Μάιο θα ανακοινωθούν 28 ακόμα σημεία.

νονται σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού, κρίνοντας από τα σημεία όπου έχουν τοποθετηθεί. Στην Ομόνοια, στη Σατωβριάνδου, στην πλατεία Λαυρίου ή στη συμβολή της Πειραιώς με τη Σοφοκλέους, δίπλα από το συσσίτιο αστέγων. Απευθύνονται, επίσης, στις αυτοσχέδιες πιάτσες ταξί.

«Ψωνιστήρι» στις δημόσιες τουαλέτες

Παλιότερα οι δημόσιες τουαλέτες θεωρούνταν ένα από τους κατ' εξοχήν χώρους για cruising, δηλαδή για αναζήτηση ενός ευκαιριακού ερωτικού συντρόφου. Σήμερα, με το Ίντερνετ και τις διάφορες σχετικές εφαρμογές τα πράγματα έχουν αλλάξει, αν και «είναι αρκετοί εκείνοι που τους εξιτάρει κάτι από το υπαίθριο καμάκι και σεξ και το προτιμούν από το να βρουν κάποιον από το Ίντερνετ και να πάνε στο σπίτι» λέει ο **Πέτρος Αλεξανδρής**, συντάκτης στο περιοδικό «Antivirus», το οποίο απευθύνεται κατά κύριο λόγο στην Lgbtq κοινότητα.

Ο Πέτρος λέει ότι όλες οι δημόσιες τουαλέτες που σήμερα είναι κλειστές στο κέντρο, όπως στην Κάνιγγος, αποτελούσαν χώρο για cruising μέχρι περίπου το 1997-98. Στη συνέχεια, άρχισαν να ε-

γκαταλείπονται αρχικά από τις αρμόδιες αρχές με αποτέλεσμα να βρωμίζουν και στη συνέχεια εγκαταλείφθηκαν και από τον κόσμο που τις επισκεπτόταν. Στο θέμα του με τίτλο «Ένα 24ωρο με τους λάτρεις του υπαίθριου cruising στην Αθήνα», στο Antivirus, αναφέρεται στις δημόσιες τουαλέτες στο Σύνταγμα, στον Εθνικό Κήπο και στο Άλσος Κηφισιάς. Λέει ότι στο Σύνταγμα, στα παγκάκια απ' έξω, εκτός από περαστικούς που στάθηκαν να πάρουν μια ανάσα, υπάρχουν κι εκείνοι που περιμένουν να δουν ποιος θα μπει στην τουαλέτα για να ακολουθήσουν. Πώς γίνεται η συνεννόηση; «Υπάρχει ένας κώδικας. Θα λειτουργήσουν τα

βλέμματα, κάποιες κινήσεις, θα τον δεις, θα σε δει. Δεν είναι δύσκολο».

Ήξερες ότι...

Τα πρώτα δημοτικά αποχωρητήρια και ουρητήρια στην Αθήνα κατασκευάστηκαν στη Βαρβάκειο στα τέλη του 19ου αιώνα. Το 1950 ο Δήμος Αθηναίων διέθετε περίπου 70 δημόσια ουρητήρια.

Στην Ινδία η καμπάνια Right To Pee μάχεται για περισσότερες δημόσιες γυναικείες τουαλέτες, καθώς παρατηρείται αύξηση των επιθέσεων σε γυναίκες που βιάστηκαν ή κακοποιήθηκαν ενώ πήγαιναν σε υπαίθριες τουαλέτες. Η Ινδή συγγραφέας, Indu Harikumar, έχει δηλώσει: «Εμαθα να το ελέγχω, σαν καλή Ινδή. Μαθαίνουμε από νωρίς ότι οι γυναικείες τουαλέτες δεν είναι άμεσα διαθέσιμες εδώ, και εάν είναι, είναι βρόμικες, μυρίζουν άσχημα και είναι εντελώς σιχαμερές».

Οι δημόσιες τουαλέτες ονομάζονται και Βεσπασιανές. Πήραν το όνομά τους από τον Ρωμαίο αυτοκράτορα Τίτο Φλάβιο Βεσπασιανό (9-79 μ.Χ.), ο οποίος επέβαλλε φόρο για την ούρηση.

Από το 2001, η 19η Νοεμβρίου αποτελεί την Παγκόσμια Ημέρα Τουαλέτας. Σκοπός της είναι η ενημέρωση του κοινού για το δικαίωμά του σε ένα καλύτερο περιβάλλον στις τουαλέτες, αλλά και η υποχρέωσή του να συμβάλει στην καθαριότητά τους. Υπολογίζεται ότι περίπου 2,6 εκατ. άνθρωποι δεν έχουν επαρκή αποχέτευση. **A**

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ:

50 χρόνια από το
Summer of
~ΤΟΥ 1967~

Του ΓΙΑΝΝΗ ΝΕΝΕ

(panikova1500@gmail.com)

Στις 30 Απριλίου 1967, εννέα μόνο ημέρες μετά το πραξικόπημα της χούντας στην Ελλάδα, η εφημερίδα Florence Morning News του Σαν Φρανσίσκο έγγραφε στο σημείωμα του εκδότη: «Το Σαν Φρανσίσκο έχει επιζήσει της λαίλαπας των χρυσοθήρων και του σεισμού, και τώρα καλείται να αντιμετωπίσει το “καλοκαίρι της αγάπης” που οργανώνουν 4.000 “hippies” στην περιοχή του Haight-Ashbury. Αυτοί οι μουσάτοι τύποι κηρύττουν ελεύθερο έρωτα και LSD, και η αστυνομία υπολογίζει ότι θα εισρεύσουν περισσότεροι από 50.000 άνθρωποι». Ήταν οι μέρες που τα μικροαστικά προάστια μάθαιναν καινούργιες λέξεις, όπως: ψυχεδέλεια.

Δυτική Ακτή στεκόταν αμήχανη μπροστά σε αυτό το νέο κίνημα που είχε ξεκινήσει από τις 14 Ιανουαρίου της ίδιας χρονιάς όταν ο Michael Bowen, ένας πρωτοχίπι beat καλλιτέχνης που ό,τι ζωγράφιζε έμοιαζε να έχει τρία μάτια, είχε διοργανώσει στο Golden Gate Park του Σαν Φρανσίσκο τον προάγγελο του Καλοκαιριού της Αγάπης, μία μεγάλη συγκέντρωση που μάζεψε 30 χιλιάδες ανθρώπους και ονομάστηκε Human Be-In, με αφορμή έναν καινούργιο νόμο της πολιτείας της Καλιφόρνια που απαγόρευε τη χρήση της ψυχοτροπικής ουσίας LSD. Αλλά ήταν πολύ περισσότερο από αυτό.

Έτσι όπως εξελίχθηκε και, με το Καλοκαίρι της Αγάπης που πυροδότησε, αποτέλεσε μία αναπάντεχη διατύπωση της κουλτούρας των νέων έτσι όπως είχε αρχίσει να διαμορφώνεται από τις αρχές της δεκαετίας του '60 και είχε γαλουχηθεί με το πνεύμα ελευθερίας της γενιάς των beatniks. Συνύπαρξη, κοινοβιακή ζωή, πολιτική αποκέντρωση, νέα αρχή. Παράτα τις σπουδές σου. Ή αλλιώς: Πάρε μπρος, συντονίσου, απελευθερώσου. «**Turn on, tune in, drop out**». Ήταν η περιβόητη φράση που χαρακτήρισε το κίνημα των χίπις και έγινε από τίτλος δίσκου μέχρι σύνθημα σε μπλουζάκι και λάνσαρε ο ψυχολόγος και συγγραφέας Timothy Leary μοιράζοντας άφθονη φιλοκυβίνη (συστατικό συγκεκριμένης ποικιλίας μανιταριών) στον κόσμο που τυχάρωσε το event, ενώ ο Allen Ginsberg έψαλλε μάντρας. Όλοι ένιωθαν σαν να ακούνε αγγέλους να τους μιλάνε. Στη σκηνή οι Jefferson Airplane, οι Grateful Dead, οι Big Brother & the Holding Company και οι Quicksilver Messenger Service αμολούσαν λευκούς λαγούς από τα καπέλα τους και σκάλες από ουράνια τόξα, ενώ οι Hell's Angels, αν και στην κορυφαία περίοδο της παράνομης δράσης τους, εκεί ακούγονταν από τα μεγάφωνα να προσπαθούν να επιστρέψουν στους γονείς τους παιδάκια που είχαν χαθεί.

Ειδικά για το πάρτι είχαν κατασκευαστεί από τον Owsley Stanley, έναν underground χημικό, τεράστιες ποσότητες «Λευκής Αστραπής» – έτσι είχε ονομαστεί η ποικιλία LSD για την περίπτωση. Όσοι ήταν λιώμα έχαιραν της φροντίδας των Diggers, της ομάδας πρωτοβουλίας αριστεριστών ακτιβιστών και ηθοποιών του θεάτρου δρόμου, που στη διάρκεια όλης της περιόδου που χαρακτηρίστηκε «Καλοκαίρι της Αγάπης» (1966-68) ήταν πάντα εκεί για να προσφέρουν δωρεάν ιατρική περίθαλψη, τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης.

Εκείνο το χειμώναίτικο Human Be-In ήταν η γέφυρα που έφερε κοντά όλες τις φάσεις της αμφισβήτησης της εξουσίας. Βιαιές διαδηλώσεις από άλλα σημεία της Αμερικής για τα πολιτικά δικαιώματα, τα δικαιώματα των γυναικών, των καταναλωτών, το φοιτητικό και το αντιμιλιταριστικό κίνημα στην κορύφωση της εμπλοκής των ΗΠΑ στον πόλεμο του Βιετνάμ βρήκαν μία κοινή φωνή στο –τι ειρωνεία– ειρηνικό κίνημα των χίπις οι οποίοι μιλούσαν για αγάπη και έβαζαν λουλούδια στις κάγκες των όπλων των στρατιωτών. Το «**Μακρύ Καυτό Καλοκαίρι**» ήταν η άλλη ονομασία της περιόδου εκείνης, με 159 αντιρατσιστικές διαδηλώσεις να έχουν ξεσπάσει στη χώρα παράλληλα με την αναταραχή στα περισσότερα πανεπιστήμια ακόμα και στους κύκλους των beat ποιητών και των μοντερνιστών της τζαζ. Όλοι ήθελαν να αποδεσμευτούν από την ηθική καταπίεση της μεσαίας τάξης.

Και το καλοκαίρι πλησίαζε. Όλο και περισσότεροι drop-outs παρατούσαν τα σχολεία και τα πανεπιστήμια και άρχιζαν να συρρέουν στα 15 οικοδομικά τετράγωνα στα δυτικά του Σαν Φρανσίσκο, στην περιοχή που τόσο περιεκτικά πήρε το παρατσούκλι «Hashberry» (ο τόνος στο hash-). Και ήταν πολλοί περισσότεροι από όσους φοβούνταν οι αρχές της πόλης. Έφτασαν τις 100 χιλιάδες, όλοι φορώντας λουλούδια στα μαλλιά όπως τους ζητούσε το τραγούδι που κυκλοφόρησαν τον Μάιο του '67 οι Mamas & the Papas για να προμοτάρουν το μεγάλο μουσικό φεστιβάλ του Μόντερέι – άλλο ένα εμβληματικό event στην αντικουλτούρα της γενιάς του '60. Το τραγούδι «San Francisco (Be Sure to Wear Flowers in Your Hair)» έγινε παγκόσμιο χιτ δίνοντας και τα πρώτα δείγματα της μελλοντικής τροπής που θα έπαιρνε το χίπικο κίνημα.

Το Haight-Ashbury άρχισε να γεμίζει και τα προβλήματα άρχισαν να φαίνονται: έφηβοι παρατούσαν το σπίτι τους και πήγαιναν να μείνουν σε καταλήψεις σπιτιών στη μέχρι τότε αδιάφορη, αστική συνοικία. Προβλήματα υγιεινής άρχισαν να εμφανίζονται παρά τις αγαθές προθέσεις όσων ήθελαν να δοκιμάσουν «νέα μοντέλα οικογένειας» όπου τα πάντα ήταν κοινά, από τις πετσέτες μέχρι τον έρωτα. Οι Diggers, σε πιο ρεαλιστική βάση, άρχισαν να βοηθούν την αστυνομία για να εντοπίζει ανήλικα παιδιά που το είχαν σκάσει από το σπίτι τους για να ζήσουν την εμπειρία αλλά και να βρίσκουν δουλειές κάθε είδους, σε όποιους από τους χίπις ήθελαν να εργαστούν για να συνεισφέρουν στην κοινότητα. Στη γειτονιά, εκτός από τα κοινόβια είχε αρχίσει να δημιουργείται και μία εμπορική κίνηση – π.χ. έκαναν χρυσές δουλειές τα ανθοπωλεία. Δεν άργησαν να εμφανιστούν και τα τουριστικά πούλμαν που έκαναν διαδρομές μέσα στη συνοικία, με τουρίστες να παρατηρούν το χαοτικό πάρτι.

Όχι ακριβώς πάρτι. Αυτό που έκαναν οι περισσότεροι ήταν να απολαμβάνουν την ειρήνη και τον ωραίο καιρό, αραχτοί στα café που είχαν γεμίσει την περιοχή και στα πάρκα, συζητώντας για ναρκωτικά και έρωτα. Παράλληλα, η δημιουργικότητα ξεπερνούσε κάθε όριο, με παραληρητικά χρώματα σε σχέδια επάνω σε οτιδήποτε και θεματικές επίμονα κολλημένες στο σεξ και τον Θεό. Σε όλες τους τις μορφές: ταντρικό σεξ, βουδισμό, ινδία, κινέζικο δράκοι, μονόκεροι, ινδιάνικα φυλαχτά. Αρκεί να αγαπάς.

Τα Παιδιά της Αγάπης

Η φυλή είχε και στιλιστικά στάνταρτς με έμφαση στα μαλλιά. Όσο πιο πολλά, τόσο πιο καλά. Δεν είναι τυχαίο όταν, στο φινάλε (την εμπορευματοποίηση) αυτής της κουλτούρας, δύο από τους ανθρώπους που την έζησαν από μέσα, ανέβασαν στη Νέα Υόρκη το «κοινωνικό μιούζικαλ», «Hair», την εκδοχή των bohèmes για τη γενιά της Εποχής του Υδροχόου. Άλλο χαρακτηριστικό των Παιδιών των Λουλουδιών ήταν τα φτερά και οι κορδέλες στο μέτωπο – αναφορά στους ιθαγενείς ινδιάνους της Αμερικής –, τα φυλαχτά, οι καουμπόικες μπότες, τα σανδάλια, τα μοκασίνια, τα μεξικάνικα πόντσο, τα στενά παντελόνια, τα μικρά κουδούνια φορεμένα στις ζώνες και τους αστραγάλους.

«Η διαφορά μας με τους beatniks», είχε πει μία νεαρή μαύρη χίπισσα σε μία συνέντευξη, «είναι ότι εμείς δεν φοράμε μαύρα και είμαστε πιο καθαροί».

Κάτι πιο ποπ

Η Ευρώπη στάθηκε πιο ψυχραιμη απέναντι στο Καλοκαίρι της Αγάπης. Την ίδια εποχή που η Ελλάδα βρισκόταν στο γύψο και μόνο ψήγματα αυτής της επανάστασης έφταναν μέχρι εδώ, κυρίως με τη μορφή δημοσιευμάτων που παρουσίαζαν τους χίπις σαν καρικατούρες, και οι χώρες του ανατολικού μπλοκ ήταν απομονωμένες από τον κόσμο πίσω από το Σιδηρούν Παραπέτασμα, το Λονδίνο ζούσε την τεχνικολόγ εποχή του. Οι Beatles τραγουδούσαν «All you need is love»

SUNNYEPOPOLOVE

και κυκλοφορούσαν την 1η μέρα του καλοκαιριού, 1η Ιουνίου 1967, το μνημειώδες άλμπουμ «Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band», οι Pink Floyd στο Alexandra Palace παρουσίαζαν 14ωρα σόου με ψυχεδελικές μαρμελάδες και καμένα slides για φόντο, το UFO Club γέμιζε κόσμο ντρογκαρισμένο που άκουγαν Soft Machine και άνοιγαν διαύλους επικοινωνίας με τα αδέρφια μας στο διάστημα. Η μουσική και η μόδα οργιάζαν, η Kings Road είχε γεμίσει καφτάνια, εδουαρδιανούς δανδήδες, κορίτσια με μίνι και πολύχρωμα ρούχα κάθε είδους, βιβλιοπωλεία, fanzines, κλαμπς και ραδιοσταθμοί άνοιγαν. Οι γραφίστες παραληρούσαν στις αφίσες με γραμματοσειρές balloons που έμοιαζαν να λιώνουν ή να πλέουν στα κύματα της μουσικής, παντού έβλεπαν αστέρια, λαχούρια και λουλούδια.

Οι νέοι στην Ελλάδα ψηλαφούσαν με αγωνία τον απόηχο του Καλοκαιριού εκείνου, κυρίως προσπαθώντας με τη μουσική ναιώσουν την αγάπη – και αυτή όμως έφτανε στη χώρα με δόσεις, δύσκολα, σχεδόν παράνομα. Η χούντα εξέταζε το κάθε τι με καχυποψία, αν και λίγα καταλάβαιναν οι λογοκριτές από όσα έρχονταν εδώ σαν πληροφορίες. Οι χίπις ήταν από τα αγαπημένα θέματα των ελλήνων γελοιογράφων. Παράλληλα όμως συνέβαινε και κάτι μαγικό. Το ελληνικό καλοκαίρι ήταν ένας απόλυτος προορισμός για όσους μπορούσαν ναιώσουν τα μηνύματα εκείνης της επανάστασης. Χωρίς να χρειάζεται να συγκεντρωθούν σε κανένα Haight-Ashbury, διασκορπισμένοι στα νησιά του αιώνιου ελληνικού καλοκαιριού, μπορούσαν να ζήσουν τον δικό τους ελεύθερο έρωτα και επαφή με τη φύση, γιατί απλώς το επέβαλλε με ένα συμπαντικό τρόπο το περιβάλλον. Οι διδαχές των καμένων ποιητών της επανάστασης εδώ μπορούσαν να αντικατασταθούν απλώς με ένα εισιτήριο για το πλοίο της άγνης γραμμής. Πολλοί χίπις ανακάλυψαν την Ελλάδα, τα νησιά, δημιούργησαν τη φήμη της αλώβητης ακόμα τότε Μυκόνου, την κοινότητα στις σπηλιές στα Μάταλα, και φυσικά είδαν λίγο αργότερα ότι όλο αυτό είναι πολύ καλό για να είναι αληθινό. Ίχνη αυτής της ευδαιμονίας υπάρχουν κρυμμένα σαν απόθεμα. Ένα Καλοκαίρι της Αγάπης φουντώνει μυστικά μέσα μας όταν βρεθούμε στα νησιά. Το μόνο που χρειάζεσαι είναι η αγάπη, ούτε καν ένα έκστασι.

Το τέλος

Το 1967 και η παραληρηματική του ευτυχία έφερε ένα οργισμένο, εκρηκτικό 1968 με τις φοιτητικές εξεγέρσεις στο Παρίσι – μία επανάσταση με εντελώς διαφορετικό προφίλ έστω κι αν η καρδιά ήταν η ίδια. Μαζί με την Άνοιξη της Πράγας έδωσαν έναν άλλο τόνο στην επανάσταση. Θα ακολουθούσαν το '69 οι εξεγέρσεις των ομοφυλόφιλων στο Stonewall της Νέας Υόρκης. Όσο για τους γκουρού του Καλοκαιριού της Αγάπης: ο Timothy Leary έχασε τη θέση του σαν καθηγητής στο τμήμα Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ και εξελίχθηκε στον απόλυτο promoter των ψυχεδελικών ναρκωτικών για προσωπική χρήση – μόνος του ή με φίλους. Ιστορικά έχουν μείνει τα πάρτι με μαγικά μανιτάρια που διοργάνωνε, όπως και οι περιodes του συγγραφέα Ken Kesey (πρώην συνεργάτη της CIA σε πειράματα με LSD, και συγγραφέα της «Φωλιάς του Κούκου») με το γεμάτο πολύχρωμα γκράφιτι βανάκι του σε όλη τη χώρα. Μαζί με μία παρέα από θιασώτες, καλούσαν τον κόσμο σε πειραματικά acid-πάρτι, όσοι ελάμβαναν μάλιστα μέρος έπαιρναν και τιμητικό δίπλωμα. Μαμά, κοίτα, πέρασα το τεστ.

Το φθινόπωρο του 1967 το Σαν Φρανσίσκο άρχισε να αδειάζει από χίπις. Πολλοί επέστρεψαν στις σπουδές τους. Το τέλος του Καλοκαιριού της Αγάπης είχε ξεκινήσει με την εμπορευματοποίησή του και ολοκληρώθηκε με μία τελετή κηδείας που ονομάστηκε «Ο Θάνατος του Χίπι» στις 6 Οκτωβρίου 1967 και έφερε το εξής σύνθημα: «Αυτό είναι το τέλος. Μείνετε εκεί που ζείτε και φέρετε εκεί την επανάσταση. Μην επιστρέψετε ξανά εδώ».

Σήμερα, 50 χρόνια μετά, στο Σαν Φρανσίσκο όλα είναι «delic»: διοργανώνονται τουριστικές ατραξιόν στο Haight-Ashbury, τα μαγαζιά πουλάνε τη στολή του χίπι, μεταμφιεσμένοι υπάλληλοι του δήμου ξεναγούν τους επισκέπτες στα σημεία της περιοχής όπου ξεκίνησε η επανάσταση αλλά γρήγορα έχασε

τις αισθήσεις της από overdose.

Στην Αθήνα προσπαθήσαμε να μιλήσουμε με μερικούς ανθρώπους που έζησαν το Καλοκαίρι της Αγάπης. Κάποιοι ήταν αδιάφοροι, ίσως και αγενείς, άλλοι καμένοι, άλλοι αρνητικοί. Αναγκαστικά, θα στραφούμε στα νησιά. **Α**

Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ

ΑΘΗΝΑ ΥΠΟ ΣΚΙΑ

Γιατί δεν έχουμε
περισσότερα
πράσινα
πεζοδρόμια
σαν κι αυτά;

Των ΦΙΛΙΠΠΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ
& ΘΑΝΑΣΗ ΚΑΡΑΤΖΑ
Φωτογραφίες: Θ. ΚΑΡΑΤΖΑΣ

ΡΙΓΗΛΛΗΣ

Περπατήσαμε στους καταπράσινους αθηναϊκούς δρόμους με ακακίες και τζακαράντες και πήραμε ανάσα εν μέσω καύσωνα. Οι ζεστές καλοκαιρινές μέρες ξεκίνησαν για τα καλά και, όπως κάθε καλοκαίρι, η Αθήνα βράζει. Υπάρχουν όμως μερικά σημεία στην καρδιά της πόλης στα οποία η θερμοκρασία μπορεί να είναι ως και 5 βαθμούς Κελσίου χαμηλότερη. Είναι οι πράσινοι δρόμοι της Αθήνας. Ριζάρη, Ρηγίλλης, Ιασσίου, Γενναδίου, Ραβινέ, Υψηλάντου, Μονής Πετράκη, Πινότση, Ακαδημίας και Χέυδεν είναι γεμάτοι ακακίες και τζακαράντες τόσο ψηλές, ώστε δημιουργούν πράσινες ασφίδες όταν συναντιούνται και τα φυλλώματά τους αγκαλιάζονται. Δεν είναι μόνο τα οφέλη τους το καλοκαίρι, αλλά και η ασύλληπτη ομορ-

ΧΕΥΔΕΝ

ΡΙΓΗΛΛΗΣ

ΙΑΣΣΙΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

φιά τους την άνοιξη, ειδικά όταν οι τζακαράντες φουντώνουν και ντύνουν την Αθήνα στα μοβ. Οργιάζει η φύση, οργιάζει και το Instagram εκείνη την εποχή.

Πήραμε το θερμόμετρο και πήγαμε (συγκεκριμένα, αράξαμε τη βέσπα του Θανάση, που έχει θερμόμετρο) σε έναν από τους παραπάνω δρόμους και σε έναν χωρίς ιδιαίτερη φύτευση για να διαπιστώσουμε τη διαφορά με τα μάτια μας. 15:08 Χαριλάου Τρικούπη, ακριβώς έξω από τα γραφεία μας, το θερμόμετρο φτάνει τους 44 βαθμούς Κελσίου. Λίγα μόλις λεπτά αργότερα, στις 15:30, το μεταφέρουμε στην Ακαδημίας που αυτή την εποχή σκεπάζουν συστάδες ακακιών. Το θερμόμετρο πέφτει στους 37, δηλαδή 7 ολόκληρους βαθμούς κάτω.

Βλέποντας τα αποτελέσματα, δεν μπορούμε παρά να αναρωτηθούμε γιατί δεν έχουμε περισσότερες τέτοιες οάσεις στην πόλη μας. Η φύτευση πεζοδρομίων είναι πιθανότατα η φθηνότερη και ομορφότερη λύση για μια πιο δροσερή πόλη τους καλοκαιρινούς μήνες και φυσικά για μια όσο γίνεται πιο καθαρή ατμόσφαιρα. Τι μας εμποδίζει; Αναζητήσαμε τις απαντήσεις μαζί με τον κ. **Αντώνη Σκορδίλη**, Δρ. Βοτανικής Παν/μίου Αθηνών, βιολόγο και συνεργάτη της Εταιρίας Αρχιτεκτονικής Τοπίου ECOSCAPES.

«Ο φετινός κρύος και βροχερός χειμώνας και η παρατεταμένη δροσερή άνοιξη φαίνεται πως επέδρασαν θετικά στην ευρωστία των δένδρων της Αθήνας. Τα παραπάνω σε συνδυασμό με το γεγονός ότι έχουν πλέον περάσει πάνω από 30 χρόνια από τις μαζικές φυτεύσεις των πεζοδρομίων από την υπηρεσία πρασίνου του Δήμου έκαναν πολλούς από εμάς να σχολιάζουμε με χαρά ότι η πόλη μας είναι πλέον πράσινη.

Το αστικό πράσινο μας δίνει πολλά και προφανή οφέλη. Σε μια περίοδο καύσωνα, όπως αυτή που ζούμε την τελευταία εβδομάδα, οι θαρραλέοι που κυκλοφορούν πεζοί, κυνηγούν τις σκιές των δέντρων στα πεζοδρόμια, αλλάζουν ακόμη και διαδρομή αν πρόκειται να περάσουν από ένα δρόμο που οι δενδροστοιχίες εκατέρωθεν, σε πλήρη συγκόμωση, δεν αφήνουν τις ζεστές ακτίνες του ήλιου να περάσουν. Πράγματι, η διαφορά στη θερμοκρασία κάτω από πυκνό θόλο φυλλώματος μια τόσο ζεστή μέρα μπορεί να ξεπερνά και τους 5 βαθμούς Κελσίου. Η σκιά των δέντρων είναι

ΤΑ ΔΕΝΤΡΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Πλατάνια (Platanus acerifolia) Στην Αθήνα δεν συναντάται ο συνήθης πλάτανος της Μεσογείου (platanus orientalis) αλλά ο υβριδικός πλάτανος acerifolia, που μεγαλώνει γρήγορα, ανταποκρίνεται καλά στα εδάφη και στο κλίμα, και κυρίως αντέχει πολύ καλύτερα στη μόλυνση του αστικού περιβάλλοντος. Πολλά από τα πλατάνια αυτά υπάρχουν στην οδό Πανεπιστημίου.

Ακακίες (Robinia pseudoacacia) Το πιο γνωστό είδος ακακίας που συναντάται στο κέντρο της Αθήνας είναι η Robinia pseudoacacia. Ήρθε στην Ελλάδα στα μέσα του 19ου αιώνα και επικράτησε σε δεντροστοιχίες επειδή παρουσιάζει καλή προσαρμογή σε πολλούς τύπους εδαφών, αντέχει σε φτωχά και ξηρά εδάφη και μπορεί να έχει καλή και γρήγορη ανάπτυξη σε αστικό περιβάλλον.

Κέρκις ή Κουτσουπιά (Cercis siliquastrum) Ένα είδος της Ανατολικής Μεσογείου, που εξαπλώνεται σε ολόκληρη την ηπειρωτική Ελλάδα και στα νησιά. Αναπτύσσεται καλά σε ηλιόλουστες θέσεις και σε σχετικά ξηρά εδάφη, είτε μεμονωμένα ή σε δενδροστοιχίες.

Νεραντζιές (Citrus aurantium) Τα πιο γνωστά δέντρα των στενών δρόμων της Αθήνας, που συναντάμε και στο κέντρο της πόλης, αλλά κυρίως στις γειτονιές. Είναι δέντρο πολύ ανθεκτικό, ακόμα και στο μολυσμένο

αστικό περιβάλλον.

Λευκή Μουριά (Morus Alba) Η λευκή μουριά είναι διαδεδομένο κωλυπιστικό δέντρο στους δρόμους της Αθήνας. Αναπτύσσεται γρήγορα σε ηλιόλουστες θέσεις και σχετικά ξηρά εδάφη, και δίνει πλούσια σκιά το καλοκαίρι.

Μαύρη Λεύκα (Populus nigra) Η, αλλιώς, καβάκια. Φυτεύτηκαν στο μέσο στενών κάθετων δρόμων του κέντρου όταν αυτοί πεζοδρομήθηκαν τη δεκαετία του 1980, συναγωνίζονται σε ύψος σήμερα κτίρια 6 και 7 ορόφων.

Κανάριοι Φοίνικες (Phoenix canariensis) Οι κανάριοι φοίνικες διαδόθηκαν στην Ελλάδα στα μέσα του 19ου αιώνα και συνδέθηκαν με το νεοκλασικισμό. Πολλοί φοίνικες της εποχής εκείνης σώζονται ακόμα στην Αθήνα αλλά περισσότερο φυτεύτηκαν τα τελευταία 15 χρόνια, με αποκροφωμά τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004.

Τζακαράντες (Jacaranta acutifolia) Η γιακαράντα ή και μπλε ακακία είναι ένα δέντρο γρήγορης ανάπτυξης με εντυπωσιακή μπλε-μοβ ανθοφορία, που μπορεί να φτάσει σε ύψος 10 μέτρα και αντέχει στο κλίμα και τα εδάφη της Αθήνας. Συναντάται στο κέντρο της Αθήνας. Μια εντυπωσιακή δενδροστοιχία γιακαράντα υπάρχει στον κύριο δρόμο του Ζαππείου, που αρχίζει ακριβώς απέναντι από την οδό Φιλελλήνων, στη λεωφόρο Αμαλίας.

πιο δροσερή, καθώς η εξάτμιση των υδρατμών από τα φύλλα (διαπνοή των φυτών) ψύχει διαρκώς το περιβάλλον. Ποιοτικά το φωτεινό περιβάλλον κάτω από τα φυλλώματα είναι ξεκούραστο, πλούσιο σε ευεργετικούς πράσινους και μπλε τόνους, καθώς το ηλιακό φάσμα φιλτράρεται ανομοιόμορφα λόγω της φωτοσύνθεσης. Η ατμόσφαιρα είναι πιο καθαρή, καθώς τα δέντρα συγκρατούν αέριους ρύπους, απορροφούν διοξείδιο και μονοξείδιο του άνθρακα και κυρίως απελευθερώνουν σημαντικές ποσότητες οξυγόνου. Ανάλογα δε με το είδος του δέντρου και την εποχή, χαρακτηριστικά άνθη και αρώματα εμπλουτίζουν την εμπειρία, σηματοδοτούν και κάνουν ακόμη περισσότερο ευχάριστη τη διαδρομή μας» αναφέρει ο κ. Σκορδίλης εξηγώντας τα οφέλη που παίρνει κάνεις από την ύπαρξη πρασίνου μέσα στην πόλη.

Γιατί λοιπόν όλα τα πεζοδρόμια της πόλης μας δεν είναι μικρές περιβαλλοντικές οάσεις; Γιατί άλλοτε τα δέντρα που έχουν επιλεγεί ανήκουν σε είδη που μεγαλώνουν πολύ και κρύβουν τον ουρανό, ενώ άλλοτε φαίνονται να επιβιώνουν οριακά, μικρά και μίζερα ακόμη και αν έχουν φυτευτεί πολλά χρόνια; «Αν και υπάρχουν σημαντικοί περιοριστικοί παράγοντες που θα δυσκόλευαν τη φύτευση και ευδοκίμηση δενδροστοιχιών σε κάθε πεζοδρόμιο, η απάντηση βρίσκεται κυρίως στην έλλειψη ενιαίας αντιμετώπισης του θέματος από τους φορείς, την έλλειψη ενιαίας πολιτικής βούλησης και πόρων, ενιαίου φορέα πρασίνου, εκπόνηση μελέτης καταλληλότητας από ειδικευμένους αρχιτέκτονες τοπίου και γεωτεχνικούς, καθώς και πόροι για την προμήθεια και κυρίως τη συντήρηση των φυτών» απαντά ο Δρ. Σκορδίλης και συνεχίζει: «Περιοριστικοί παράγοντες αποτελούν τα συχνά πολύ στενά πεζοδρόμια, που ακόμα και το τετράγωνο χώματος 50x50 εκ. δεν επιτρέπει τη διάλεψη των πεζών, ή η μελλοντική ανάπτυξη οποιουδήποτε μεγάλου δέντρου που θα περιορίζεται από τα μπαλκόνια των κτιρίων. Παράμετροι, όπως το χαρακτηριστικό κάποιων ειδών δέντρων να αντέχουν τις συνθήκες της πόλης χωρίς καμιά απολύτως ανάγκη συντήρησης και φροντίδας, αποτελούν τον αποκλειστικό λόγο για τη χρήση τους (π.χ. νεραντζιές), ασχέτως εάν σε κάποιες εφαρμογές τα δέντρα ποτέ δεν θα μπορέσουν να κάνουν άλλες, γιατί δεν το επιτρέπει η δυναμική της ανάπτυξής τους».

Συμπεραίνουμε λοιπόν με πίκρα – κάτι που μάλλον γνωρίζουμε ήδη – ότι δηλαδή η έλλειψη πρασίνου στην πόλη περιλαμβάνει πολλούς εμπλεκόμενους και περιοριστικές παραμέτρους. Ότι έχουμε σε πράσινο αυτή τη στιγμή στα πεζοδρόμια της Αθήνας χρονολογείται στην πλειονότητά του από τα μέσα του '70, ενώ μπορεί να συνεχίζει να υπάρχει εντελώς κατά τύχη. Η λύση; Ο κ. Σκορδίλης πιστεύει πως, πέρα από τους αρμόδιους φορείς, είναι και λίγο στα δικά μας χέρια.

«Τα παραδείγματα υπάρχουν ζωντανά μπροστά μας. Ήρθε ο καιρός να αποτιμηθεί το πράσινο της πόλης, να αναλυθούν τα προβλήματα, να εκτιμηθούν τα πλεονεκτήματα των διαφορετικών ειδών δέντρων ανάλογα με τα μικροκλιματικά οφέλη που προκαλούν – τους περιορισμούς που η ανάπτυξή τους μπορεί να έχει ανάλογα με τον τόπο μελλοντικής εγκατάστασης, και να εκπονηθεί ενιαίο σχέδιο για τη βελτίωση της ζωής της Αθήνας με τη μαζική φύτευση και συμπλήρωση του πρασίνου ιστού. Σημαντικό ρόλο θα παίξει και η ενημέρωση των πολιτών και η ευχάριστη εθελοντική εργασία για την επιβίωση των δενδρουλλίων στα πρώτα, περισσότερο ευαίσθητα στάδια της ζωής τους. Ας υιοθετήσουμε το δέντρο που μορφαίνει την όψη του σπιτιού μας και δροσιζει τα παρκαρισμένα αυτοκίνητά μας». **Α**

ΣΕ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ ΚΑΥΣΩΝΑ, ΟΠΩΣ ΑΥΤΗ ΠΟΥ ΖΟΥΜΕ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑ, ΟΙ ΘΑΡΡΑΛΕΟΙ ΠΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΠΕΖΟΙ, ΚΥΝΗΓΟΥΝ ΤΙΣ ΣΚΙΕΣ ΤΩΝ ΔΕΝΤΡΩΝ ΣΤΑ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΑ

style

Επιμέλεια:
ΤΑΝΙΑ ΔΕΛΗ

Μπες στον κόσμο των action girls με τα **adidas Stella Sport**

▶ Ξέρουμε ότι παίρνεις την προπόνησή σου στα σοβαρά. Όπως ακριβώς και το στίλ σου. Οπότε θα ενθουσιαστείς σίγουρα με τη νέα συλλογή **Stella Sport FW17** από την **adidas**. Έντονα prints, παινιδιάρικα σχέδια, γράμματα και πολύχρωμα jewel patterns που σε αναζωογονούν. Pop στοιχεία συνδυάζονται με τεχνολογίες για υψηλές επιδόσεις σε κομμάτια φτιαγμένα για κάθε δραστηριότητα ή ακόμα και μια απλή βόλτα.

Ανακάλυψε τη νέα συλλογή **adidas StellaSportFW17** στα **adidas Stores**, στο www.adidas.gr και σε συνεργαζόμενα καταστήματα αθλητικών ειδών.

SWATCH

Από τη σειρά Action Heroes μοντέλο Flashwhell €70

TOMS

Σακίδιο από καμβά €85

GAP

Τropical πουκάμισο

HUSH PUPPIES

Παπούτσια με τεχνολογία The Body Shoe. Που σημαίνει: 1) Σχεδιασμένα με ελαφριά υλικά για περισσότερη ευκολία στην κίνηση 2) Εργονομικά τοποθετημένοι αύλακες για ίση κατανομή του βάρους και ευελιξία (Flexible Groove) 3) Κυκλικό σχήμα στα δάκτυλα και στη φτέρνα για ισορροπημένο φυσικό περπάτημα (BioBevel) και 4) Εσωτερική σόλα αφρού για άνεση όλη την ημέρα και ανατομικά σχεδιασμένη ώστε να παρέχει μεγαλύτερη υποστήριξη και καλύτερη εφαρμογή

SWATCH

Γυαλιά ηλίου The Eyes of Rose €75

BENETTON

Φούστα με γεωμετρικά prints €59,95

ROXY

Σαγιονάρες θαλάσσης €25,99

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ

Η ζωγράφος Πηνελόπη Βλαχογιάννη έχει δηλώσει πολλές φορές ότι της αρέσει να πειραματίζεται και να εξελίσσεται. Με έμπνευση τους υπέροχους πίνακες της τώρα δημιούργησε μια συλλογή από ολομέταξα φουλάκια με διαχρονικές ελληνικές φιγούρες, όπως ο Ήλιος, η Αφροδίτη, η Θέτις και ο Διαδούμενος, οι οποίες μεταφέρονται με τις πιο σύγχρονες τεχνικές πάνω σε πολύτιμο σουφλιώτικο μετάξι. Σχέδια και χρώματα που θυμίζουν κάτι από Ελλάδα και μυρίζουν θάλασσα, δροσερό αεράκι και υγρή άμμο. www.pvlachogianni.com

TEZENIS

Εσώρουκα φλοράλ, σουτιέν €14,90, σλιπάκι €5,90

INTIMISSIMI

Ριγέ μπλουζάκι €49,90

Νέο βραβείο για την ACS

Το βραβείο «Logistic Solution of the Year» απέσπασε και φέτος η ACS, στα e-BIZZ Awards 2017. Η διάκριση αφορά την πρωτοποριακή για τα ελληνικά δεδομένα λύση online ανακατεύθυνσης αποστολών ACS ReDirect, που διευκολύνει ιδιαίτερα τους παραλήπτες των ηλεκτρονικών αγορών. Μπορείτε να ενημερωθείτε για την υπηρεσία στο 2108190000.

Τα **KIMALÉ** της Irène

Αγαπώ τα **KIMALÉ** για πολλούς λόγους. Ένας είναι ότι τα φτιάχνει η **Irène Mamfredos**, αγαπημένη φίλη και καλή μας συνεργάτιδα στο Lookmag, το γυναικείο περιοδικό της ATHENS VOICE.

Η Irène μου έμαθε, μεταξύ άλλων, να εκτιμώ και τα ταπεινά πράγματα των ελληνικών περιπτώσεων γιατί στη στήλη που διατηρούσε τότε στο περιοδικό μάζευε κάθε μήνα και παρουσίαζε τα πιο αδιανόητα πράγματα των 2 ευρώ που έβρισκε στη μικρή μας πόλη. Ήξερα όμως από τότε πως η Irène, αυτή η ελληνογαλλίδα καλλονή, δεν ονειρευόταν να γίνει δημοσιογράφος, ονειρευόταν να γίνει σχεδιάστρια μόδας. Οι συγκυρίες τα έφεραν έτσι στη ζωή της και βρέθηκε να κάνει καριέρα για κάποια χρόνια στο studio του **Balenciaga** στο Παρίσι, ενώ με την επιστροφή της στην Ελλάδα δούλεψε για τη Zeus & Dionne και τα .Lak μέχρι να δημιουργήσει πριν δύο χρόνια τη δική της φίρμα με το όνομα **KIMALÉ**. «Είναι ένα καινοτόμο fashion brand που διαπνέεται από τη "joie de vivre" της παγκόσμιας ριβιέρας» το περιγράφει η ίδια. Η Mamfredos οραματίστηκε έναν οίκο «slow fashion» με ηθικά κριτήρια και θετικό κοινωνικό αποτύπωμα. Τα **KIMALÉ** παντρεύουν τολημρά αφρικανικά υφάσματα – συχνά σπάνια και χειροποίητα – με καθαρές, σύγχρονες σιλουέτες. Limited edition ρούχα, κοσμήματα και αξεσουάρ σπιτιού που ισορροπούν ανάμεσα στην πολύχρωμη παλέτα της αφρικανικής κουλτούρας και το μινιμαλισμό του σύγχρονου στιλ. Το κάθε κομμάτι της συλλογής είναι φτιαγμένο με αγάπη και υψηλή τεχνική στο κέντρο της Αθήνας και μπορεί να φορεθεί τόσο στην πόλη όσο και στα πιο μποέμ παραλιακά resorts: «Τα **KIMALÉ** ανθίζουν παντού, όπου ο ήλιος λάμπει».

Η καλοκαιρινή συλλογή έχει το όνομα «Voyage - Voyage», όνομα που παραπέμπει στο ομώνυμο ποπ σουζέ και στη μέθη του Παρισιού της δεκαετίας του '80 όπου γεννήθηκε η σχεδιάστρια. Είναι τα τατουάζ των Νουβίων του Καου που γίνονται κεντήματα σε ελληνικά σεμπερία. Είναι η φωνή της Κατρίν Ντενέβ στο ραδιόφωνο τα απομεσήμερα στη γαλλική ριβιέρα πριν το μαζικό τουρισμό. Είναι το ασπρόμαυρο Mali στις φωτογραφίες του Malick Sidibé και τα πολύχρωμα χαμόγελα των φίλων που δεν ανεβαίνουν στα social media. Είναι ένα ταξίδι σε εμπνεύσεις, αναμνήσεις και δημιουργικά απωθημένα, με τελικό προορισμό το καλοκαίρι του 2017.

Η Irène Mamfredos και η ομάδα της εγκαινιάζουν φέτος μια ολοκληρωμένη συλλογή artisanal κοσμημάτων μαζί με μια σειρά καινοτομίες στο σχεδιασμό (cropped σακάκια, jumpsuits, σανδάλια) και στο φινιρίσμα (χρήση δέρματος και μετάλλων) που σηματοδοτούν δημιουργικά και με ωριμότητα, την εξέλιξη του οίκου. -Σ.Π.

INFO
KIMALÉ, Πλατεία Καρύτση 5, Σύνταγμα, 2130292865,
6947906821, 6983908096. Τα κοσμήματα
μπορείτε ακόμα να τα δείτε και στο κατάστημα
του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης στο Κολωνάκι

Σακίδιο Bilal €210

Σκουλαρίκια
ψαράκια €165

CITYGUIDE

Να πώς βλέπει η **Κατερίνα Ευαγγελάτου** την «**Άλκηστη**» του Ευριπίδη, με την οποία πηγαίνει, για πρώτη φορά ως σκηνοθέτρια, στην Επίδαυρο

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΙΤΗ**

«**Η παράσταση είναι αφιερωμένη** στη μνήμη του πατέρα μου, Σπύρου Ευαγγελάτου. Όλες οι παιδικές μου αναμνήσεις από την Επίδαυρο είναι φωτεινές. Ζούσαμε στο θρυλικό ξενοδοχείο Ξενία με τους γονείς μου, μια ανάσα από το θέατρο,

σε εκείνα τα υπέροχα λιθόκτιστα σπιτάκια που είναι διάσπαρτα στη φύση και που τώρα πια είναι γραφεία για τους αρχαιολόγους. Θυμάμαι να καθόμαστε στη βεράντα νωρίς το απόγευμα, πριν την πρόβα, παίζοντας και κουβεντιάζοντας για το έργο που ετοιμάζαν, σε μια σχεδόν ονειρική συνύπαρξη Φύσης, Θεάτρου και καθημερινότητας. Τη μόνη φορά που θυμάμαι τον πατέρα μου να είναι πάρα πολύ αγχωμένος ήταν όταν πριν την παράσταση σύννεφα πύκνωναν απειλητικά πάνω από το θέατρο.

Τα παιδικά μου καλοκαίρια είναι συνδεδεμένα με το θέατρο της Επιδαύρου. Γι' αυτό και είμαι ιδιαίτερα συγκινημένη που τώρα συνεργάζομαι κι εγώ με τον Γιάννη Φέρτη, ο οποίος έχει πρωταγω-

νιστήσει σε παραστάσεις του πατέρα μου εδώ. Έχω παίξει και ως ηθοποιός στην Επίδαυρο, αλλά υπήρξα και βοηθός του Λευτέρη Βογιατζή στην «Αντιγόνη». Τώρα είναι η πρώτη φορά που κατεβαίνω ως σκηνοθέτρια. Όταν ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Εθνικού Θεάτρου, Στάθης Λιβαθινός, μου έκανε την πρόταση να σκηνοθετήσω στην Επίδαυρο, μετά από αναζήτηση κατέληξα στην «Άλκηστη». Είναι ένα πολύ παράξενο έργο. Όταν ασχοληθείς μαζί της νιώθεις πως πατάς σε κινούμενη άμμο. Δεν είναι καθαρή κωμωδία για να σου δώσει την απόλαυση της κάθαρσης ούτε καθαρή κωμωδία ώστε να φύγεις χωρίς καμία σκιά στην ψυχή σου. Έχει κάτι και από τα δύο και ίσως αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο δεν καταπιάνονται πολλοί σκηνοθέτες με το έργο.

ΦΩΤΟ: ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ ΣΚΑΦΙΔΑΣ

Ένα δράμα που γελάει, μια κωμωδία

Η "Άλκηστη" γράφτηκε για να παιχτεί τέταρτη στη σειρά, στη θέση του Σατυρικού Δράματος, κι ας μη διαθέτει χορό σατύρων. Όπως, καινοτόμο είναι και το τέλος του αφού δεν είναι ούτε φωτεινό ούτε σκοτεινό, αλλά αμφίσημο. Ο θεατής στην παράστασή μας θα έρθει αντιμέτωπος με μια οξεία, καυστική σάτιρα αλλά και με το δράμα. Είναι ένα δράμα που γελάει, μια κωμωδία που δαγκώνει.

Το έργο ασκεί κριτική στην ανδροκρατούμενη εποχή, στο θεσμό του γάμου και τη θέση της γυναίκας στην κοινωνία. Πιστεύω πως για όλους αυτούς τους λόγους είναι πολιτικό κι εμείς αυτό το τονίζουμε στην παράστασή μας. Γι' αυτό και το τοποθετούμε στη δεκαετία του '70, όπου η χώρα

βρίσκεται κάτω από το ζυγό ενός στρατιωτικού καθεστώτος. Είναι το κατάλληλο περιβάλλον ώστε να δικαιολογήσει την πίστη του λαού πως ο άρχοντας δεν πρέπει να πεθάνει, ενώ αντίθετα θεωρεί λογικό να πάρει τη θέση του, και να πεθάνει, η σύζυγός του.

Μπορεί να φαίνεται η ιστορία υπερβολική ή μελοδραματική στο σύγχρονο θεατή. Όχι όμως για εμάς. Ίσως γι' αυτό να επιλέξαμε και ένα τέλος που δεν έχει καθόλου σχέση με μια ρομαντική ανάγνωση. Έτσι κι αλλιώς ο Ευριπίδης δεν έχει γράψει happy end. Το γεγονός δε πως η Άλκηστη γυρνάει από τον άλλο κόσμο βουβή, για μένα είναι ένα ευφυές εύρημα που απαιτεί από το σκηνοθέτη ερμηνευτικές λύσεις.

Συζητώντας για το έργο ομολογώ πως πολλές φορές βρεθήκαμε σε αμηχανία μπροστά στην προσφορά της Άλκηστης να πεθάνει στη θέση του συζύγου της. Δεν γνωρίζω κανέναν άνθρωπο που να δεχτεί να πεθάνει στη θέση του συντρόφου του. Όμως πρέπει να σκεφτόμαστε ότι η Άλκηστη είναι τοποθετημένη από τον Ευριπίδη σε ένα κοινωνικοπολιτικό καθεστώς που αποκλείει να μπορεί να συνεχίσει τη ζωή της μόνη της, μια γυναίκα με τα δύο ανήλικα παιδιά της. Τα παιδιά της θα τα σκότωναν και την ίδια μπορεί να την πουλούσαν δούλα ή να την εξορίζαν».

www.athensvoice.gr

Διαβάστε όλη τη συνέντευξη στο site

INFO

Αρχαίο Θέατρο Επιδαύρου,
28-29/7, 21.00.

Πρωταγωνιστούν:
Οδυσσέας Παπασπηλιόπουλος, Κίττυ Παϊταζόγλου, Γιάννης Φέρτης,
Δημήτρης Παπανικολάου,
Κώστας Βασαρδάνης κ.ά.

που δαγκώνει

ΓΕΥΣΗ

Της ΝΕΝΕΛΑΣ
ΓΕΩΡΓΕΛΕ

ΚΡΙΤΙΚΗ
ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΩΝ /
ΠΡΟΣΩΠΑ /
ΑΦΙΞΕΙΣ /
ΣΥΝΤΑΓΕΣ /
TIPS ΓΕΥΣΗΣ

ΒΛΑΣΣΗΣ

ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ

ΦΑΡΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΤΟ ΤΕΛΕΙΟ ΠΑΓΩΤΟ ΠΑΕΙ ΜΥΚΟΝΟ

Το γνωστό **Ninnolo** της Κηφισιάς έπιασε λιμάνι στο Αιγαίο και έφερε στο νησί των ανέμων το ακαταμάχητο παγωτό του. Βελούδινο και απολαυστικό, φτιάχνεται με αποκλειστικά φρέσκο γάλα και υλικά φερμένα από όλο τον κόσμο. Εξωτικά φρούτα από τη Βραζιλία, φουντούκι από το Πιεμόντε της Ιταλίας, σοκολάτα από την Αφρική. Δεκάδες γεύσεις σε περιμένουν καθημερινά! Το Ninnolo εκτός από τη Χώρα της Μυκόνου (*Αγίου Ιωάννου 1, 2289300998*) θα το βρεις και στην ακόμα γραφική Άνω Μερά (*Πλατεία Άνω Μερά, 2289773836*). Στο τελευταίο (το οποίο στεγάζεται στο κτίριο του ιστορικού, παραδοσιακού οينو-καφενείου Ακρόπολις) εκτός από το ονειρεμένο παγωτό θα ανακαλύψεις και πληθωρικό brunch, βασισμένο στα πιο εκλεκτά κυκλαδίτικα προϊόντα.

Το καλοκαίρι τα θες όλα στο ρελαντί. Τρέχεις τη μεγάλη και καυτή μέρα, το βράδυ σου όμως το θέλεις χαλαρό. Αν ήταν χειμώνας ίσως και να έμενες σπίτι, τώρα είναι καλοκαίρι και... φυσικά θες «έξω». Διαλέγεις τα πιο ήρεμα και απλά, αυτά που ξέρεις τον κατάλογο απ' έξω, πας με παρέα κολλητή και ρούχα «όπως να 'ναι». Στην κουζίνα δεν υπάρχει «πρωταγωνιστής», τα γκαρσόνια τα ξέρεις με το μικρό τους όνομα και σου κάνουν τα χατίρια (διπλό κρεμμύδι στην ντομάτα). Κι όσο κι αν όλα είναι τόσο «απλά» εσύ τρως και πίνεις καλύτερα από πολλά άλλα που συνηθίζεις να πηγαίνεις. Έχω κι εγώ τέτοια δικά μου και στα αποκαλύπτω.

Βλάσσης Μεγάλο ατού αυτός ο σχεδόν μυστικός κήπος που έχει πάντα δροσιές και ψυχία. Ατμόσφαιρα φιλική, γκαρσόνια ευγενέστατα, συχνά και με καλό χιούμορ, τραπεζομάντιλα λευκά και κολλαριστά που χαρίζουν μια νότα «πολυτέλειας», νότα που ευτυχώς δεν επεκτείνεται και στις τιμές. Καλή ελληνική κουζίνα, μεγάλες μερίδες, πολλά καινούργια –καλαμάρι σχάρας με ριζότο γαρίδας, χταπόδι σχάρας με φακές σαλάτα, αρνάκι γάστρας με ριζότο σαφράν– αλλά πάντα πολλά και καλά από τα παλιά. Κάθε μέρα λαδερά –μπριάμ, γεμιστά, φασολάκια–, κάθε μέρα φρέσκο ψάρι για τη σχάρα ή το τηγάνι, εκτός από χύμα και λίγες καλές ελληνικές ετικέτες σε εξαιρετικές τιμές. *Μαιάνδρου 15, Ιλίσια, 2106463060 και μεσημέρι*

4 αγαπημένα για τις χαλαρές νύχτες του αθηναϊκού καλοκαιριού

Όχι dress code,
μόνο food κι αγάπη

Οικονόμου Πάω από φοιτήτρια (πολλά τα χρόνια), χειμώνα-καλοκαίρι. Παρότι κάποια στιγμή άλλαξε χέρια, προς τιμήν τους δεν υπέκυψαν στις μόδες και δεν έφτιαξαν μια ακόμη «μοντέρνα ταβέρνα». Άφησαν χώρο και κυρίως κουζίνα, όπως ακριβώς ήταν πάντα και είμαστε όλοι ευχαριστημένοι. Πουθενά αλλού δεν έχω φάει το κοκκινιστό τόσο μα τόσο «ελληνικό». Κρέας καλό, σαλτσούλα μερακλίδικη, μεριδάρα. Οι υπόλοιποι το συνοδεύουν με μπάμιες, φασολάκια, μακαρόνια, εγώ πάντα με μελιτζάνες λουκουμί. Και η ντοματοσαλάτα του υπέροχη. Αλλά και η «αυλή» του πάνω στο δρόμο καθώς και οι τιμές. Όνειρο! *Τρώων & Κυδαντιδών, Πετράλωνα, 2103467555, και μεσημέρι*

Θεραπευτήριο Λίγα μέτρα παρακάτω από τον προηγούμενο, κι αυτό πολλά χρόνια στο ίδιο πόστο, τώρα έχουν αναλάβει τα παιδιά. Εδώ, παρότι πάντα υπάρχει πανόραμα ελληνικών μαγειρευτών, παίρνω πάντα ψάρι. Έχουν και μεγάλο σχάρας αλλά και πιο μικρό για το τηγάνι. Για μένα και την κολλητή δεν υπάρχει κατάλογος, άλλωστε η παραγγελία είναι πάντα στάνταρ σε βαθμό εμμονής: μισό κιλό μπαρμπούνια, ντοματοσαλάτα (με διπλό κρεμμύδι), ταραμοσαλάτα (μερακλίδικη και με τριμμένο καρότο μέσα), κρασί (μυρμιουράω πάντα να το διορθώσουν), ένα караφάκι ούζο η φίλη, λογαριασμός στα €38. *Καλλισθένους & Κυδαντιδών 41, Πετράλωνα, 2103412538. Κάθε μέρα από 12 το μεσημέρι*

Φάρος Εδώ, μετά από μικρή εκδρομή και όταν η ζέστη βαρραίνει πολύ μέσα στην πόλη ή τα νεύρα είναι σμπαράλια και ζητάνε θέα-θάλασσα για να μαλακώσουν. Πάνω στη θάλασσα, με τα πόδια στην άμμο και το φεγγάρι με τη φεγγαρόστρατα ακριβώς μπροστά σου να σε λιγώνει. Ποίηση ε; Εντελώς! Πάντα μεγάλο (και καλό) φρέσκο ψάρι, τέλειο τηγάνι στο μπαρμπούνη, υπέροχες βραστές σαλάτες, καταπληκτική μελιτζανοσαλάτα (και ελαφρώς ζεστή γιατί την φτιάχνουν εκείνη την ώρα). Κρασάκι χύμα πολύ καλό, λικέρ φράουλα σπιτικό, γαλακτομπούρεκο και θεϊκή μπουγάτσα από τα χέρια της μαμάς του Γιάννη και της Φωτεινούλας που ευγενέστατα και με χαμόγελο εξυπηρετούν. Καλή επιλογή για να πάτε μεσημέρι ή απόγευμα για βουτιά κι ύστερα για φαγητό με το μαγιό ή κάποιο βράδυ καθημερινής που ο κόσμος είναι λίγος και η ρομαντζα πολλή. *Περικλέους 22, παραλία Μαραθώνα, 2294056164*

Εδώ ακόμα και οι χορτοφάγοι αλλάζουν σελίδα στη ζωή τους. Εντάξει, υπερβολή, αλλά το Steak-i είναι ο απόλυτος προορισμός αν είσαι από αυτούς που λατρεύουν το κρέας. Το Steak-i, επικεντρωμένο σε καλές κοπές κρέατος, σερβίρει T-bone, ricanha, rib eye, flank και skirt (διάφραγμα) από Black Angus με λαχταριστά συνοδευτικά και σάλτσες, ενώ το μενού περιλαμβάνει και ζουμερά, εμπνευσμένα burgers, αλλά και μακαρονάδες, πεντανόστιμα ορεκτικά και σαλάτες. Δίπλα σε όλα αυτά και μια τέλεια λίστα από κοκτέιλ την οποία έχει επιμεληθεί ο Νίκος Σουρμπάτης κι αν δεν ξέρεις ποιο να διαλέξεις, εμείς δοκιμάσαμε το Μπιτοταυ με ρακή, τζίντζερ, κρητικό μέλι, yuzu και lime και ήταν απόλαυση. Όλα αυτά σε ένα πανέμορφο, δροσερό χώρο, που ανοίγει όλος και μεταμορφώνεται σε μια αληθινή καλοκαιρινή βεράντα.

Πλατεία Κοραή 5 & Μεσογειών 366, Αγ. Παρασκευή, 2130370700,
www.steak-i.gr, fb: Steak-i

Olive Garden

Ακρόπολη, Λυκαβηττό, Γηπττό, Πάρνηθα ή τη θάλασσα του Σαρωνικού; Όποια γωνία κι αν επιλέξετε ο 11ος όροφος του Ξενοδοχείου Τιτάνια έχει την πιο όμορφη, πανοραμική θέα της Αθήνας!

Καθισμένοι στις αναπαυτικές καρέκλες ή τους καναπέδες της βεράντας του πλήρως ανακαινισμένου Olive Garden, μπορείτε από το πρωί να απολαύσετε την πανοραμική θέα της Αθήνας και των ιστορικών μνημείων της, επιλέγοντας από μια μεγάλη ποικιλία φρέσκων γλυκών, φρεσκοστυμμένων χυμών και αρωματικών ροφημάτων.

Για ένα ξεχωριστό δείπνο, επιλέξτε από το μενού μια ποικιλία από γευστικά πιάτα όπου πρωταγωνιστούν τα ελληνικά προϊόντα ΠΟΠ (προστατευμένης ονομασίας προέλευσης) και ΠΓΕ (προστατευμένης γεωγραφικής ένδειξης)

Μπορείτε να δοκιμάσετε τις υπέροχες γεύσεις ή να απολαύσετε τα signature cocktails στο ολοκαίνουργιο εξωτερικό μπαρ κι όλα αυτά σε ένα περιβάλλον με ατμόσφαιρα που θα σας κάνει να ξεχάσετε ότι βρίσκεστε πάνω από την Πανεπιστημίου.

Το Olive Garden ενδείκνυται για απολαυστικές βραδιές με πρωταγωνιστές τα φώτα της πόλης όπου μπορείτε να απολαύσετε τη ρομαντική ατμόσφαιρα μέχρι τις 2.00 π.μ., όπου και παραμένει ανοιχτό το μπαρ του roof garden.

Χαλαρώστε, απολαύστε, γευτείτε και ταξιδέψτε. Από εδώ η πόλη φαίνεται μαγική και η ζωή πιο ωραία!

Olive Garden Bar: 10.00 - 02.00
Olive Garden Εστιατόριο: 12.00 - 00.30
Ποτό από 8€
Φαγητό από 18€

Πανεπιστημίου 52, 2103326000, www.titania.gr

Spider-Man: Επιστροφή στον τόπο του

(SPIDER-MAN: HOMECOMING) ***½

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Τζον Γουότς **ΠΑΙΖΟΥΝ:** Τομ Χόλαντ, Μάικλ Κίτον, Τζον Φαβρό, Ζεντάγια, Ντόναλντ Γκλόβερ, Μαρίσα Τομέι, Ρόμπερτ Ντάουνι Τζιούνιορ

Ο νεαρός Πίτερ Πάρκερ ψάχνει να βρει την ευκαιρία του για να πείσει τον μέντορά του Τόνι Σταρκ ότι αξίζει να γίνει μέλος των «Εκδικητών». Θα τη βρει στο πρόσωπο ενός νέου εχθρού που χρησιμοποιεί όπλα άγνωστης προέλευσης, ενώ παράλληλα προσπαθεί να κερδίσει την καρδιά της όμορφης του σχολείου με την οποία είναι ερωτευμένος, να καθουσιάσει τη θεία του ότι δεν έχει μπλέξει με κακές παρέες και να πείσει τον κολλητό του να μην αποκαλύψει σε όλο το σχολείο ότι είναι ο αληθινός Σπίντερμαν!

Μπλοκμπαστεριά. Όρος που χρησιμοποιείται συχνά στις κριτικές ταινιών για να περιγράψει ένα ασήμαντο φιλμ που μόνο σκοπό ύπαρξης έχει το χρήμα. Ο νέος Spiderman είναι μια μπλοκμπαστεριά όσον αφορά το λόγο της δημιουργίας του –δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία περί τούτου–, όμως ευτυχώς δεν είναι μόνο αυτό. Το νέο reboot του δημοφιλή ήρωα που τσιμπήθηκε από αράχνη κι άλλαξε ζωή και εαυτό, μπορεί να στοχεύει στο γκρέμισμα των ταμείων, όμως έχει πολύ κινηματογραφικό ψαχνό, αμέτρητες σκηνοθετικές αρετές και κυρίως απρόσμενο ιδεολογικό και σημειολογικό βάθος. Στην άποψη του νεοφερμένου αλλά ταλαντούχου σκηνοθέτη Τζον Γουότς –η προηγούμενη ταινία του «Cory car» είναι μια θαυμάσια ταινία ενηλικίωσης που φέρνει δύο πιστρικάδες στο στόχαστρο ενός διεφθαρμένου μπάτσου (ο Κέβιν Μπέικον στο ρόλο) όταν του κλέβουν κατά λάθος το περιπολικό–, ο Τομ Χόλαντ βρίσκεται πολύ κοντά στην αρχετυπική εικόνα του Σταν Λι, δημιουργού του ήρωα. Είναι ένας μπερδεμένος 14χρονος (15χρονος σύμφωνα με τον ίδιο για να πλησιάζει πιο κοντά στην ηλικία της αγαπημένης του Λιζ που βρίσκεται στην τρίτη λυκείου), μια ρομαντική ψυχή που ανακατεύει το στίλ του nerd με το σουλούπι του σουπερ ήρωα, αλλά συνήθως τα κάνει μαντάρα. Ειδικά στον εντοπισμό και τη σύλληψη κακών. Το μεγαλύτερο κατόρθωμά του δε, είναι πως έκλεψε την ασίδα του Κάπτεν Αμερική! Ο Πίτερ λοιπόν βρίσκεται υπό στην επίβλεψη του Iron man (κατά κόσμο Τόνι Σταρκ και κατά σινεφίλ Ρόμπερτ Ντάουνι Τζιούνιορ) μέχρι να βρει τον πραγματικό εαυτό του. «Δεν καταλαβαίνεις ότι είμαι ένα τίποτα χωρίς αυτή τη στολή» λέει κάποια στιγμή ο μπερδεμένος και γεμάτος οργή τινέιτζερ ήρωας στον μέντορά του αλλά η απάντησή του Σταρκ (που είναι ένα είδος πατρικής φιγούρας για εκείνον) βάζει τα πράγματα στη θέση τους: «Αν είναι όντως έτσι τότε δεν αξίζεις να φοράς αυτή τη στολή». Μια από τις πιο πρωτότυπες (επιτέλους βλέπουμε την εφηβεία και κυρίως το χρονικό ενηλικίωσης ενός σουπερ ήρωα, κάτι που στο παρελθόν μόνο ο Σαμ Ράιμι είχε δοκιμάσει πριν από καμιά δεκαπενταριά χρόνια) ταινίες που έχει βγάλει το Χόλιγουντ τελευταία, δείχνοντας πώς πρέπει να γίνεται η προσαρμογή στο σήμερα ενός αρχετυπικού μύθου σαν αυτόν. Γεμάτη φρεσκάδα, συναίσθημα αλλά και πολιτικά τεκμηριωμένη ταινία (δείτε μόνο το background του κακού που υποδύεται ο Μάικλ Κίτον και κυρίως τα αίτια που τον οδηγούν στην παρανομία) που οδηγεί το μύθο του Spiderman σε τόσο απρόβλεπτα και ευφάνταστα μονοπάτια που θα κάνει σοβαροφάνεις ή δηκτικούς σκηνοθέτες σαν τους Σνάνιντερ και Έιμπραμς να σκίσουν τα σενάρια των επόμενων ταινιών τους και να φορέσουν στους ήρωές τους νέα κοστούμια. Η επιστροφή του Spider-Man σε μονοπάτια αθωότητας (η ταινία αυτή είναι κυρίως ένα χρονικό ενηλικίωσης), εσωτερικής αναζήτησης και αυθεντικότητας, τους δείχνει όχι μόνο το δρόμο αλλά και τον τρόπο.

«Είναι αλήθεια; Όντως έκλεψε την ασίδα του Κάπτεν Αμερική;»

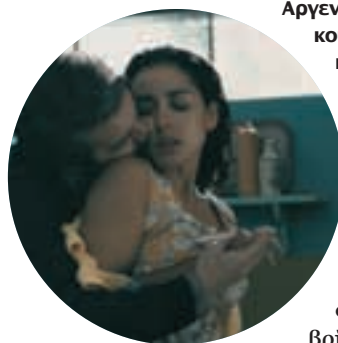
(«Spider-Man: Επιστροφή στον τόπο του»)

Ο πιλότος *** (KOBLIC)

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Σεμπάστιαν Μπόρεντζαϊν **ΠΑΙΖΟΥΝ:** Ρικάρντο Νταρίν, Οσκαρ Μαρτίνεζ, Ινμα Κουέστα

Αργεντινή, 1977. Η στρατιωτική δικτατορία εκτελεί πολιτικούς κρατούμενους ρίχνοντάς τους στη θάλασσα από πολεμικά αεροσκάφη. Ο πιλότος Τόμας Κόμπλικ, όταν συνειδητοποιεί τη μοίρα των επιβατών του, αρνείται να συνεργαστεί με το καθεστώς και κρύβεται σε ένα απομονωμένο χωριό, όπου κρύβει την πραγματική του ταυτότητα...

Ντελικάτη, μινιμαλιστική αλλά και αιχμηρή ματιά πάνω στο χουντικό παρελθόν της Αργεντινής, με έναν ήρωα που πασχίζει να διατηρήσει την ανθρωπιά και την αξιοπρέπειά του. Καθώς βρίσκεται σε ένα από τα πιο κρίσιμα σταυροδρόμια της ζωής του, ο Κόμπλικ ανακαλύπτει και πάλι την ελπίδα για την επόμενη μέρα (χάρη στον έρωτα για την όμορφη σύζυγο του βίαιου βενζινοπώλη) αλλά γνωρίζει πως η ευτυχία του εξαρτάται από την οριστική ρήξη με την άγρια και διεφθαρμένη Αργεντινή, που εκπροσωπεί ο γλοιώδης αστυνομικός της περιοχής. Μια δυνατή πολιτική αλληγορία, με συνταρακτικές εικόνες (η πτώση από το αεροπλάνο των ζωντανών αντιφρονούντων είναι ένας εφιάλτης που έρχεται διαρκώς στον ύπνο του πρωταγωνιστή), αυθεντικό σασπένς, μερικές μικροεκπλήξεις που φέρνουν τούμπα τον προβλέψιμο κατά τ' άλλα σεναριακό ιστό κι ένα ονειρικό α λα γουέστερν φινάλε βγαλμένο από τις πιο μύχιες σκέψεις ενός Λεόνε ή ενός Σίγκελ.

- ★ ΑΔΙΑΦΟΡΗ
- ★★ ΜΕΤΡΙΑ
- ★★★ ΚΑΛΗ
- ★★★★ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ
- ★★★★★ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ

☞ Αν περιμένεις πολύ θα ζαρώσεις σαν βερίκοκο εισαγωγής στο σούπερ μάρκετ! («Απρόσμενος έρωτας»)

ΑΚΟΜΗ

>>>Στις επανεκδόσεις της εβδομάδας ο «Υπηρέτης» (** ½) (*The servant*) του Τζόζεφ Λόουζι με τους Ντερκ Μπόγκαρτ και Τζέιμς Φοξ να αποτελούν το ζευγάρι αφεντικού και υπηρέτη, είναι μια δημιουργία για την «εθελοδοουλία» όπως αποκαλούσε ο ίδιος ο δημιουργός το θέμα της ταινίας του, βασισμένης στο σενάριο του Χάρολντ Πίντερ και με έμφραση στην αυτοκαταστροφική –ερωτική και εξουσιαστική μαζί– φύση των ηρώων του >>> Η ιταλική κωμωδία από το 2011 «**Τι όμορφη μέρα Θεέ μου!**» (*) του Τζέναρο Νουνζιάντ μας επανασυστίνει το σπαρ της ιταλικής κωμωδίας Κέκο Ζαλόνε, πρωταγωνιστή του «Πού πάω Θεέ μου;», που έσπασε πέρα τα ταμεία όπου κι αν προβλήθηκε >>> Το μεξικανικό «**Πώς να γίνεις λατίνος εραστής**» (*0-μπδέν*) είναι ο ορισμός της κακόγουστης, ανεγκέφαλης κωμωδίας με πρωταγωνιστή τον Πουτζίνιο Ντερμπέζωζ Μάξιμο, ένα λατίνο καρδιοκατακτητή που πάντοτε στη ζωή του είχε ένα και μόνο όνειρο: να ζει πλούσια, χωρίς να χρειάζεται να δουλέψει ούτε μια μέρα. Και για πολλά χρόνια τα κατάφερε, αποπλανώντας πλούσιες ηλικιωμένες γυναίκες.

Η αποπλάνηση ** (THE BEGUILED)

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Σοφία Κόπολα ΠΑΙΖΟΥΝ: Νικόλ Κίντμαν, Ελ Φάνινγκ, Κρίστεν Νταντσοτ, Κόλιν Φάρελ

Κατά τη διάρκεια του αμερικανικού εμφύλιου, ένας πληγωμένος στρατιώτης των Βορείων βρίσκεται καταφύγιο σε ένα σχολείο θηλέων οικότροφων στη Βιρτζίνια. Η αντρική παρουσία προκαλεί αναστάτωση στο γυναικείο μικρόκοσμο, με το σεξουαλικό στοιχείο να αποτελεί την αιχμή του δόρατος.

Το ριμέικ του «Καταζητούμενου» (1972) του Ντον Σίγκελ με τον Κλιντ Ίστγουντ στον πρωταγωνιστικό ρόλο δίνει την ευκαιρία στη Σοφία Κόπολα να κερδίσει το βραβείο σκηνοθεσίας στις Κάννες χάρη στην ατμοσφαιρική και ενίοτε λυρική ματιά της αλλά όχι και την καινοτομία ή ριζοσπαστική άποψη της γύρω από το στόρι. Από τη θυγατέρα του Κόπολα περιμέναμε να δούμε μια άλλη ανάγνωση του Αμερικανικού Εμφύλιου Πολέμου και κυρίως μια ισχυρή δήλωση γύρω από τη θέση της γυναίκας κατά την περίοδο αυτή. Δυστυχώς μας διαψεύδει αφομοιώνοντας μια βαρετή και ανούσια οπτική που θυμίζει ριμέικ των δικών της «Αυτόχειρων παρθένων» με μια γερή δόση ναφθαλίνης, ενώ και η άστοχη ερμηνεία του Φάρελ είναι βγαλμένη θαρρείς από άλλες ταινίες καθώς με θύμισε κάπως την ιλαροτραγική ερμηνεία του στον «Αστακό»!

Απροσδόκητος έρωτας **½ (HAMPSTEAD)

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Τζόελ Χόπκινς ΠΑΙΖΟΥΝ: Νταϊάν Κίτον, Μπρένταν Γκλίσον, Πίτερ Σίνγκ, Χιου Σκίνερ, Λέις Ακποτζαρο, Ελιζαμπεθ Κόνμποι, Τζέιμς Νόρτον, Λέσλι Μάνβιλ

Μία αμερικανίδα χήρα που δυσκολεύεται να βρει νόημα στη ζωή της θα γνωρίσει ένα μυστηριώδη μοναχικό άντρα που ζει στο Χάμπστεντ και μαζί θα αντιμετωπίσουν εκείνους που θέλουν να τον διώξουν και να κατεδαφίσουν το φτωχικό σπίτι του.

Δύο ερμηνευτές σπουδαιάς κλάσης –οι φαινομενικά αταίριαστοι Νταϊάν Κίτον και Μπρένταν Γκλίσον στο τέλος καταφέρνουν να δείχνουν ότι έχουν κώδικα επικοινωνίας και χημεία μεταξύ τους– δίνουν πνοή και υπόσταση σε ένα στόρι που δεν είναι ακριβώς αδιάφορο αλλά σίγουρα δεν τους βοηθάει να γίνουν κάτι περισσότερο από αποτελεσματικοί στην επίτευξη των στόχων τους. Κι αυτό επειδή η ρομαντική κωμωδία που σκιστόαρει ο Τζόελ Χόπκινς περιέχει όλα τα σχηματικά εργαλεία ενός love story, ενταγμένα πάντως στη λογική του κουνήματος του δαχτύλου σε καταστάσεις που δείχνουν το απάνθρωπο πρόσωπο της μοντέρνας ζωής (οι κεραίες της κινητής τηλεφωνίας, τα μεσιτικά συμφέροντα και άλλες κοινοτυπίες σε ρόλο κακών) συν τη διδακτική αφήγηση του σεναρίου περί μιας δεύτερης ευκαιρίας στη ζωή που φεύγει.

ΒΙΒΛΙΟ

Επιμέλεια:
ΑΓΓΕΛΙΚΗ
ΜΠΙΡΜΠΛΗ

Το ευφυέστερο μυθιστόρημα για την τρομοκρατία

Και ταυτόχρονα για τα πάντα, από γυμνισμό μέχρι μύθους

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΥΣΣΑ

Σημαντική αναφορά σε μια μελλοντική Ιστορία της μεταπολιτευτικής Νεοελληνικής Λογοτεχνίας θα πρέπει να κερδίσει ο **Νώντας Παπαγιάννης**, συγγραφέας του μυθιστορήματος «**Η Ιστορία του Waldo Wakerloo**», που βγήκε μόλις από τις εκδόσεις Περίπλους - Διονύσης Βίτσος, εφόσον βέβαια υπάρξει τέτοια Ιστορία κι εφόσον αυτός/ή που θα τη συντάξει θα είναι άνθρωπος ανοιχτόμυαλος, που δεν θα φοβηθεί να αναμετρηθεί με το πολιτικά μη ορθό, το πρωτότυπο, το προκλητικό, το εκτός κλισιέ.

Η ΥΠΟΘΕΣΗ

Η βασική υπόθεση του βιβλίου είναι απλή και ευσύνοπτη. Το 1973-4 η αριστεριστική Αυτόνομη Σοσιαλιστική Οργάνωση (ΑΣΟ) εκτελεί δύο βασανιστές και στη συνέχεια «ανοίγει» στη νέα γενιά: στρατολογεί σχεδόν αποκλειστικά φοιτητές και φοιτήτριες της Νομικής Αθήνας, οι οποίοι εκπαιδεύονται στο Λίβανο και στην Ανατολική Γερμανία και, στη συνέχεια, διεισδύουν στον κρατικό μηχανισμό σαν δικαστές, εισαγγελείς αλλά και στελέχη της αστυνομίας και αξιωματικοί του στρατού. Ταυτόχρονα, η ΑΣΟ, οργανωμένοι σε πέντε βασικές αθηναϊκές αχτίδες,

προχωρεί σε εκτελέσεις ενοχλητικών προσώπων που είχαν ιδιότητες όπως μπάτσος, δικαστής, εσατζής, ακροδεξιός, караβανάς, φαλλοκράτης (!), εργοδότης, κνίτης (!), ποινικός πρώην θανατοποινίτης, δημοσιογράφος, πολιτικός, εισαγγελέας, δικηγόρος και όχι μόνο.

Αλλά τον Μάη του 2004 η οργάνωση, ενώ έχει σχεδιάσει να διαλύσει τους Ολυμπιακούς της Αθήνας, αποκαλύπτεται,

εν μέρει από ένα τυχαίο γεγονός στην Αθήνα κι εν μέρει από την ανάγνωση αρχείων της Στάζι (η μυστική αστυνομία της Ανατολικής Γερμανίας). Τότε τα μέλη της και, ιδίως, οι επικεφαλής των πέντε αχτίδων διαφεύγουν. Ο Waldo Wakerloo, προσωπείο που έχει υιοθετήσει κάποιος από τους πρωταγωνιστές της ΑΣΟ σταδιοδρομώντας και πλουτίζοντας σαν πεζογράφος και ποιητής,

δεν πιάνεται ποτέ.

ΤΕΧΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Χρονολογικά, το βιβλίο φτάνει μέχρι το 2010, ενώ σε γενικές γραμμές η αφήγηση είναι γραμμική και χαρακτηρίζεται από κορυφώσεις. Εξάλλου ο αφηγητής είναι κατά περίπτωση είτε παντογνώστης με τρίτο-πρόσωπη αφήγηση, είτε αυτόπτης και αυτόκοος στο «παραδοσιακό καφενείο» (αναγνωρίζονται εύκολα οι «Μουριές» της Χ. Τρικούπη και Βαλτετσίου). End of story.

ΤΟ ΥΦΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΤΕΡΟΚΛΗΤΟ ΥΛΙΚΟ

Πέρα από την υπόθεση, ό,τι κάνει το βιβλίο δείγμα ευφυούς λογοτεχνίας είναι ένα επιπλέον δίδυμο:

Πρώτο, το ύφος του. Συνδυάζονται χιούμορ, μιξοκαθαρεύουσα, αυτοσαρκασμός, κοφτό γράψιμο (ειδικά κατά την καταγραφή των εκτελέσεων), υπέροχοι τίτλοι κεφαλαίων, η επαναλαμβανόμενη φράση δε χάνεις τίποτα «να τηρείς τους συνωμοτικούς κανόνες», παρεμβάσεις του συγγραφέα (μέχρι που αποκαλεί «τσιγγούνη» (sic) τον εκδότη του) κ.λπ.

Δεύτερο το ετερόκλητο του υλικού του, που αντανακλά δημιουργικά εμμονές του συγγραφέα. Ενυπάρχουν και συνυπάρχουν θέσεις για το γυμνισμό, φωτογραφίες, μουσική (και παρτιτούρα), προκηρύξεις και έντυπα της εποχής, κριτική για τον υπαρκτό σοσιαλισμό, μια πινακοθήκη εύκολα αναγνωρίσιμων δημόσιων προσώπων (πολλά από τα οποία εκτελούνται – αν και ο συγγραφέας επισημαίνει στην αρχή ότι κάθε ομοιότητα με υπαρκτά πρόσωπα είναι τυχαία), ένα χρονικό της μεταπολίτευσης από τη σκοπιά του αναρχοαυτόνομου χώρου, ποίηση, ποικίλοι μύθοι και η ανατροπή τους, ποικίλοι «μαλάκες» επίσης (πολλά κεφάλαια έχουν τη σχετική λέξη στον τίτλο τους), αριθμομεμονικές αναφορές (χαρακτηριστικός ο τρόπος αρίθμησης των κεφαλαίων, τα οποία, παρεμπιμπόνητως, είναι 114), προσωπικά σημειώματα, πολλή και λεπτομερής Αθήνα αλλά και τόποι του εξωτερικού (ειδικά εκεί όπου οι τρομοκράτες διαφεύγουν κ.λπ.), γλωσσικές και γλωσσολογικές παρατηρήσεις, ένα περίεργο μείγμα που κατά τη γνώμη μου συγκεραζεί αναρχοφιλευθερισμό – αστικό δημοκρατισμό – φιλοτρομοκρατική στάση, θέσεις για πολλά ιστορικά γεγονότα, το μυθιστόρημα «Finis USA» στο οποίο οι ΗΠΑ κομματιάζονται (με το σχετικό χάρτη, φυσικά), τρομερές υποσημειώσεις για τα πάντα, και πολλά άλλα. Όλα όμως εννοχηστρωμένα επιτυχώς, σα μακεδόνικη σαλάτα.

ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ

Με λίγα λόγια, είναι ένα βιβλίο που θα κάνει σοφότερους/ες όσους/ες το διαβάσουν, προκαλώντας ταυτόχρονα χαμόγελο, γενώντας προβληματισμούς και προσφέροντας απλόχερα γνώση. Γιατί ο συγγραφέας, εκτός των άλλων, είναι και γνώστης του λεγόμενου «χώρου» και σοφός.

Υ.Γ. Αλλά ποιος είναι αυτός ο Νώντας Παπαγιάννης; Εδώ έχουμε το εκκωφαντικό ντεμπούτο ενός προσώπου δίχως βιογραφικά στοιχεία στο βιβλίο.

Παρίσι στον Κύβο

Το πρώτο βιβλίο της **Βίκυς Μωραγιάννη** κυκλοφορεί από τις εκδ. Bell

Μέσα από τα μάτια τριών κοριτσιών που θα βρεθούν στην Πόλη του Φωτός για μεταπτυχιακές σπουδές και με τον αναγνώστη να μπει βγαίνει από το μυαλό της μίας στο μυαλό της άλλης, με ρυθμό κινηματογραφικής ταινίας, το «Παρίσι στον Κύβο» είναι ένα σύγχρονο μυθιστόρημα, κάποιες (πολλές) φορές ξεκαρδιστικό, κάποιες άλλες νοσταλγικό και συγκινητικό.

Τα τρία κορίτσια

Αλίκη

Παιδί των βορείων προαστίων, πολυλογού, καλόκαρδη κι ενθουσιώδης, συχνά υπέρ το δέον. Δύο είναι τα όνειρά της: να γίνει διάσημη – δεν ξέρει ακριβώς σε τι, αλλά έχει όλο τον καιρό μπροστά της να το ανακαλύψει – και να παντρευτεί τον μεγάλο της έρωτα, τον Κωνσταντίνο.

Μαρίνα

Μοναχοπαίδι με

σοσιαστικής οικογένειας του Πειραιά, υπεύθυνα, έξυπνη, αυτοσαρκαστική και πνευματώδης. Άριστη μαθήτρια, μεγαλωμένη «με γαλλικά και πιάνο», αυτό που αποζητά είναι να αποκτήσει επιτέλους την ανεξαρτησία της ξεφεύγοντας, για πρώτη φορά, από την ασφυκτική αγάπη της... Μανούλας.

Νατάσσα

Γεννημένη στο Περιστέρι, ντόμπρα και δυναμική, έχει αδυναμία στα βιβλία, στα στριφτά τσιγάρα, στο αλκοόλ και στους άντρες που κάνουν έρωτα με το μυαλό της. Αθυρόστομη και κυνική, αλλά ταυτόχρονα ευαίσθητη, έφυγε από το σπίτι της πολύ νωρίς για να σταθεί στα πόδια της μόνη της, κι αν υπάρχει μία λέξη που τη χαρακτηρίζει αυτή είναι το πάθος.

Νέες εκδόσεις

Η γάτα του Άρνολντ, Απόστολος Λαγαρίδης, εκδ. Παράξενες Μέρες

Το νέο μυθιστόρημα του τρεις φορές βραβευμένου από την Πανελλήνια Ένωση Λογοτεχνών συγγραφέα περιγράφεται ως μία παραμόρφωση, ένας μετασχηματισμός, μια προσομοίωση, μια γκαλερί τεράτων, μια τοπολογία στο σκοτάδι και τελικά ένα μυθιστόρημα που επιχειρεί να εξερευνήσει το χάος της ανθρώπινης ψυχής. Όλα ξεκινούν όταν ένας μαθηματικός, με ειδίκευση στις προσομοιώσεις, ξυπνάει μέσα στο απόλυτο σκοτάδι έχοντας χάσει φαινομενικά την όρασή του...

ΜΟΥΣΙΚΗ

Μαρίνα Σάττι Η πολυσυζητημένη φωνή σε ένα πρότζεκτ γένους θηλυκού

Ακούμε Φονές στον Κήπο του Μεγάρου

Οκτώ κορίτσια που αγαπούν τη μουσική από διάφορα μέρη και πλάτη του κόσμου επιλέγουν μερικά από τα πιο όμορφα πολυφωνικά τραγούδια σε μια ξεχωριστή συναυλία στον Κήπο του Μεγάρου με οδηγό τη Μαρίνα Σάττι, στη μοναδική της ζωντανή εμφάνιση στην Αθήνα φέτος το καλοκαίρι.

8 γυναικείες φωνές, οι Ειρήνη Αραμπατζή, Ευγενία Λιάκου, Ερασμία Μαρκίδη, Άννη Ντουμούζη, Έλενα Παπαδημητρίου, Ελένη Ποζατζίδου, Βιργινία Φραγκούλατζη και Μαρίνα Σάττι απαρτίζουν το ιδιαίτερο πολυφωνικό σύνολο Φονές, ζωντανεύοντας ακούσματα από μουσικές του κόσμου με συνοδεία πνευστών

και μπάσου και κρουστών. Ξεκίνημα γεμάτο ένταση από τους Jusu Foli & Senegal Rhythm με 4 καλλιτέχνες από Σενεγάλη και Ελλάδα (Ndioba Ngom, Ass Thiam, Γιώργος Χριστάκης, Jeffrey Diop), που πιστεύουν ότι όλα είναι ρυθμός, όλα είναι μουσική και κλείσιμο της βραδιάς από τη Μαρίνα Σάττι, το κορίτσι της πιο ακουσμένης «Μάντισσας». Του κόσμου οι μουσικές με οδηγό τη φωνή.

- Γιώργος Δημητρακόπουλος

INFO

Κήπος Μεγάρου Μουσικής, Έναρξη: 21.00. Είσοδος €10 (προώληση), €12 (ταμείο). Προώληση: πληροφορίες 2107282333 και megaron.gr. Στις 12/7.

ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ
ΔΙΣΚΟΙ

Schoolwave

Η μεγάλη μαθητική και φοιτητική γιορτή κατά της πλήξης

24 μαθητικά συγκροτήματα & guests
στο Πάρκο Σταύρος Νιάρχος με ελεύθερη είσοδο

Μετά από 13 χρόνια, το Schoolwave είναι το καθιερωμένο ραντεβού του καλοκαιριού που σηματοδοτεί το τέλος της σχολικής χρονιάς. Από την Κέρκυρα μέχρι τα Χανιά, μαθητικά και φοιτητικά συγκροτήματα από ένα διευρυμένο μουσικό φάσμα πρωταγωνιστούν επί σκηνής σε ένα έργο που γράφουν οι ίδιοι και όχι οι μεγάλοι γι' αυτούς. Στη σκηνή για το φετινό Schoolwave (7-9/7) θα ανέβουν 24 συγκροτήματα, ενώ μαζί τους θα συμπράξουν γνωστά ονόματα όπως οι Deckshades και η Stella (7/7), οι Planet of Zeus (8/7) και οι Broken Radio και Bailemos (9/7). Έναρξη: 19.00.

-Γ. Δημητρακόπουλος

Pop: Η αποθέωση του μετρίου

Όταν το καλό γίνεται σπουδαίο και το συμπαθές αποσπά διθυράμβους

Δημοσιογράφοι του κιού, ημιμαθείς κριτικοί, αμετροεπείς κολουμνίστες, μπλόγκερ για κλάματα και υστερικοί-γράφω απ' όλα και για όλα- φιλότεχνοι, εγχώριοι αλλά και ξένοι, μοιράζουν υπερθετικούς με το κιλό και ενθουσιάζονται με το μέτριο, το στοιχειώδες, το καλό και το συμπαθές. Με χαρακτηρισμούς όπως «σπουδαίο άλμπουμ», «εξαιρετική παράσταση», «μοναδική ερμηνεία», «συγκλονιστική εμπειρία», συχνά αποθεώνεται η συμπαθής μετριότης. Αν δε πεθάνει κάποιος δημοφιλής (και απλώς καλός), τότε γονατιστοί σπεύδουν να τον θυμιάσουν για το «σπουδαίο έργο που άφησε πίσω του», για τις «μοναδικές ερμηνείες του», για το «σκηνικό του ήθος», για «τα τραγούδια του που θα μείνουν αξέχαστα».

Και για να το περιορίσω στους δίσκους εν προκειμένω, διαβάζω τόσο συχνά ενθουσιώδη κείμενα-ελληνικά και ξένα- για άλμπουμ απλώς καλά ή συμπαθή, που είναι πράγματι εντυπωσιακό και λυπηρό συνάμα γιατί δείχνει ανθρώπους που δεν έχουν ιδέα από τη μουσική ιστορία της pop κουλτούρας. Πολλοί γραφιάδες κάθε είδους νομίζουν ότι η τέχνη είναι αυτό που οι ίδιοι ξέρουν ή αντιλαμβάνονται κι όχι αυτό που πραγματικά είναι. Η αποθέωση της ημιμάθειας είναι η προκρούστια λογική ότι υπάρχει μόνο όσα ο γράφων γνωρίζει και αντιλαμβάνεται. Ότι δεν γνωρίζει, απλώς δεν υ-

πάρχει... Αυτό το φαινόμενο έχει πάρει μεγάλη έκταση και η αποθέωση του απλώς καλού γίνεται ένας χαμπλός πήχης που μπορούν εύκολα να υπερβούν πολλοί αλλά, όπως όλοι ξέρουμε, το συμβατικό τρώει τα σωθικά της τέχνης.

VARIOUS ARTISTS

Του ΜΑΚΗ ΜΗΛΑΤΟΥ

Lorde - *Melodrama*

Ο ενθουσιασμός της διεθνούς κριτικής τον έχει προβιάσει ήδη σε ένα από τα άλμπουμ της χρονιάς. Ο 2ος δίσκος της νεαρής Νεοζηλανδής Ella Yelich - O'Connor έχει πολλά στοιχεία για να είναι καλός και να ξεχωρίζει από τον mainstream pop πολτό της σάχλας

και της ανοπισίας, αλλά επειδή «στους τυφλούς βασιλεύει ο μονόφθαλμος» δεν σημαίνει πως είναι και σπουδαίος. Η teenager στιχουργία του 1ου δίσκου έχει εγκαταλειφθεί για μια πιο ενήλικη θεώρηση καταστάσεων και σχέσεων: «*limelight/lose my mind*» - «*I do my makeup in somebody else's car*» - «*I'll give you my best side/tell you all my best lies*» - «*I let the seasons change my mind*», στιγμιαία υπάρ-

χει μία αύρα από Kate Bush και Bjork, το μουσικό μέρος είναι φροντισμένο στη λεπτομέρεια, με πολλές «κατασκευαστικές» ιδέες και εγκεφαλικά παραγωγή αλλά με μελωδίες που τις παίρνει εύκολα ο αέρας.

Beth Ditto - *Fake Sugar*

Η σόλο απόπειρα της τραγουδίστριας των Gossip έχει όλα τα συστατικά και την ένταση της πληθωρικής της παρουσίας με ένα pop/punk attitude, που παραμένει όμως πάντα μέσα σε συμβατικά πλαίσια και είναι μόνο οι φωνητικές της ικανότητες που δίνουν μια καλύτερη ζωή στα τραγούδια της.

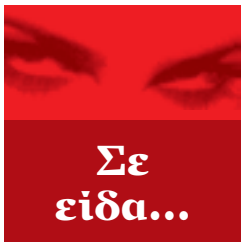

The Raveonettes - *2016 Atomized*

Την περασμένη χρονιά κυκλοφορούσαν ένα τραγούδι το μήνα, στο γνωστό στιλ του λίγο απ' όλα και τίποτα, και φέτος αποφάσισαν να τα συγκεντρώσουν και να τα βγάλουν σε ένα άλμπουμ. Μπορεί κι εμείς να μη γίναμε «Δανία του Νότου» εντωμεταξύ, αλλά κι αυτοί που είναι δεν κατάφεραν να μας κάνουν καλύτερους ούτε τους 12 μήνες του '16 αλλά ούτε και το '17 συνολικά. Απορώ γιατί τους «αποθεώνουμε» κι εδώ στην Ελλάδα. Αλλά θα μου πεις, εδώ «αποθεώνουμε» την LP...

Γράψε για το ΣΕ ΕΙΔΑ (μέχρι 20 λέξεις) και στείλε το με SMS: AVSE κενό και το μήνυμά σου στο 19400. Αριθμοί κινητών θα δημοσιεύονται μόνο εάν είναι ίδιοι με το νούμερο του αποστολέα. Χρέωση SMS €0,31 με ΦΠΑ (Mediatel - Τηλ παραπόνων: 2142148020)

ΓΚΑΖΙ

Έξω από την Τεχνόπολη μοίραζες φυλλάδια για την «Ριάφ». Ψηλός, Ξανθός με γυαλιά, σε έψαχνα μετά αλλά σε έχασα...

608

Πέμπτη μεσημέρι, εγώ ψηλός, μελαχρινός, φορούσα άσπρο μπλουζάκι, εσύ μαύρο

τιραντάκι, όμορφη μελαχρινή, με κοίταξες στα μάτια. Πάρε 6931391300

ΜΕΤΡΟ

Γλυκιά κυρία από Πόρτο Ράφτη, μιλήσαμε Πέμπτη 28/6 10:30. Θέλω να σε ξαναδώ εκτός του Μετρό kantras0@gmail.com

Γράψε για το ΞΕΡΕΙΣ ΕΣΥ (μέχρι 20 λέξεις) και στείλε το με SMS: AVSE κενό και το μήνυμά σου στο 19400. Αριθμοί κινητών θα δημοσιεύονται μόνο εάν είναι ίδιοι με το νούμερο του αποστολέα. Χρέωση SMS €0,31 με ΦΠΑ (Mediatel - Τηλ παραπόνων: 2142148020)

Θα μείνει πολύ ακόμα η μπρέρα σου εδώ; Το λέω γιατί νομίζω πως στη βράση κολλάει το σίδερο.

Θα πρέπει να το γνωρίζεις πως δεν μου είναι καθόλου εύκολο να συναντιέμαι με τον νυν σου. Αχ κι αν ήξερε...

Για να καταχωρίσετε μια αγγελία επικοινωνήστε με το 210 3617.369 (11.00-18.00) Χρεώσεις: € 34 οι 20 πρώτες λέξεις και € 0,35 κάθε επιπλέον. Αγγελία σε πλαίσιο: € 45.

Σε γνωρίζω...

Αβαντάζ. Αριστοκρατική 35χρονη κάτοχος σχολής Χορού στα Β. προάστια, ψηλή, μελαχρινή, με σπουδές στο εξωτερικό, €5.000 μηνιαίως, 3 διαμερίσματα, επιθυμεί γνωριμία γάμου. «Πάππας», Ομήρου 38, Κολωνάκι, 210 3620.147, www.pappas.gr

Γεια σου, Μυρτώ. Σου στέλνω, γιατί βρίσκομαι ίσως σε ένα βούρκο, που με έσπρωξα με τα ίδια μου τα χέρια. Δεν μπορώ να μιλήσω σε κανέναν γι' αυτό που ζω. Νιώθω λες και είμαι πρωταγωνίστρια του Σειρηνάκη. Ζω κάτι το οποίο δεν το θέλω, αλλά το επιδιώκω. Συμφοιτητής και γείτονας. Ο χειρότερος συνδυασμός. Δεν μπορώ να τον αποφύγω ούτε καν όταν πηγαίνω τουαλέτα. Γιατί κοιτάει ακριβώς στο μπαλκόνι του. Καταλαβαίνεις το δράμα που ζω. Μπαίνω αμέσως στο ζουμί... τον γνώρισα στη σχολή. Η διαφορά ηλικίας (είμαι μεγαλύτερή του περίπου 4 χρόνια) σε συνδυασμό με το παράνομο και τη σχέση που έχουμε στη σχολή διεγείρει όλες μου τις αισθήσεις. Ένα βράδυ περνάω από το σπίτι του για να πάρω σημειώσεις. Καθόμαστε, πίνουμε αλκοόλ και μετά από λίγο βρισκόμαστε να κυλιόμαστε στα πατώματα. Το βράδυ ήταν τόσο υποσχόμενο, που ήθελα να συνεχιστεί. Αυτός εξαφανίστηκε, μετά από αυτό. Μετά από λίγο καιρό, βρισκόμαστε ξανά για σημειώσεις και καταλήγουμε να κάνουμε σεξ. Αυτό συνεχίστηκε 2-3 φορές. Την τελευταία φορά μου ζήτησε να κάνουμε κάτι πιο extreme στο κρεβάτι. Κατάλαβα ακριβώς πού το πήγαινε, γιατί είχαμε δοκιμάσει ότι πιο kinky. Ήθελε να κάνουμε παρτούζα. Το δέχτηκα. Κάλεσε ένα φίλο του. Πέρασα απαίσια. Ήταν ό,τι χειρότερο έχω κάνει. Μη μακρηγορώ. Από εκείνο το βράδυ έχουμε κάνει άλλες 3 φορές παρτούζα. Θέλω να το σταματήσω αυτό, αλλά όχι το σεξ μαζί του. Έχω την εντύπωση πως έχει φτιαχτεί τόσο πολύ με τις παρτούζες που δεν ξέρω έως πού θα φτάσει.

Φαντάζομαι ότι μία, δύο, τρεις, πέντε, δέκα, ε κάποια στιγμή δεν θα σας παίρνει άλλο να περνάτε απαίσια, οπότε θα πάρετε τα μέτρα σας και τις αποστάσεις σας. Όχι;

Υ.Γ. 1 Σιχαίνομαι να γίνομαι διδακτική και να κουνάω το δάχτυλο αλλά θα γίνω διδακτική και θα κουνήσω το δάχτυλο. Παίρνετε τον εαυτό σας από το κεράκι και τον οδηγείτε κάπου που νιώθει σκατά για να ικανοποιηθεί αφενός ένας άσχετος και αφετέρου η επιθυμία σας για τον άσχετο. Το λένε και «κακοποίηση» στο δικό μου το χωριό.

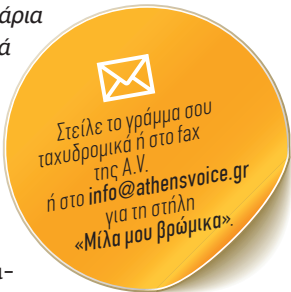
Υ.Γ. 2 Στο χωριό μου επίσης λένε πως η παρτούζα δεν είναι σώνει και καλά θέμα ηθικών αξιών, αλλά κανείς δεν εκτιμάει κάποιον που τον κάνει ό,τι θέλει και δεν έχει καθόλου προσωπικότητα και καθόλου «θέλω» ή «δε θέλω». Τι φοβάστε; Ότι θα χάσετε το σεξ με τον τύπο; Ας το χάσετε. Η μήπως φοβάστε να πείτε «σε γουστάρω. Θέλω να σε βλέπω και να κάνουμε σεξ μόνοι μας. Αν είσαι μέσα είναι οκ, αν όχι άντε γεια».

Μυρτούλα μου, χαιρεται! Είπα και εγώ να σου γράψω, μπας και μου δώσεις καμιά λύση. Είμαι gay και το χαίρομαι. Αλλά το χαίρομαι στα μουγκά. Τι εννοώ με αυτό; Ότι κανείς σχεδόν δεν θέλω να ξέρει ότι είμαι γκέι. Το έχω πει σε 2-3 κοντινούς μου ανθρώπους και παρουσιάζω σε συγγενείς και φίλους την κολλητή μου σαν την επίσημη σχέση μου. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να ζω με το φόβο. Φοβάμαι την ώρα και την στιγμή που θα το μάθουν οι δικοί μου και κυρίως η μπρέρα μου. Αλλά ας μπω στο ζουμί. Έχω κάνει μια σχέση την οποία και πλέον συστήνω στους φίλους μου. Η σχέση μου προέρχεται από στενό οικογενειακό μας κύκλο. Τόσο στενό που οι πατεράδες μας είναι κολλητοί από το σχολείο. Το πρόβλημά μου είναι ότι τώρα έχουμε κανονίσει διακοπές. Οι γονείς μας θα μιλήσουν και προφανώς θα το συζητήσουν. Τι δικαιολογία να βρω, όμως, για να δικαιολογήσω πως βρεθήκαμε στο ίδιο νησί;

Καμιά δικαιολογία. Κανονίσατε να πάτε μαζί διακοπές και τέλος. Αφού υπάρχει οικογενειακή σχέση και γνωρίζετε τόσο καιρό μπορεί άνετα να υπάρχει και φιλία μεταξύ των παιδιών. Κατά τα άλλα, τι υποκριτικές μαλακίες είναι αυτές με την κολλητή σας; Όσο περισσότερο φοβόμαστε, τόσο περισσότερο «μικραίνουμε». Και όσο περισσότερο «μικραίνουμε», τόσο λιγότερο απολαμβάνουμε. Δεν λέω να τρίψετε στα μούτρα της μαμάς σας ότι είσατε γκέι. Απ' την άλλη όμως δεν καταλαβαίνω γιατί πρέπει να ζείτε τόσο κοντά, τόσο παράλληλα με τη μαμά σας ώστε να ξέρει τη ζωή σας και να αναγκάζεστε να επινοείτε σενάρια στρεϊτσούνης. Εκτός αν το πρόβλημα δεν είναι η μαμά κατά βάθος. Δηλαδή, αν ζούσατε μακριά θα ήσασαν οκ να ξέρει το περιβάλλον σας ότι είστε γκέι ή πάλι θα το κρύβατε;

Μυρτώ, ήρθε κι επίσημα το καλοκαίρι! Δεν έχω πρόβλημα για να το λύσεις, όλα είναι υπέροχα και φωτεινά, ο έρωτας θα δώσει τις λύσεις. Μη μιζεριάζετε άλλο. Φιλιάααααααααα

Κάποιος τρώει MDMA πρωινιάτικο και στέλνει γράμματα.

HOT HOT HOT HOT HOT HOT HOT HOT

ΑΚΟΥΣΕ ΤΩΡΑ ΤΙΣ ΠΙΟ ΞΕΣΥ ΕΡΩΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ!

90 91 92 1949

ΚΑΥΤΕΣ ΓΝΩΡΙΜΙΕΣ

90 91 92 1144

Μην διστάζεις... Τηλεφώνησε τώρα!

24 ώρες το 24 ώρο!

90 91 92 1173

ΧΕΙΡΕΣ ΓΑΛΛΙΟΥ ΚΑΥΤΗ ΑΠΟΛΑΥΣΗ!

90 91 92 9152

Παιχνίδια για όλα τα γούστα!

90 91 92 9127

Στενές Επαφές! Μην αργείς!

90 91 92 1162

HOT HOT HOT HOT HOT HOT HOT HOT

ΚΡΙΟΣ (20 Μαρτίου - 19 Απριλίου)

Διάθεση για ερωτικές γνωριμίες

Η είσοδος της Αφροδίτης στους Διδύμους στις 5 σε συνδυασμό με την είσοδο του Ερμή στον Λέοντα στις 6, τονώνει τη διάθεσή σου για ερωτικές γνωριμίες και φλερτ και φέρνει τα ανάλογα αποτελέσματα. Ωστόσο εσένα το μυαλό σου δεν λείει να ξεκολλήσει από αυτά που ήδη σου συμβαίνουν, από τις αλλαγές που βιώνεις στη σχέση σου, στην οικογένειά σου, ακόμη και στο ίδιο σου το σώμα και τον ψυχισμό σου. Ειδικά οι σχέσεις με την οικογένεια και τους συγγενείς εξ αγχιστείας σου παραμένουν ένα θέμα που σου προξενεί προβληματισμό και στεναχώρια.

Είσαι έτοιμος να πάρεις τα πράγματα (και κυρίως τον εαυτό σου) πολύ στα σοβαρά, όταν αυτό που χρειάζεται, είναι να αποδομήσεις τους φόβους, τις ανησυχίες και τις ανασφάλειές σου με χιούμορ και να αποδεχτείς και τις καθυστερήσεις και αναβολές στα επαγγελματικά και οικονομικά σου, αλλά και τις αλλαγές στα προσωπικά σου. Η Πανσέληνος της Κυριακής άλλωστε, δεν σου δίνει κι άλλες επιλογές.

ΤΑΥΡΟΣ (20 Απριλίου - 19 Μαΐου)

Χαλάρωση στη δουλειά, ενασχόληση με προσωπικά

Η είσοδος του κυβερνήτη του ζωδίου σου, της Αφροδίτης, στους Διδύμους δίνει το σύνθημα για να επιβραδύνεις τους ρυθμούς σου, κυρίως στη δουλειά, και μαζί με την είσοδο του Ερμή στον τέταρτο ηλιακό σου οίκο, σε παροτρύνει να ασχοληθείς με απλά, απολαυστικά, καλοκαιρινά πράγματα. Παρά το ότι ακόμη έχεις διάθεση για κόσμο, θέλεις τη βολή σου και προτιμάς το σπίτι σου ή και την παρέα του συντρόφου σου και των παιδιών σου κατ' αποκλειστικότητα. Παράλληλα προς το τέλος της εβδομάδας βλέπεις και μια μικρή βελτίωση στα οικονομικά σου που έρχεται την κατάλληλη στιγμή για να καλύψεις τα έξοδά σου. Η Πανσέληνος της Κυριακής εφιστά ιδιαίτερη προσοχή στις μετακινήσεις σου, αλλά και στο να μη μεταφέρεις τα προβλήματα που μπορεί να έχει η σχέση σου, απαράλλαχτα, σε εκδρομές και διακοπές, όταν αυτές οι τελευταίες μπορούν να αποτελέσουν αιτία για να λυθούν να βελτιωθούν άσχημες καταστάσεις, αν το αποφασίσεις.

ΔΙΔΥΜΟΙ (20 Μαΐου - 20 Ιουνίου)

Γοπητευτικός αλλά αναποφάσιτος

Η είσοδος της Αφροδίτης στο ζώδιο σου, την Τετάρτη, σε καθιστά ιδιαίτερα θελκτικό για το αντίθετο φύλο ενώ παράλληλα σε βοηθάει να σημάνεις τη λήξη σε ερωτικές καταστάσεις που σε ταλαιπώρησαν τον τελευταίο μήνα. Σε συνδυασμό με την είσοδο του Ερμή στον Λέοντα, την Πέμπτη, εγγυάται μια παρέλαση από γνωριμίες, φλερτ και χαλαρή κουβέντα για τα ερωτικά σου και για το πώς ακριβώς μπορείς να ξεμπλέξεις ό,τι έχεις μπλέξει. Αν έχεις σχέση αισθάνεσαι ότι δεν σου πολυγεμίζει το μάτι, όμως καλύτερα να μην κάνεις καμία βιαστική κίνηση τώρα. Παράλληλα, οι μέρες είναι ιδιαίτερα ευεργετικές για τις συναναστροφές με τα αδέρφια σου, ειδικά αν υπάρχουν ζητήματα ακινήτων στη μέση. Εν συνεχεία, η Πανσέληνος της Κυριακής ανοίγει κουβέντες για τα οικονομικά σου μέσα από σχετικές προτάσεις και σχέδια που υπόσχονται να έχουν ευεργετική επίδραση, όμως ταυτόχρονα μιλάει και για εκροή χρημάτων για να καλύψεις υποχρεώσεις ρουτίνας και χρέη σου.

ΚΑΡΚΙΝΟΣ (21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου)

Προβληματισμός για οικογένεια και φίλους

Ενώ αισθάνεσαι δυνατός και κεντραρισμένος στην αρχή της εβδομάδας, η είσοδος της Αφροδίτης στους Διδύμους την Τετάρτη προμηνύει αρκετή εσωτερική αναστάτωση και προβληματισμό για υποθέσεις που αφορούν την οικογένειά σου και το φιλικό σου κύκλο. Κόβεις κάπως ταχύτητα από την Πέμπτη και μετά, αφού ο Ερμής περνώντας στον Λέοντα σου ζητάει να σταματήσεις λίγο και να κουβεντιάσεις τα απλά και καθημερινά πράγματα που σε ευχαριστούν και σου δίνουν ασφάλεια. Παράλληλα δημιουργεί τις συνθήκες για να πάρεις καθυστερούμενα ή χρωστούμενα. Η Πανσέληνος της Κυριακής, η οποία γίνεται στο ζωδιακό σου άξονα, σε υποστηρίζει αν θέλεις να κεντράρεις καλύτερα στον εαυτό σου και την ταξέντα σου, ώστε σε δεύτερο χρόνο να προσεγγίσεις με ανανεωμένη βεβαιότητα τη σχέση ή τα ερωτικά σου εν γένει. Αν δεν κινηθείς προς αυτή την κατεύθυνση οδηγεί σε ένταση, τριβές και τάση να κατηγορείς

μάταια είτε τον εαυτό σου είτε τον απέναντι.

ΛΕΩΝ (22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου)

Με το βλέμμα στις ανάγκες και το μέλλον σου

Η εβδομάδα ξεκινάει με ψυχολογία αρχής εβδομάδας κι εκτός διακοπών, κοινώς ολίγον τι μουντή. Το βασικό ζήτημα εντοπίζεται στα ερωτικά σου όπου η γενικά ανοιχτή και αισιόδοξη τοποθέτησή σου υποσκάπτεται από ερωτική ανασφάλεια, ζήλεια και στη χειρότερη περίπτωση από την ανειλικρίνεια του συντρόφου. Πάντως με την είσοδο της Αφροδίτης στους Διδύμους στις 5 και του Ερμή στο ζώδιο σου στις 6, τα πράγματα αρχίζουν να βελτιώνονται. Στα επαγγελματικά σου, το βλέμμα στρέφεται σε συζητήσεις για μελλοντικά σχέδια που τονώνουν τη δημιουργικότητά σου. Στα προσωπικά σου, βρίσκεις τα λόγια που χρειάζεσαι για να συζητήσεις τις ανάγκες σου. Η Πανσέληνος της Κυριακής υπογραμμίζει αυτό το μοτίβο των φόβων που σε δονούν και ρίχνει φως μέσα σου για να διακρίνεις σκεπτικά και εικόνες του εαυτού σου που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Υποδεικνύει, ως πρώτο βήμα για τη διαχείριση αυτών των φόβων, μία καινούργια αντίληψη του εαυτού σου όχι μόνο ως συναισθηματικού, αλλά και ως αρκούντως λογικής ύπαρξης.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ (23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου)

Η αυτοανάλυση ως χόμπι

Στην αρχή της εβδομάδα πλασάρεσαι κυρίως ως χομπίστας και πολύ καλά κάνεις. Βέβαια τα πράγματα δεν είναι όσο ξέγνοιαστα φαίνονται αφού ένα μεγάλο μέρος του χρόνου που διαθέτεις σε εξωεπαγγελματικές ασχολίες και στους φίλους σου, αφιερώνεται στην κουβέντα για τα ερωτικά σου, τα απωθημένα και το γιατί δεν μπορείς να αισθανθείς ικανοποιημένος ούτε στιγμή. Από τις 6 που ο κυβερνήτης του ζωδίου σου Ερμής περνά στον δωδέκατο ηλιακό σου οίκο, η αυτοανάλυση εντείνεται και τα πολλά λόγια μειώνονται, αφού μαθαίνεις για επαγγελματικά και προσωπικά θέματα που σε αναστατώνουν και δημιουργούν επίσης αρκετό κουτσομπολιό γύρω από το άτομό σου. Η Πανσέληνος της Κυριακής προτείνει ότι πρέπει να ανασκουμπωθείς στη δουλειά για να καλύψεις τα κενά σου και παράλληλα να σταματήσεις να κάνεις ότι δεν βλέπεις τα θέματα στη σχέση σου, την ασάφεια, την ανακρίβεια – και να κάνεις τις απαραίτητες αλλαγές, αν θέλεις να υπάρξει μέλλον.

ΖΥΓΟΣ (22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου)

Δυσκολίες ρουτίνας και ανανεωμένη αισιοδοξία

Σχεδόν απογοητευμένο σε σχέση με τη δουλειά σου σε βρίσκει η αρχή της εβδομάδας, αφού από θεωρία όλα φαίνονται άψογα, στην πράξη όμως τίποτα δεν κάθεται στη θέση που έχεις συνηθίσει. Το πέρασμα του κυβερνήτη του ζωδίου σου, Αφροδίτης, στους Διδύμους την Τετάρτη και του Ερμή στον Λέοντα την Πέμπτη προσθέτουν αρκετή γλύκα στην υπόθεση αφού αποκαλύπτουν καινούργιες ατραπούς επαγγελματικής εξέλιξης και ενισχύουν αισθητά την αισιοδοξία σου. Η Πανσέληνος της Κυριακής προσθέτει ότι καλό θα ήταν να περιμένεις ραγδαίες εξελίξεις που θα σε οδηγήσουν εκεί. Στα προσωπικά σου, βγαίνεις από την έντονα σωματική φάση που προηγήθηκε και αρχίζεις να ασχολείσαι με αντιλήψεις, πεποιθήσεις και νοοτροπίες και το πώς τελικά αυτά παρεμποδίζουν ή δημιουργούν το μέλλον της σχέσης ή υποψηφίας σχέσης σου. Σε ένα πιο απλό επίπεδο, βγαίνεις, χορεύεις και πίνεις κι αναρωτιέσαι (αφού όλα αυτά τα έχεις ξανακάνει) τι είναι το καινούργιο που θα κάνει τη διαφορά.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ (23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου)

Οικονομική στήριξη και πέρασμα στα ενδότερα της σχέσης

Το τερπνόν μετά του ωφελίμου προσπαθείς να συνδυάσεις στην αρχή της εβδομάδας, τύπου μάνιο στη θάλασσα και δημόσιες σχέσεις για τη δουλειά στην παραλία. Παρότι το multi-tasking δεν είναι από τα δυνατά σου σημεία, η ευχαρίστηση και κοινωνική σου διάθεση σε βοηθάνε να προσθέσεις ακόμη και λίγο φλερτ στο μείγμα, αν το θέλεις. Με την είσοδο της Αφροδίτης στο ζώδιο των Διδύμων την Τετάρτη και του Ερμή στον Λέοντα την Πέμπτη, το πράγμα σοβαρεύει ελαφρώς αφού καλείσαι να ασχοληθείς με πιο ορθόδοξο και πρακτικό τρόπο με τα της καριέρας σου και να περιορίσεις τις εξόδους σχεδόν στο αυστηρά επαγγελματικό. Παράλληλα, βέβαια, η Πανσέληνος της Κυριακής σε βοηθάει να βρεις την οικονομική στήριξη που χρειάζεσαι για την υλοποίηση των επαγγελματικών σου σχεδίων, ενώ κατευθύνει την εστίαση της ερωτικής σου ζωής από τις ζευγαρέ εξόδους και τις γνωριμίες σε πιο ουσιαστικές «γνωριμίες» (αλλά κι επαναγνωριμίες) ανάμεσα στα σεντόνια.

ΤΟΞΟΘΗΣ (22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου)

Μίνι ερωτικό χάος με φως στην άκρη του τούνελ

Έχεις αισθανθείς και καλύτερα από ό,τι αισθάνεσαι στην αρχή της εβδομάδας κι ο λόγος για τη συναισθηματική αναστάτωση και τις ανασφάλειες δεν είναι άλλος από την ερωτική σου ζωή και τους παράγοντές της που υπαγορεύουν κάποιου είδους επανατοποθέτηση στα πράγματα. Το πέρασμα της Αφροδίτης στους Διδύμους την Τετάρτη και του Ερμή στον Λέοντα, την Πέμπτη, βελτιώνουν αισθητά την κατάσταση αφού η στόχευσή σου όσον αφορά τα ερωτικά σου αλλάζει, είτε πρόκειται για την υπάρχουσα σχέση σου είτε για αυτό που επιδιώκεις και το αποτέλεσμα είναι απελευθερωτικό. Η Πανσέληνος της Κυριακής υπογραμμίζει το μοτίβο αυτό, ενώ εφιστά την προσοχή σου σε οικονομικές συμφωνίες και συνεργασίες που εμφανίζονται γιατί μπορεί να σε φέρουν ενώπιον παρελθουσών εκκρεμοτήτων σου. Ταυτόχρονα προειδοποιεί ότι η οικονομική στήριξη από το σύντροφο, την οικογένεια ή τον ευρύτερο συγγενικό κύκλο ίσως τελικά δημιουργεί μεγαλύτερα προβλήματα από ό,τι επιλύει. Αισθάνεσαι γενικά αστήρικτος, όμως καλείσαι να συνειδητοποιήσεις ότι αυτό συμβαίνει απλώς γιατί τα πράγματα αλλάζουν ριζικά μέσα σου, σε θεμελιώδες επίπεδο.

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ (21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου)

Ζευγαρέ διάθεση και ολίγον άγχος

Για βόλτες αλαμπρασέτα στο πάρκο είσαι στην αρχή της εβδομάδας κι έτοιμος να εξορμήσεις σε οποιαδήποτε κοινωνική σύναξη κάτω από τον Ήλιο, από το φαγητό στο σπίτι της θείας Ευλαμπίας, μέχρι το κάλεσμα για ποτά και σεξ με τον νυν ή υποψήφιο σύντροφό σου. Με την είσοδο της Αφροδίτης στο ζώδιο των Διδύμων την Τετάρτη και το πέρασμα του Ερμή στον Λέοντα την Πέμπτη, η διάθεσή σου δεν αλλάζει ιδιαίτερα, απλώς συγκεκριμενοποιείται. Ως πρακτικό, αρχικά προσπαθείς να βάλεις ένα πρόγραμμα στη σχέση σου και την ενασχόληση με τα ερωτικά σου και ως εργασιομανές, δευτερευόντως αρχίζεις και βιώνεις ένα κάποιο άγχος για το τι θα γίνει στη ρουτίνα σου αν την αφήσεις μόνη της για λίγο. Εντέλει η Πανσέληνος της Κυριακής σου λέει ξεκάθαρα ότι καλά κάνεις κι έχεις δώσει προτεραιότητα στα ερωτικά σου και μάλιστα ότι μπορείς με επιτυχία να τα συνδυάσεις και με τη δουλειά σου, αυτή τη στιγμή.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ (20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου)

Η πολλή δουλειά τρώει τον αφέντη, κι έτσι κόβεις μερική

Ξεκινάς την εβδομάδα με την αίσθηση ότι τελικά αυτό που πάντα φοβόσουν έγινε και έχεις μετατραπεί σε πειθήνιο στρατιωτάκι που τρέχει με συνέπεια (το κατά δύναμη) από το ένα μέρος στο άλλο στην προσπάθειά σου να εξισορροπήσεις τις απαιτήσεις της προσωπικής ή επαγγελματικής σου ρουτίνας. Με την είσοδο της Αφροδίτης στους Διδύμους την Τετάρτη και του Ερμή στον Λέοντα την Πέμπτη, το σύμπαν σου δίνει ελαφρυντικά για να αφήσεις κάποιες από τις κορίνες να πέσουν κάτω, με πρόφαση τον έρωτα ή έστω και το σκέτο σεξ. Η Πανσέληνος της Κυριακής ωστόσο επιμένει ότι το ζήτημα της τραμπάλας μεταξύ δουλειάς και έρωτα συνεχίζει να υφίσταται όσο το «κάτι καινούργιο» που βάζεις στον ορίζοντά σου δεν είναι επαρκώς διαζευγμένο από τους «παλιούς» τρόπους με τους οποίους αισθάνεσαι ασφαλής και ικανοποιημένος. Πάντως το κέφι και η διπλωματία σου επιστρέφουν από τη μέση της εβδομάδας και μετά και σε βοηθούν να δεις το πράγμα σφαιρικότερα, αλλά και να βρεις τη δική σου δημιουργική προσέγγιση.

ΙΧΘΥΕΣ (18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου)

Η κόντρα που δεν υπάρχει παρά μόνο εντός σου

Τα πράγματα στο πουγκί σου και στα ερωτικά σου νένουν σε ήρεμες θάλασσες στην αρχή της εβδομάδας, αφού έχεις καταφέρει κουτσά στραβά να επικοινωνήσεις ακόμη και αυτά που σε φοβίζουν και σε προβληματίζουν με σχετικά σαφείς όρους, χιούμορ κι εντέλει ευεργετικά αποτελέσματα. Με το πέρασμα της Αφροδίτης στο ζώδιο των Διδύμων την Τετάρτη και του Ερμή στον Λέοντα την Πέμπτη ένα μεγαλύτερο κομμάτι πραγματικότητας υπεισέρχεται στη ζωή σου, αφού η σχέση και οι οικογένεια σου ζητούν να κοιτάξεις επειγόντως το τι συμβαίνει στο σπίτι σου επί του πρακτέου. Βρίσκεσαι με περισσότερες αγγαρείες αλλά και μεγαλύτερη εσωστρέφεια όχι απαραίτητα επιβλαβή, αφού μπορεί να πηγάει απλά από την απόφαση σου να ανακινήσεις το μνάνιο ή το ερωτικό σου ρεπερτόριο. Η Πανσέληνος της Κυριακής καταλήγει στο ότι τελικά θα σε βοηθήσει ιδιαίτερα να αποδεχτείς ότι η ανάγκη σου να προχωράς στη ζωή και να δημιουργείς είναι εξίσου σημαντική με μία καλοστημένη καθημερινότητα υλικής αφθονίας. **A**

*Για πιο ολοκληρωμένη εικόνα των αστρολογικών σου τάσεων θα πρέπει να διαβάσεις και τον ωροσκόπο σου

σημαίνει οι πιο οικονομικές αποστολές δεμάτων σε Ευρώπη και Κύπρο.

- Έως και **70% φθηνότερα** σε σχέση με τις τιμές της ταχυδρομικής αγοράς, με οδική μεταφορά προς χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αεροπορικά προς την Κύπρο.
- Online ενημέρωση ανά πάσα στιγμή για την πορεία αποστολής, με το αξιόπιστο σύστημα "track-and-trace" της ACS.

Μοναδικό κέρδος από τη No1 εταιρεία ταχυμεταφορών στην Ελλάδα!

Έδρα: ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 25, 145 68 ΚΡΥΟΝΕΡΙ, τηλ.: 801 500 1111 (από σταθερό αστική κρέωση)
210 8190000, fax: 210 8190311, www.acscourier.gr

ACS
Τα πάντα, παντού.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ ΕΧΟΥΝ ΤΥΧΗ ΒΟΥΝΟ

Με βασικό σύνθημα «Τώρα τα παιδιά της Πίνδου έχουν τύχη βουνό», η πρωτοβουλία της APIVITA σε συνεργασία με τις ΜΚΟ Άγωνα Γραμμής Γόνιμη και New Wrinkle, PINDOS WILD HERBS, φιλοδοξεί να κάνει τη διαφορά. Η ιδέα είναι απλή: Το σύνολο των κερδών από την πώληση των προϊόντων της σειράς περιποίησης PINDOS WILD HERBS, που δημιουργήθηκε αποκλειστικά με βότανα της περιοχής της Πίνδου ειδικά επιλεγμένα για τις αντιοξειδωτικές τους ιδιότητες, χρηματοδοτεί εκπαιδευτικά προγράμματα «Οικολογικού Αλφαριθμητισμού» στα σχολεία των Νομών Ιωαννίνων και Γρεβενών με σκοπό να μυήσουν τους μαθητές στο πώς μπορούν να συνδέσουν τη φύση, τη μοναδική βιοποικιλότητα της περιοχής τους και τα ιδιαίτερα τοπικά χαρακτηριστικά με υγιή, αειφόρο και καινοτόμο επιχειρηματικότητα.

Η πρωτοβουλία ενέπνευσε τη νεαρή Έλλη Αποστολάκη, που είναι τελειόφοιτη του τμήματος θεατρικών σπουδών Ναυπλίου της σχολής Καλών Τεχνών, να δημιουργήσει στα πλαίσια της πτυχιακής της εργασίας, μία εικαστική εγκατάσταση ειδικά για τη βιτρίνα του The APIVITA Experience Store, στη Σόλωνος. Είναι το «H(erb)uman», με λέξεις κλειδιά τον άνθρωπο και τα βότανα! Η εγκατάσταση είναι βασισμένη πάντα στην φιλοσοφία της APIVITA και στο κοινωνικό μήνυμα της νέας σειράς PINDOS WILD HERBS. Η βιτρίνα δίνει έμφαση στον άνθρωπο που μέσω της γνώσης, και σε αρμονία με τη φύση προσφέ-

ρει στο ανώτερο κοινό καλό. «Ο σκοπός του PINDOS WILD HERBS, που είναι κάτι πολύ όμορφο και ελπιδοφόρο για τα χωριά της Πίνδου, με ενέπνευσε να δώσω τη δική μου καλλιτεχνική ματιά στην ιδέα. Η διαδικασία ήταν δημιουργική και προσπάθησα να τονίσω τη σημασία της θέλησης για προσφορά, αλλά και τη σχέση των προϊόντων της σειράς με τη γνώση που δημιουργείται μέσα από τα εκπαιδευτικά προγράμματα», λέει η Έλλη.

«Τα παιδιά της Πίνδου έχουν τύχη βουνό», μας λέει από την πλευρά της η APIVITA, και μας καλεί να γνωρίσουμε τα PINDOS WILD HERBS, στον πιο πράσινο προορισμό της πόλης, το The APIVITA Experience Store, απολαμβάνοντας ένα μοναδικά δροσιστικό αφέψημα φτιαγμένο με βότανα της Πίνδου, και αφιερωμένο στο σκοπό!

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα Οικολογικού Αλφαριθμητισμού, θα ξεκινήσει στα σχολεία τον Ιανουάριο του 2018. Χρηματοδοτείται αποκλειστικά από τις πωλήσεις των προϊόντων περιποίησης σώματος PINDOS WILD HERBS.

Στηρίζετε την προσπάθεια, αναζητώντας τα προϊόντα της σειράς και σε συνεργαζόμενα φαρμακεία και σημεία πώλησης. Περισσότερες πληροφορίες στο www.apivita.com/hellas

PINDOS
WILD HERBS

PINDOS
WILD HERBS

PINDOS
WILD HERBS